

II Pla d'Actuació Municipal d'Igualtat de Gènere d'Arenys de Mar

**Ajuntament
d'Arenys de Mar**
REGIDORIA D'IGUALTAT

1. INTRODUCCIÓ	3
2. ANTECEDENTS	4
3. MARC CONCEPTUAL I POLÍTIC-NORMATIU	10
4. METODOLOGIA	13
5. ANÀLISI DE LA REALITAT DEL MUNICIPI	15
5.1 Context territorial	15
5.2 Anàlisi de la població del municipi	16
5.3 EDUCACIÓ I FORMACIÓ	26
5.4. TREBALL REMUNERAT	31
5.5. TREBALL DOMÈSTIC I DE CURA	41
5.6 VIOLÈNCIA DE GÈNERE	45
5.7 PARTICIPACIÓ SOCIOCULTURAL I ESPORTIVA DE LES DONES	49
5.8 SALUT INTEGRAL	56
5.9 L'ESPAI URBÀ: LA VIDA QUOTIDIANA AL CENTRE	60
6. LÍNIES ESTRATÈGIQUES, OBJECTIUS ESPECÍFICS I PLA D'ACCIÓ	64
Eix 1. Prevenir i abordar la violència de gènere	67
Eix 2. Fomentar la coeducació i la producció cultural de les dones	70
Eix 3: Promoure la igualtat de gènere al mercat laboral i al treball domèstic i de cura	74
Eix. 4 Impulsar la participació sociopolítica de les dones.	78
Eix. 5 Promoure la salut de les dones i de l'esport femení	80
Eix 6. Impulsar una perspectiva de gènere en el disseny de la ciutat i del territori.	83
Eix 7. Impulsar la transversalitat de gènere en el conjunt de les polítiques de l'Ajuntament	85
7. TEMPORITZACIÓ I PRESSUPOST	88
8. SEGUIMENT I AVALUACIÓ	88
9. BIBLIOGRAFIA	90
ANNEX	94

1. INTRODUCCIÓ

El Pla d'actuació municipal d'igualtat de gènere (PAMIG) és el marc de referència pel que fa a les polítiques d'igualtat de gènere municipals per als pròxims quatre anys (2013-2017). Ha de ser una eina útil a disposició de l'Administració local en el desenvolupament de les polítiques públiques a la vila: un veritable full de ruta per orientar les accions municipals, cap a la promoció de la igualtat real entre dones i homes i la promoció d'una ciutadania plena de totes les persones que viuen a Arenys de Mar.

És encara necessari un pla específic per a les polítiques d'igualtat, després dels molts avenços socials i legislatius en aquest àmbit? Les dades sobre les desigualtats de gènere, incloses les que es presenten en aquest Pla, mostren que sí: encara que els avenços són inqüestionables, se segueix necessitant una atenció específica cap a aquestes temàtiques, perquè la realitat és encara lluny de ser una realitat equitativa.

És més, es considera extremament necessari reforçar un marc de referència de les polítiques de gènere en un moment de dificultats econòmiques com el que s'està vivint, en què les prioritats sembla que són unes altres, i la igualtat de gènere és cada cop menys present en les polítiques públiques (i fins i tot a vegades es retrocedeix en la seva promoció). Amb aquest Pla i en aquest context, l'Ajuntament d'Arenys de Mar reafirma el seu compromís amb la igualtat de gènere, i la seva voluntat de seguir impulsant polítiques públiques que la promoguin.

Aquest Pla no parteix de zero, Arenys de Mar ja porta anys treballant en la promoció de la igualtat de gènere. Concretament, el present document es pot considerar la continuació del **primer PAMIG**, que inicialment va ser concebut per al període 2008-2011 i després ampliat fins al 2012. En aquest mateix any, el 2012, la Diputació de Barcelona va fer una **avaluació** d'aquest primer pla: els resultats de l'avaluació s'hi han incorporat com a guia sobre el que s'ha fet fins a aquest moment i cap on és necessari avançar.

Aquest Pla és també fruit d'un treball coordinat. Una característica imprescindible de la promoció de la igualtat de gènere és la **transversalitat**: per poder realment canviar les relacions de poder i promoure la igualtat és necessari un treball coordinat entre tots els departaments, ja que les discriminacions existeixen en tots els àmbits de la societat i no es pot avançar sense aquesta mirada integral. Per això, en el procés d'elaboració del Pla s'han involucrat diversos departaments de l'Ajuntament en la identificació de propostes d'acció per als pròxims quatre anys.

A més a més, és necessària una **dimensió participativa** del procés d'elaboració d'un pla d'igualtat, si la voluntat és que la seva implementació respongui a les necessitats reals de les persones, dones i homes del municipi. Per això, durant l'elaboració del Pla s'ha consultat a les persones que viuen al municipi, mitjançant enquestes i s'ha activat un intercanvi de propostes amb un òrgan de participació recentment creat i especialment rellevant per a aquestes temàtiques: el Consell Municipal de les Dones.

Aquesta eina de treball que és el PAMIG comença amb una breu descripció dels antecedents de les polítiques d'igualtat al municipi, per tenir una perspectiva històrica del treball fet fins al moment i emmarcar l'actual Pla en un context més ampli de promoció de la igualtat. Seguidament, es presenta el marc conceptual i normatiu de les polítiques d'igualtat, seguit per la descripció de la metodologia implementada en l'elaboració del Pla.

La part central del document es dedica a l'**anàlisi de la realitat** d'Arenys de Mar des d'una perspectiva de gènere. És a dir, per diferents àmbits (educació, mercat del treball, violència, etc.) es presenten les dades més actuals disponibles a nivell municipal (complementades amb dades autonòmiques i estatals) i les accions/serveis municipals existents.

A partir de les dades evidenciades en l'anàlisi de la realitat, de les prioritats establertes a l'anterior PAMIG, de l'avaluació del 2012 i de les contribucions dels departaments, de la ciutadania i del Consell Municipal de les Dones, es van identificar les **set línies estratègiques que emmarquen els objectius generals i les accions concretes**. Tot això es presenta a l'última part del PAMIG, com a full de ruta indispensable tant per la Regidoria d'Igualtat com per les regidories involucrades en l'important treball de transversalització de la promoció de la igualtat de gènere.

És important considerar el PAMIG com un marc de referència que orienta i dóna una visió a llarg termini a les polítiques públiques, i que com a tal és una eina de treball oberta i viva, que s'ha d'avaluar constantment i modificar, adaptant-la a les necessitats que vagin sorgint. Amb aquesta finalitat es planteja a l'últim capítol uns mecanismes anuals de seguiment i avaluació, per donar constantment impuls a aquesta eina imprescindible de promoció social.

2. ANTECEDENTS

Els primers passos de les polítiques municipals d'igualtat

Arenys de Mar inicia el seu recorregut en les polítiques d'igualtat l'any 2004. L'any 2005 es van portar a terme accions de sensibilització, en el marc de la commemoració del 8 de març amb l'exposició "Dona i Filosofia". A més a més, coincidint amb el Dia Internacional contra la Violència vers les Dones (25 de novembre) es va realitzar una formació sobre violència vers les dones conjuntament amb d'altres ajuntaments.

Un punt d'inflexió va ser la creació d'una regidoria específica, la Regidoria de la Dona, dins del mandat 2007-2011 i integrada dins de l'Àrea de Serveis a les Persones. Durant els anys 2008 i 2009, amb l'entrada de la nova regidora, es van assentar les bases del que seria a partir del 30 de juliol de 2009 la Regidoria d'Igualtat.

Cal subratllar que l'Ajuntament d'Arenys de Mar va ser un dels 60 municipis a Catalunya que es van adherir al programa d'agents locals d'igualtat 2007-2009, projecte creat per la Diputació de Barcelona i la Generalitat de Catalunya. Gràcies a això, la Regidoria d'Igualtat va poder tenir la figura de l'agent d'igualtat des del desembre de 2007 fins al novembre de 2009. Aquesta figura va tenir un pes important en el progrés de les polítiques d'igualtat municipals i en la visualització de les necessitats i demandes de les dones en el municipi d'Arenys de Mar.

En els anys inicials l'aposta per estructurar les polítiques d'igualtat es va posar de manifest en dos grans àmbits: el primer i principal, l'abordatge integral de la violència masclista, i el segon, l'elaboració del Pla d'actuació municipal d'igualtat (PAMIG) aprovat el 29 de desembre de 2008 per Decret d'Alcaldia i ratificat pel Ple municipal el 28 de gener de 2009.

Elaboració del primer Pla d'actuació municipal d'igualtat

Va ser en el primer Pla d'actuació municipal d'igualtat (PAMIG) que es va afirmar expressament, per primera vegada, l'objectiu estratègic de fomentar unes polítiques d'igualtat municipals.

Els objectius generals del primer Pla d'igualtat han estat, tal com s'hi menciona:

“La realitat de la desigualtat entre homes i dones en les nostres societats fa necessari anar més lluny i recollir que l'objectiu de les polítiques d'igualtat de drets és aconseguir una societat on les dones i els homes puguin desenvolupar plenament els seus drets i decidir quines són les seves responsabilitats.

Aquesta perspectiva implica un canvi de paradigma en les polítiques de gènere, ja que assenyala que el canvi a afrontar no només fa referència al dèficit d'oportunitats sinó a canvis en les relacions de gènere. Per portar-ho a terme no només cal convocar les dones, sinó tot el conjunt de la societat com a condició necessària per a continuar avançant, tal com diu Marcela Lagarde, en una “democràcia de gènere”. Amb aquest objectiu es proposa l'elaboració del pla d'actuació municipal d'igualtat de gènere a l'Ajuntament d'Arenys de Mar com a instrument de treball per desenvolupar polítiques de gènere i d'igualtat en el municipi.”

Amb aquesta finalitat, el primer PAMIG va establir set línies estratègiques que emmarquen els objectius generals:

1. Impulsar les polítiques de gènere.
2. Lluitar contra la violència de gènere.
3. Fomentar la participació sociopolítica de les dones.
4. Promoure canvis en el repartiment de treballs i usos del temps.
5. Fomentar la coeducació, la formació i la producció cultural de les dones.
6. Incloure la perspectiva de gènere en el disseny de ciutats i territoris.
7. Promoure la salut de les dones.

A partir del 2009 es va iniciar un recorregut per anar implementant part de les línies estratègiques del PAMIG.

Transversalitat i col·laboracions

Durant el període 2008-2012 es van posar en marxa nombroses accions amb l'objectiu de transversalitzar les accions pro-igualtat al conjunt de les polítiques municipals i plasmar una col·laboració cada vegada més activa amb les entitats socials i ciutadanes.

Tal com subratlla l'avaluació del 2012 del primer PAMIG, les principals accions desenvolupades amb l'objectiu d'impulsar les polítiques de gènere de forma transversal van ser:

- Elaboració i difusió entre el personal de l'Ajuntament de la *Guia de llenguatge igualitari*, així com la revisió del llibre d'estil, amb l'objectiu de promoure un ús del llenguatge no sexista ni androcèntric en tota la comunicació del municipi.

- Organització de cursos sobre l'ús d'un llenguatge no sexista ni androcèntric, i revisió constant de la documentació municipal amb l'objectiu de fomentar la igualtat.
- Difusió continuada des de la Regidoria d'Igualtat d'informació d'interès sobre les temàtiques relatives a la igualtat de gènere: a les altres regidories i departaments, a les associacions de dones i de la societat civil, a la comunitat educativa del municipi i als serveis que formen part de la xarxa del Protocol de Violència de Gènere.
- Posada en marxa del web específic de la Regidoria d'Igualtat, amb l'objectiu de transmetre les seves línies estratègiques (PAMIG), transmetre informació d'interès, donar a conèixer els serveis a disposició i difondre recursos interessants i actuals.
- Creació de la Xarxa Lil@, un espai que es va inaugurar el març del 2008 i va estar vigent un any i mig amb l'objectiu de sensibilitzar i posar en comú tota la informació relacionada amb les dones d'Arenys de Mar i d'arreu. Es tractava d'una iniciativa d'Arenys.Org amb la col·laboració de la Regidoria d'Igualtat i de l'Associació de Dones per la Igualtat. La Xarxa Lil@ es va convertir en el nucli de debat sobre la igualtat entre dones i homes a Arenys de Mar i alhora en un punt de trobada de persones i iniciatives.
- Organització de diverses xerrades i jornades amb l'objectiu d'abordar les problemàtiques sobre la igualtat des d'una perspectiva multicultural. Per exemple, l'organització de l'exposició Golha (Flores) de dibuixos de dones de l'Afganistan o xerrades en àrab i amazic amb dones magrebines.
- Organització de jornades al voltant del 28 de juny, dia de l'Orgull LGBT, i de material informatiu sobre els drets i els serveis específics per a la comunitat LGTBI.
- Commemoració cada any del 8 de març, Dia Internacional de la Dona Treballadora, i el 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència vers les Dones.

A més a més, respecte a la promoció de la igualtat als mitjans de comunicació, cal subratllar que Ràdio Arenys conté en els seus estatuts el compromís i els criteris orientadors davant la violència de gènere i la representació de les dones.

Des del 2008 s'han realitzat diverses col·laboracions en els àmbits següents:

- Dins les campanyes de sensibilització entorn del Dia Internacional de la Dona Treballadora i el Dia Internacional contra la Violència Masclista, principalment amb l'Associació de Dones per la Igualtat.
- El treball de coeducació amb les escoles de primària d'Arenys de Mar, amb les quals s'ha fet la Mostra i el Concurs de Dibuix Coeducatiu, juntament amb les regidories d'Educació i Infància i Joventut.
- El treball interdepartamental, amb la creació de la Comissió del Protocol de Violència de Gènere.

2012: Avaluació del PAMIG

Amb el canvi de mandat al 2012 es va prorrogar el PAMIG fins a finals del mateix any i gràcies al suport de l'Oficina de Polítiques d'Igualtat Home-Dona de la Diputació de Barcelona, es va poder realitzar l'avaluació d'aquest primer pla. L'objectiu de l'avaluació va ser analitzar el grau d'incidència en el treball a favor de la igualtat dins de l'Ajuntament, tant en l'àmbit polític com tècnic.

L'avaluació es va realitzar mitjançant una anàlisi documental així com una sèrie d'entrevistes al personal polític i tècnic de l'Ajuntament i a un grup de dones del municipi a títol individual.

A continuació es reporten les principals conclusions de l'avaluació.

- En general es va detectar una percepció positiva de les persones entrevistades sobre la trajectòria municipal de les polítiques d'igualtat. Majoritàriament es va declarar la necessitat de seguir avançant en les polítiques d'igualtat, exceptuant un petit percentatge que s'hi mostrava en desacord.
- Es posa de manifest la necessitat de concentrar més esforços i pensar en noves fórmules per crear una major implicació i col·laboració entre les àrees de l'Ajuntament. De fet, de l'anàlisi es desprèn que, per exemple, la línia denominada "Introducció de la perspectiva de gènere en el disseny de la ciutat i el territori", no es va a posar en marxa. També se subratlla que a excepció dels actes commemoratius de dates representatives com el 8 de març i el 25 de novembre, cap altra activitat no ha tingut una aplicació sistemàtica durant tota la vigència del Pla d'igualtat.
- Segons les entrevistes realitzades, va resultar evident el desconeixement que existeix entorn de les accions que preveia el Pla d'igualtat, tant en l'àmbit intern de l'Ajuntament com extern. Per tant, es fa visible la necessitat de donar més difusió de les activitats que es fan i preveure mecanismes formals de comunicació contínua, per garantir que totes les àrees tinguin coneixement dels compromisos i implicacions que es deriven del desplegament de les polítiques de gènere, així com evidenciar-ne els resultats. Una comunicació més fluida tan externa com interna va ser una de les necessitats més demandada per les i els entrevistats.
- Va existir unanimitat sobre la necessitat de seguir prioritzant en el futur les mesures contra la violència de gènere. Accions realitzades, com el Protocol de violència de gènere, van resultar molt ben valorats. També es va donar molta importància al treball de coeducació i de sensibilització des de la infància.
- Un dels obstacles majors que es van identificar va ser la manca de formació i d'eines concretes per a la implementació de les accions contingudes en el PAMIG. Segons l'avaluació, la formació i sensibilització de tot el personal de l'Ajuntament (tant polític com tècnic) segueix sent més que necessari per una real transversalitat de la perspectiva de gènere.
- En el grup de discussió amb dones d'Arenys de Mar, es van valorar positivament totes les accions que es fan en matèria d'igualtat, encara que també es va opinar que no hi ha una bona

difusió de les activitats que es realitzen. Per això, es fa indispensable innovar els mecanismes de difusió cap a la ciutadania amb l'objectiu de fer més visibles les iniciatives realitzades.

Els serveis d'atenció a les dones

El 2009 la Regidoria de la Dona va posar al servei de les dones d'Arenys de Mar un servei especialitzat, personalitzat i confidencial d'assessoria jurídica. Lamentablement, aquest servei específic de l'Ajuntament no es va poder mantenir, però es va poder garantir la continuïtat de la prestació a les dones del municipi mitjançant la creació al 2010 del **Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD)**. El SIAD és fruit d'un conveni de col·laboració entre l'Ajuntament d'Arenys de Mar i el Consell Comarcal del Maresme, pel qual Arenys de Mar es converteix en una de les seus del SIAD Maresme. Aquest Servei ofereix assessorament psicològic i jurídic gratuït a les dones que ho sol·licitin i va ser possible gràcies al contracte del Consell Comarcal amb l'Institut Català de les Dones.

Es considera especialment important l'existència d'aquest tipus de servei i es destaca la creació des de fa poc¹ d'un altre servei, el **Servei d'Informació a la Mediació**, que té per objectiu donar informacions sobre la possibilitat de resoldre conflictes de caire familiar i personal i de quin és el procediment per iniciar un procés de mediació. Aquest és un servei en conveni amb el Centre de Mediació de Dret Privat de la Generalitat de Catalunya.

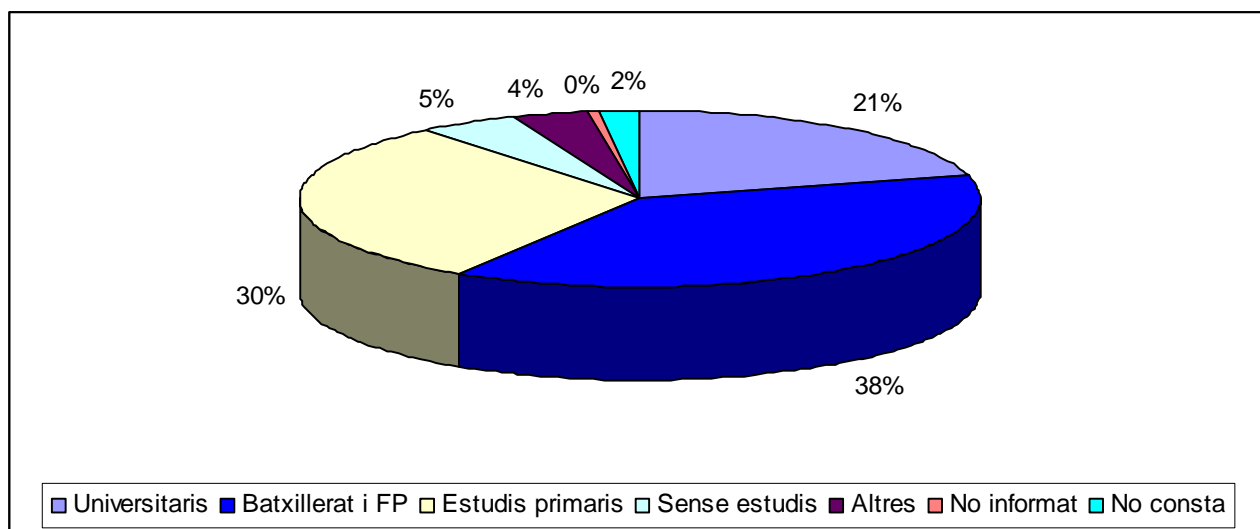
En 2012 el SIAD, que té la pròpia seu a Arenys de Mar, va atendre 240 dones, 41 provinents d'Arenys de Mar (el 17,08%).² Del total de dones ateses, la gran majoria van ser de nacionalitat espanyola (el 73,75%), seguit per les dones marroquines (el 5,8%), colombianes (el 2,5%) i argentines (el 2,08%).

Respecte al perfil de les usuàries, es presenten les dades relatives al nivell de formació:

¹ El 3 de setembre de 2010 es va signar per primer cop el conveni de col·laboració entre el Departament de Justícia i l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

² Després d'Arenys de Mar, les dones provinents de Tordera (29 dones) i Malgrat de Mar (19 dones) van ser les més nombroses.

Nivell Formació Usuàries – SIAD 2012

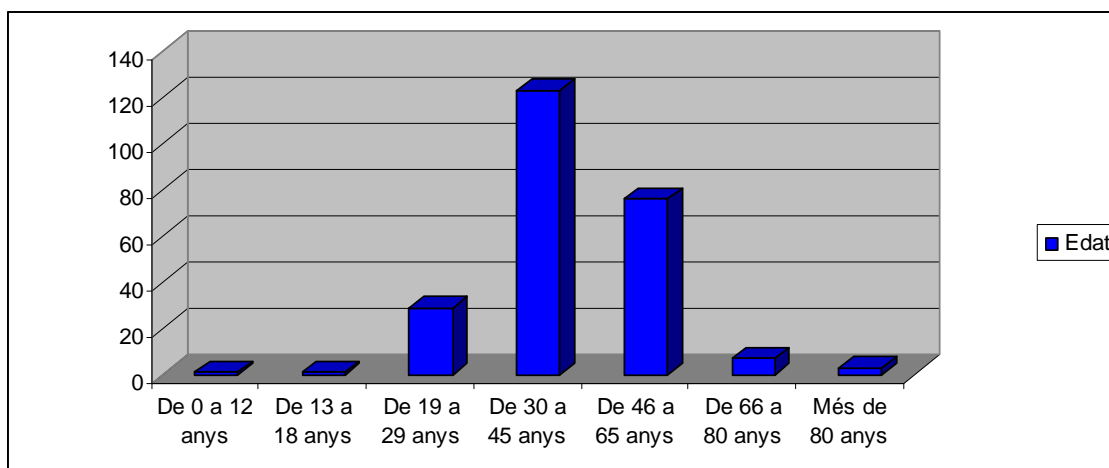

Font: elaboració pròpia a partir de les dades estadístiques de SIAD 2012

Es pot veure que les dones amb Batxillerat i FP són les més nombroses (38%), seguides per les que tenen estudis primaris (30%) i universitaris (21%).

Quant a l'edat, la majoria de les usuàries tenen entre 30 i 45 anys (el 51%), seguit per les dones de 46 a 65 anys (el 31%).

Edats Usuàries – SIAD 2012

Font: elaboració pròpia a partir de les dades estadístiques de SIAD 2012

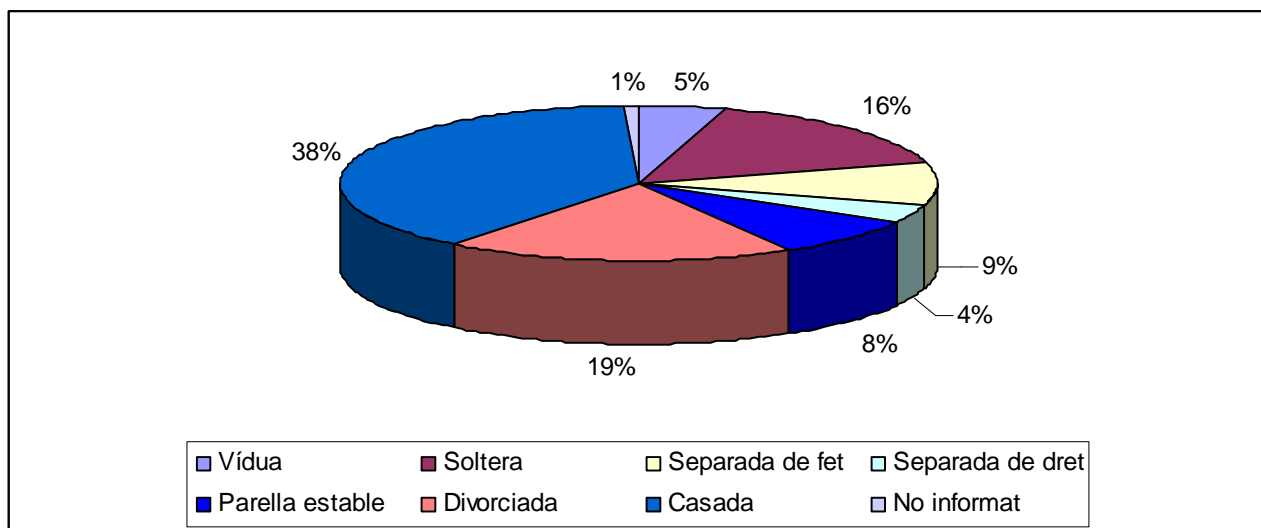
Tal com es va destacar en la valoració del servei per part del Consell Comarcal,³ les dones més joves i les majors de 66 anys són la minoria de les usuàries. Les dones joves s'apropen per temes més aviat vinculats a

³ Acta de la reunió de valoració del Servei d'informació i Atenció a les Dones (SIAD) del Consell Comarcal del Maresme (gener 2013).

les relacions d'amistat i amb les dones grans es detecten cada vegada més indicis de maltractament psicològic.

Respecte a l'estat civil, la gran majoria de les dones ateses són casades (38%).

Estat Civil Usuàries – SIAD 2012

Font: estadístiques SIAD 2012

Respecte al tipus d'atenció realitzada, el número total d'atencions va ser de 787, dividit entre atenció psicològica i jurídica. Tal com es destaca en l'acta de la reunió de valoració del Servei d'informació i Atenció a les Dones, la majoria dels assessoraments jurídics van ser per temes vinculats al divorci. Els casos de violència de gènere són menys del 50%.

3. MARC CONCEPTUAL I POLÍTIC-NORMATIU

A partir dels anys '70 des de l'acadèmia gràcies a l'impuls dels moviments de dones i feministes, es va començar a distingir conceptualment el significat de "sexe" del de "gènere". És així que el terme **sexe** es defineix com els trets biològics diferencials que existeixen entre les dones i els homes i que són característiques d'ordre físic (anatòmiques, fisiològiques, bioquímiques, hormonals). En canvi, el **gènere** es defineix com una construcció sociocultural que es forma sobre aquestes diferències sexuals, i determina què significa ser dona o home en una determinada societat. Condiciona l'assignació de rols, responsabilitats i oportunitats diferenciades, definint allò que la societat espera d'una dona o d'un home, i les sancions en el cas que les persones no compleixin amb aquests mandats.

Actualment s'està avançant en la conceptualització i es critica des de diferents autores (Judit Butler, entre d'altres) i moviments socials (com els moviments de despenalització de la transsexualitat) el fet que els sexes siguin "naturals" i el gènere "cultural", superant aquesta diferenciació i considerant també els sexes

una dicotomia construïda (homes/dones). No obstant això, és important considerar que distingir el sexe del gènere va servir (i encara serveix) per desnaturalitzar les desigualtats de gènere: qüestionant el fet que ser dona, tenir un sexe femení, comporta un **destí predeterminat** basat en la maternitat, la submissió, la cura, etc. Tal com va dir Simone de Beauvoir al “El segon sexe” de 1949: “No es neix dona: s’arriba a ser-ho”.

Aquesta desnaturalització de les desigualtats de gènere va contribuir a desemmascarar el **sistema sexe-gènere** que actua a nivell social i polític com a organitzador de les relacions socials, establint un sistema de relacions jeràrquicament ordenat, en què allò que s'associa culturalment al masculí té una posició privilegiada (simbòlica i material) respecte a allò que s'associa al femení.

Per això és necessari concebre la **igualtat de gènere** no només com una igualtat formal (igualtat davant la llei), sinó com una idea més àmplia segons la qual tots els éssers humans, tant homes com dones, han de tenir la llibertat per desenvolupar-se sense estar limitats pels estereotips i els rols de gènere. La igualtat de gènere implica que es considerin els comportaments, aspiracions i necessitats específiques de les dones i dels homes, i que aquestes es valorin de la mateixa manera. Implica llavors, que les responsabilitats, oportunitats i drets de cada persona no depenguin del fet d’haver nascut home o dona.

Amb la voluntat de promoure els drets de les dones i eliminar les discriminacions des de fa dècades (i segles si es consideren, per exemple, els moviments sufragistes), els moviments de dones i feministes es mobilitzen a tot arreu. Les institucions, sota l'impuls de la societat civil, han anat avançant en la promoció de la igualtat de gènere.

A continuació s'analitza breument el marc polític/normatiu de referència en l'àmbit internacional i europeu, estatal i autonòmic.

En l'àmbit internacional i europeu

L'ONU és la primera institució a rebre les demandes dels moviments de dones i feministes a escala global, i establir una **dècada dedicada a la promoció de les dones** (1975-1985). En aquesta dècada, el 1975 es va celebrar a Ciutat de Mèxic la primera conferència sobre la condició jurídica i social de les dones, i a aquesta primera conferència van seguir d'altres: al 1980 la Conferència de Copenhaguen (Dinamarca) i el 1985 la Tercera Conferència Mundial sobre la Dona a Nairobi (Kenya).

En 1979 l'Assemblea General de l'ONU adopta la **Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones (CEDAW)**. Aquest és un document especialment important ja que és un tractat jurídicament vinculant per als Estats Part, i per això representa una base legal central per a les reivindicacions dels drets humans de les dones.

Al marc de la IV Conferència Mundial de la Dona, celebrada a Beijing en 1995, es va aprovar la **Declaració de Beijing i la Plataforma d'Acció**, que representen un punt d'inflexió en l'elaboració d'un enfocament transversal de la igualtat de gènere. De fet, la Plataforma d'Acció de Beijing - acord polític entre Estats no vinculant jurídicament – estableix que és necessari centrar l'atenció no exclusivament en les dones, com si fossin un subjecte aïllat, sinó que és fonamental considerar les relacions de gènere de cada context i solament així és possible promoure un canvi estructural de la societat.

És a partir de la Plataforma d'Acció de Beijing que la comunitat internacional es compromet a posar en marxa polítiques de **transversalitat de la igualtat de gènere**: és a dir, considerar les dimensions de les relacions de gènere de manera transversal en totes les polítiques i els programes i, simultàniament, no deixar de treballar cap a la promoció de l'apoderament de les dones i els seus drets.

Respecte al marc de referència europeu, al Tractat constitutiu de la Comunitat Econòmica Europea de 1957 no feia referència a la igualtat entre dones i homes (excepte la paritat salarial). Després d'uns quants avenços normatius i de la jurisdicció del Tribunal de Justícia, actualment el **Tractat de la Unió Europea** estableix que la missió de la UE és aconseguir la igualtat, i aquesta es configura com un eix transversal en els diferents àmbits de competència de la Unió Europea (sobretot a partir de la Comunicació 96/67 que aposta per la transversalitat de gènere sota l'impuls dels plantejaments de la Plataforma d'Acció de Beijing).

El **Pla d'acció de la UE per a la igualtat de gènere i l'autonomia de les dones (2010-2015)**, pla vigent de promoció de la igualtat, estableix la necessitat de la integració de la igualtat de gènere en totes les polítiques, al mateix temps que advoca per mesures específiques de promoció dels drets de les dones.

Cal subratllar també que des de 2007 és actiu l'**Institut Europeu d'Igualtat de Gènere**, amb la finalitat de donar suport a les institucions europees i als Estats membres en la incorporació de la perspectiva de gènere en totes les polítiques comunitàries i estatals, a més de sensibilitzar la ciutadania europea sobre els temes vinculats a la igualtat de gènere.

A més a més, el Consell de Municipis i Regions d'Europa ha promulgat la **Carta europea per a la igualtat de dones i homes en la vida local**, destinada als governs locals i regionals d'Europa, per fomentar l'adopció d'una posició pública sobre el principi d'igualtat de dones i homes.

En l'àmbit estatal

La Constitució de 1978 de l'Estat espanyol estableix el dret a la igualtat i a la no discriminació per raó de sexe (article 14) i l'obligació de les institucions de promoure les condicions perquè la igualtat sigui real i efectiva (article 9.2).

Un moment d'inflexió en la promoció de la igualtat entre dones i homes va ser la creació l'any 1983 de l'**Instituto de la Mujer**, òrgan principal de promoció de les polítiques d'igualtat. Els principals instruments d'actuació d'aquest Institut han estat els Plans d'igualtat, des del primer al 1988 fins a l'últim pla, el V Pla estratègic d'igualtat d'oportunitats (2008-2011).

Des del punt de vista normatiu, a finals de 2004 s'aprova una llei fonamental i àmpliament demanada: la **Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere**. Aquesta llei defineix la violència de gènere com un problema social, de caràcter estructural i que necessita un fort compromís públic per poder abordar-ho.

Al 2007 es va promulgar la **Llei orgànica 3/2007 de la igualtat efectiva entre dones i homes**. Aquesta abasta molts àmbits: educació, mercat del treball, sistema de salut, mitjans de comunicació, etc. A més, la llei defineix els conceptes jurídics d'igualtat, de discriminació directa i indirecta, d'accions positives, de

transversalitat i estableix el principi de presència equilibrada de dones i homes en l'Administració general de l'Estat.

Reafirma el **caràcter transversal** de la igualtat de gènere, establint a l'article 15 que:

“El principi d'igualtat de tracte i oportunitats entre dones i homes ha d'informar, amb caràcter transversal, l'actuació de tots els poders públics. Les administracions públiques l'han d'integrar, de manera activa, en l'adopció i execució de les disposicions normatives, en la definició i pressupost de polítiques públiques en tots els àmbits i en el desenvolupament del conjunt de totes les activitats.” (Llei Orgànica 3/2007: art.15)

A Catalunya

L'**Estatut d'autonomia** aprovat amb la Llei orgànica 6/2006, estableix que la Generalitat de Catalunya té la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere. L'Estatut, norma fonamental de l'ordenament català, assumeix la perspectiva de gènere com un dels seus principis rectors, i ordena que:

“Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i homes.” (Estatut d'autonomia: art. 41.2)

Des de 1989 l'organisme del Govern responsable del disseny, la coordinació i l'avaluació de les polítiques de dones a Catalunya ha sigut l'**Institut Català de les Dones (ICD)**. Fins a l'actualitat l'ICD ha elaborat set plans d'igualtat: l'últim i vigent és el **Pla estratègic de polítiques de dones 2012-2015**.

El 2008 es va aprovar la **Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista**. La llei, a diferència de la llei estatal, inclou en la definició de violència masclista tant la violència en la dimensió de parella, com en la família, en l'àmbit laboral, en l'àmbit social i en el comunitari. La llei també incorpora la violència sexual, el tràfic de dones i la mutilació genital femenina entre les formes de violència.

La Diputació de Barcelona també té un rol important a Catalunya en la promoció de la igualtat de gènere. Disposa de l'**Oficina de Promoció de Polítiques d'Igualtat Dona - Home**, que té l'objectiu de treballar per fer efectiva la igualtat real entre dones i homes en tots els àmbits, també amb una funció de coordinació, assessorament i suport tècnic i econòmic a les administracions locals en la promoció de les polítiques d'igualtat.

4. METODOLOGIA

El treball d'elaboració del segon PAMIG (2013-2017) va ser concebut en dues fases. Una primera fase de **contextualització** del pla, actualitzant la informació ja continguda en el PAMIG anterior i aportant noves dades i informacions sobre les desigualtats de gènere al municipi. Amb aquesta finalitat es va realitzar una **anàlisi de la realitat del municipi** que, partint d'una anàlisi demogràfica de la població d'Arenys de Mar, es va centrar en alguns àmbits específics:

- ✦ Educació i formació
- ✦ Treball remunerat
- ✦ Treball domèstic i de cura
- ✦ Violència masclista
- ✦ Participació sociocultural i esportiva de les dones
- ✦ Salut integral
- ✦ La configuració de l'espai urbà

Mitjançant una anàlisi de les fonts documentals i estadístiques a disposició i de les opinions recollides en les enquestes a la ciutadania, per cada eix analitzat es presenten les temàtiques més rellevants des d'una perspectiva de gènere, amb una mirada atenta a la dimensió municipal. A més a més, per cada àmbit es descriuen les principals actuacions i serveis disponibles al municipi.

Així, per a realitzar l'anàlisi de la realitat es van desenvolupar i articular:

- les dades sociodemogràfiques a disposició (dades demogràfiques, del mercat de treball, nivell d'estudis, etc.);
- les fonts documentals i els estudis rellevants sobre els temes tractats;
- el mapa de recursos del municipi: accions i serveis a disposició en els diferents àmbits;
- informació extreta de les enquestes a la ciutadania d'Arenys de Mar.

La segona fase es va centrar en la identificació i programació de les accions concretes a portar a terme durant la vigència del PAMIG, partint de les **set línies estratègiques** ja establertes en el primer PAMIG. A partir de les propostes del PAMIG anterior i de les propostes pròpies de la Regidoria d'Igualtat, mitjançant unes enquestes es van involucrar els diferents departaments de l'Ajuntament en la identificació de les accions concretes a programar. Concretament, els departaments que hi van ser involucrats van ser:

- Benestar Social i Família;
- Educació;
- Infància i Joventut;
- Promoció Econòmica i Comerç;
- Comunicació;
- Cultura;

- Esports;
- Sanitat i Salut Pública;
- Urbanisme.

També es van recollir propostes concretes, mitjançant les enquestes a la ciutadania, i es va obrir un procés de consulta específic amb el Consell Municipal de les Dones, per poder així tenir una mirada més àmplia.

5. ANÀLISI DE LA REALITAT DEL MUNICIPI

5.1 Context territorial

La vila d'Arenys de Mar està situada a la comarca del Maresme, província de Barcelona i té una població l'any 2012 de 15.030 habitants repartits en una superfície de 6,8 km², cosa que suposa una densitat de població de 2.226,7 hab/km².

Arenys és una població de costa, situada a 40 km de Barcelona, encaixada entre dos turons i vertebrada al voltant de la Riera que travessa la població i és el centre comercial i canal de connexió entre les dues principals vies de comunicació, l'autopista i la NII. A aquestes, s'hi afegeixen l'estació de trens i el port, situats a la façana marítima.

L'eix de la Riera concentra una part important del teixit comercial i de serveis, així com alguns equipaments importants com l'Ajuntament, el mercat municipal o el centre Cultural Calisay. A més, la Riera és l'eix viari vertebrador de la mobilitat a Arenys. Tot això, dóna a la Riera d'Arenys una gran centralitat al municipi i fa que sigui el principal eix de la vida social, cultural, associativa, comercial, etc. d'Arenys. A banda i banda de la riera, s'estenen els diversos barris d'Arenys i, més enllà, als vessants i coronant els turons, s'han anat formant nous barris i urbanitzacions.

D'altra banda, el port d'Arenys de Mar destaca per ser un dels principals de la comarca per l'activitat pesquera i recreativa que concentra i, per tant, és un dels motors econòmics de la vila.

Arenys de Mar va néixer com a barri mariner d'Arenys de Munt fa 400 anys i, inicialment, era conegut com a Santa Maria d'Arenys. El seu reconeixement com a vila data del 1599. El port d'Arenys va tenir una gran importància durant els segles XVIII i XIX i durant anys va ser l'únic de la costa nord de Barcelona. Aquest fet, juntament amb la capitalitat del partit judicial i l'establiment dels principals serveis de l'administració pública converteixen Arenys de Mar en un municipi que juga un paper important en el desenvolupament de la zona.

Segons la **Memòria social del Pla d'ordenació urbanística municipal** aprovada definitivament l'octubre de 2012, i que és el document que: "avalua i justifica les determinacions relatives a les necessitats socials d'accés a l'habitatge, equipament i impacte de gènere previstes en el POUM".

“La pròpia fricció del territori determina també la situació actual del municipi, al qual, com ja hem dit, podem considerar en el límit de l'Àrea Metropolitana (funcional) de Barcelona, en funció dels següents fets, sensibles a escala comarcal:

Les comunicacions actuals han contribuït a reduir la fricció del territori i a permetre una millor connexió amb d'altres zones, però Arenys encara guarda un important nivell d'autocontenció, és a dir, bona part de la vida dels seus habitants es fa a l'interior del nucli (...). Aquest fet ens indica un nivell relativament baix d'integració metropolitana.

Per contra, hi ha un flux migratori important, que ha portat uns 2.600 nous veïns en els darrers quatre anys, període que abasta la base de dades disponible. Més d'un 70% d'aquests procedeixen de sectors centrals de l'àrea metropolitana, la qual cosa indicaria un cert nivell d'integració. En el sud de la comarca, els serveis i sobretot la residència com a “sector econòmic”, són la nota dominant, arribant a fer-se monocultiu en algunes poblacions. Un monocultiu molt especialitzat, que està generant un tipus particular de relació a l'interior dels nuclis, procés aquest (com d'altres metropolitans) que sembla encara poc sensible a Arenys.” (POUM: p.4)

5.2 Anàlisi de la població del municipi

Evolució demogràfica

Actualment Arenys de Mar té, segons les dades del darrer padró d'habitants (any 2012), **15.030 habitants**: 7.400 homes i 7.630 dones

Evolució demogràfica Arenys de Mar (2004-2012)

any	homes	dones	Total
2004	6.544	6.884	13.428
2005	6.760	7.100	13.860
2006	6.855	7.161	14.016
2007	6.926	7.238	14.164
2008	7.053	7.396	14.449
2009	7.166	7.461	14.627
2010	7.202	7.486	14.688
2011	7.307	7.556	14.863
2012	7.400	7.630	15.030

Font: programa HERMES – Diputació de Barcelona

A partir d'aquestes dades, si s'analitza la variació percentual interanual de la població total es pot destacar que des de l'any 2008 fins al 2012 aquesta variació no va superar l'1%. En canvi, els anys anteriors havia arribat al 3% (variació interanual 2004-2005) o al 2% (variació interanual 2007-2008).

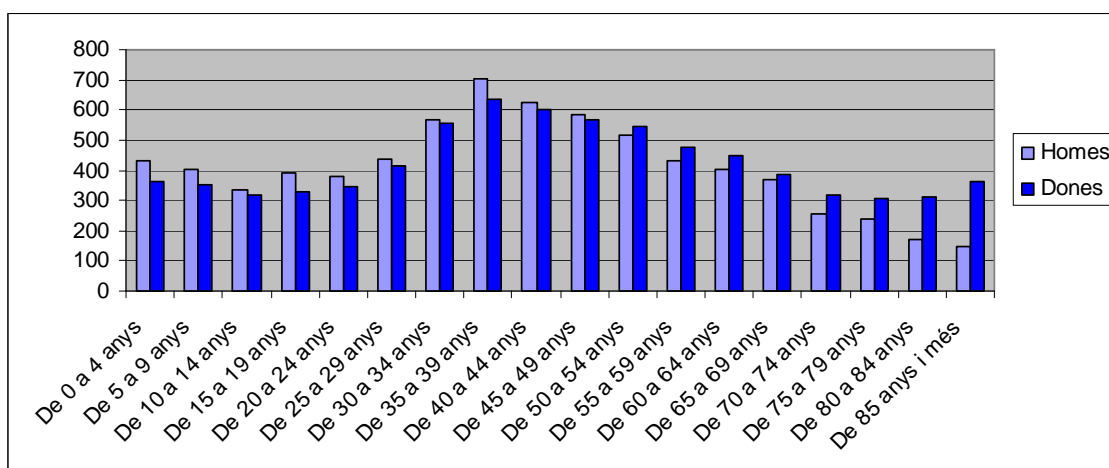
Es pot pensar que amb les dificultats de la crisi actual i la disminució de la immigració, la població total d'Arenys de Mar no creix al mateix ritme que als anys anteriors. De fet, també a tot Catalunya es detecta que, des de l'any 2010, el creixement de la població es va aturar, com a conseqüència de la frenada del creixement migratori i en segon terme, de la natalitat. És a dir, Catalunya es troba actualment en un període d'estabilització del creixement poblacional, després d'un període de creixement per sobre de la mitjana europea (des de l'any 2000 al 2011 la població a Catalunya ha crescut un 18%, en comparació amb el 4,1% de la mitjana europea) (Observatori del Sistema de Salut de Catalunya, 2012).

Anàlisi per sexe i edat de la població

Tal com mostren les dades, les dones al municipi d'Arenys de Mar són més que els homes; representen un 51% de la població.

Si s'analitza la població del municipi no solament amb la variable sexe sinó també amb la variable edat, es pot veure que fins a la franja d'edat de 45-49 anys els homes són més que les dones. A partir de la franja d'edat 50-54 anys les dones són més nombroses, tal com es pot veure del gràfic següent.

Població per sexe i edat 2012 - Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del programa HERMES – Diputació de Barcelona

En línia amb les dades del 2007 de l'anterior PAMIG, a partir dels 70 anys les dones són més del 55% de la població; i a partir dels 80 anys superen el 60%, fins a arribar al 71% de la població després dels 85 anys.

% Població per sexe i edat 2012 - Arenys de Mar

Edat	%homes	%dones
De 0 a 4 anys	54%	46%
De 5 a 9 anys	53%	47%
De 10 a 14 anys	52%	48%
De 15 a 19 anys	54%	46%
De 20 a 24 anys	52%	48%
De 25 a 29 anys	52%	48%
De 30 a 34 anys	51%	49%
De 35 a 39 anys	53%	47%
De 40 a 44 anys	51%	49%
De 45 a 49 anys	51%	49%
De 50 a 54 anys	49%	51%
De 55 a 59 anys	48%	52%
De 60 a 64 anys	47%	53%
De 65 a 69 anys	49%	51%
De 70 a 74 anys	45%	55%
De 75 a 79 anys	44%	56%
De 80 a 84 anys	36%	64%
De 85 anys i més	29%	71%
TOTAL	49%	51%

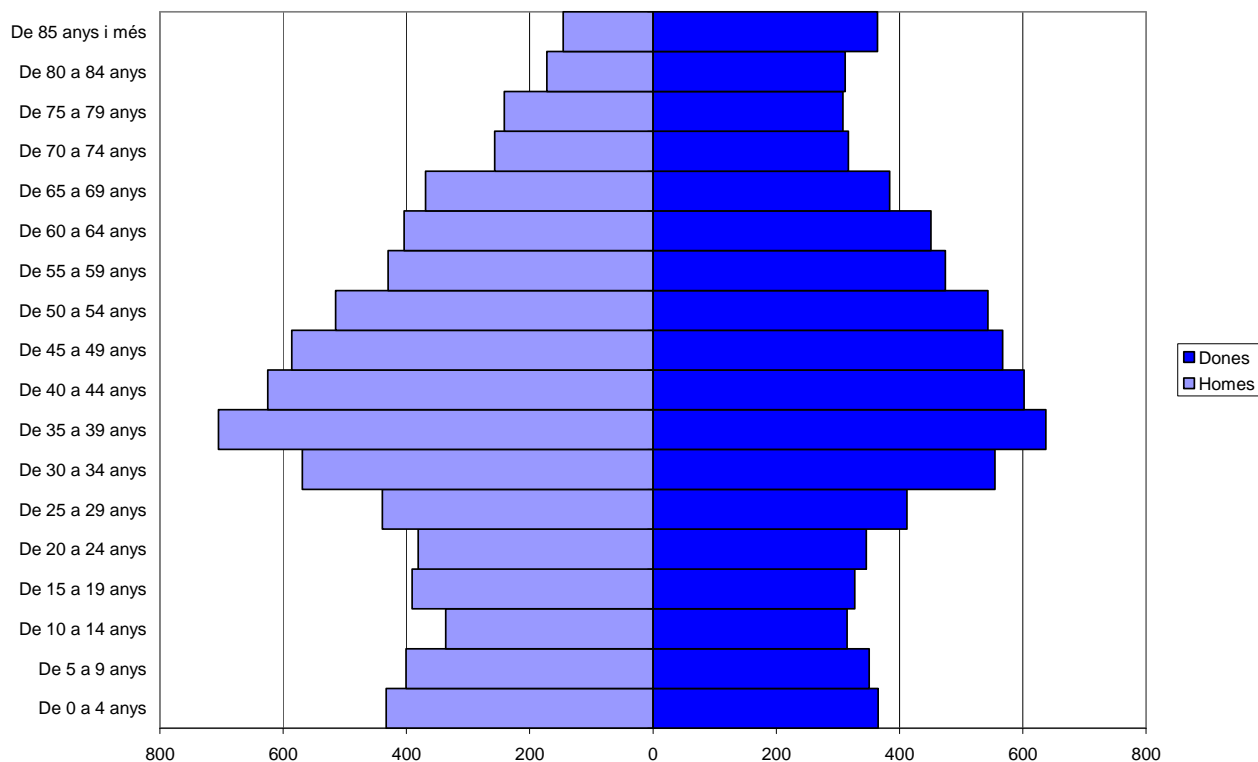
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del programa HERMES – Diputació de Barcelona

Tal com s'havia evidenciat en l'anterior Pla, aquestes dades mereixen una especial atenció en la planificació de les polítiques públiques. Les dones grans representen un col·lectiu d'alt risc de pobresa, a causa de les pitjors condicions de les dones en el mercat de treball, que impliquen menors cotitzacions al llarg de la vida laboral i, en conseqüència, menors recursos en la vellesa.

Aquest fenomen es confirma a tot Catalunya: segons les dades de l'Enquesta de Condicions de Vida, les dones presenten més proporció de població en risc de pobresa que els homes, sobretot en edats avançades (Observatori del Sistema de Salut de Catalunya, 2012).

Si s'ordenen les dades en una **piràmide de població** es visualitza la importància numèrica del cos central de la població (de 30 a 50 anys) i una taxa de natalitat baixa (la base és més estreta que el cos central de la piràmide, encara que amb una dimensió no del tot insignificant), i una població envellida. Amb la piràmide de població es visualitza clarament que la població femenina és més nombrosa a les franges d'edat més avançades.

Població total segons sexe i edat 2012 – Arenys de Mar

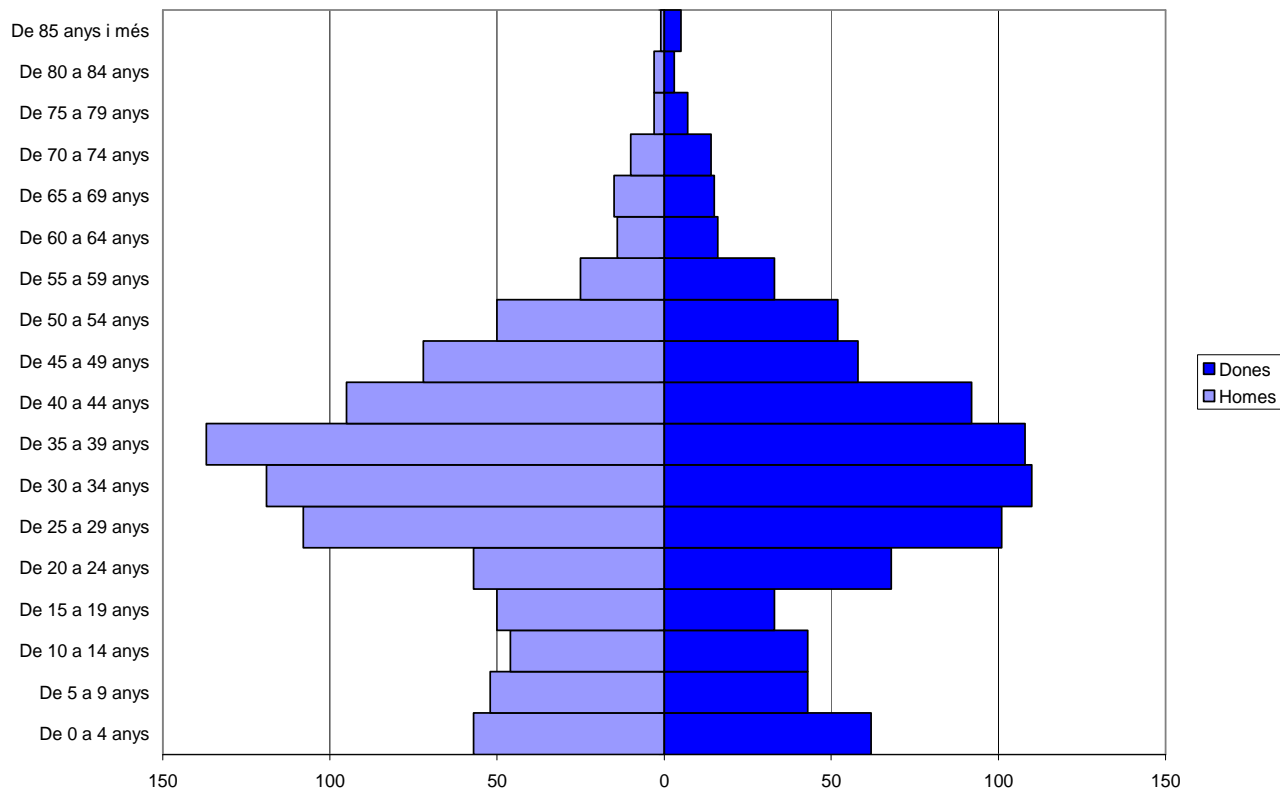
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del programa HERMES – Diputació de Barcelona

La piràmide de població permet no només tenir una fotografia de la situació actual de la població sinó que també permet fer una projecció futura: en aquest cas, i en la mateixa línia que la majoria de les poblacions a Europa, la tendència és la d'un envelliment cada vegada més alt de la població.

L'**edat mitjana** de la població total és de 42,8 anys: l'edat mitjana de les dones és de 44,8 anys i dels homes de 40,8 (dades de 2012 de la Diputació de Barcelona).

Si es considera exclusivament la població estrangera, la **piràmide de població de sexe i edat** evidencia la preponderància de la població jove respecte al total i l'escàs pes de la franja d'edat més avançada.

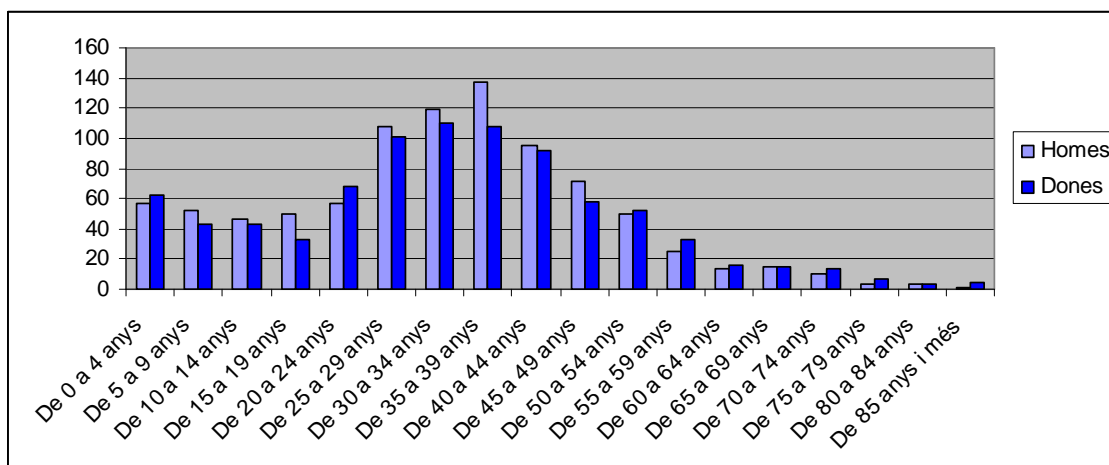
Població estrangera segons sexe i edat 2012 – Arenys de Mar

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del programa HERMES – Diputació de Barcelona

Respecte a la distribució per sexe de la població estrangera, la diferència percentual entre homes i dones té unes tendències menys clares que en el cas de la població total. Fins a la franja 50-54 anys els homes són més que les dones, amb excepció de la primera infància (0-4 anys) i de la franja 20-24 anys.

Població estrangera per sexe i edat 2012 - Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del programa HERMES – Diputació de Barcelona

En la totalitat, **les dones estrangeres del municipi representen el 49% de la població total immigrada**, segons dades del Padró municipal de l'any 2012. Respecte a les dades lliurades en l'anterior PAMIG, el percentatge ha augmentat lleugerament: ha passat de 48,57% en 2007 a 49% el 2012.

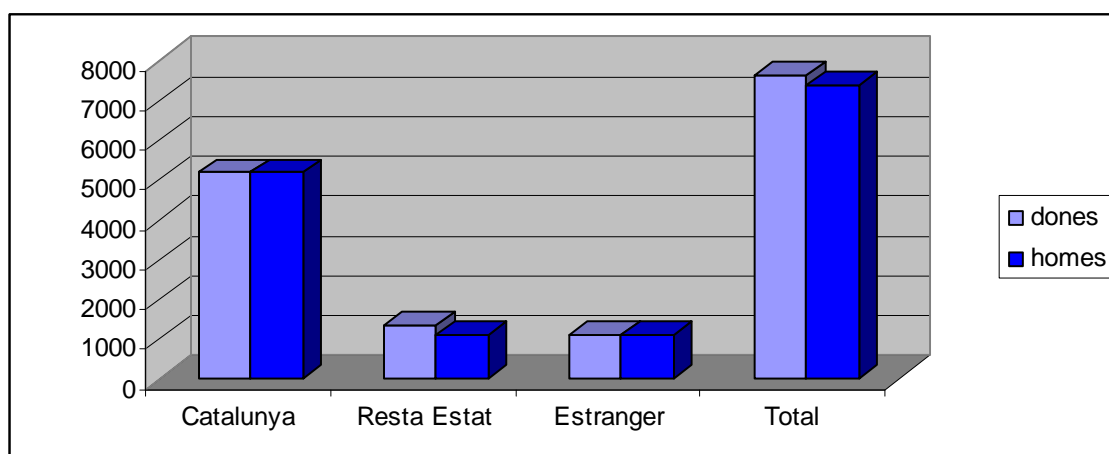
Cal destacar que hi ha una feminització de la migració lleugerament més alta respecte al Maresme en la seva totalitat, on les dones estrangeres representen un 48% de la població.

Anàlisi de la població per sexe, nacionalitat i lloc de naixement

Tal com subratllava l'anterior Pla, a Arenys de Mar hi ha hagut una intensa immigració interna, provinent de la resta de l'Estat espanyol. Si es comparen les dades, el 16% de la població ha nascut a la resta de l'Estat espanyol, i d'aquesta població, les dones representen el 55% i els homes el 45%.

Pel que fa a la població estrangera, representa un 15% de la població total, per sobre del Maresme (13%) i per sota del percentatge de Catalunya (17%).

Població segons lloc de naixement i sexe 2012 - Arenys de Mar

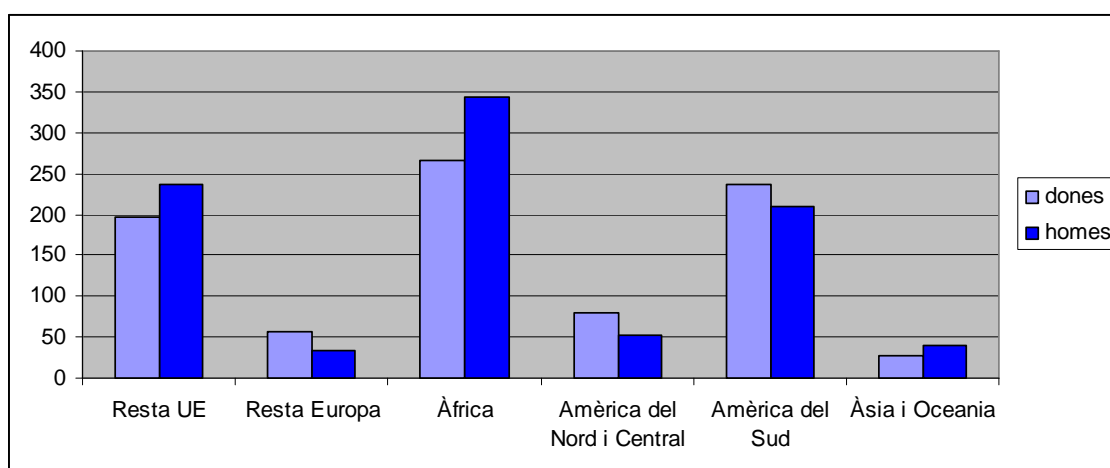
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades Idescat

Si analitzem la població per continents i sexe, la població estrangera més nombrosa és la provinent d'Àfrica (611 persones), seguida per la població de Sud-amèrica (445 persones) i de la Unió Europea no espanyola (433 persones).

Les dones de la resta d'Europa (els països que no són de la UE) i d'Amèrica del Nord i central són les més nombroses en proporció amb els homes del mateix continent: superen el 60%. En canvi, les dones d'Àfrica i d'Àsia i Oceania són menys nombroses en relació amb la població masculina del mateix origen: representen el 44% les primeres i el 41% les segones. Hi ha més equilibri numèric entre els sexes en la població d'Amèrica del Sud: en aquest cas les dones són un 53% de la població.

Respecte a les dades lliurades en l'anterior Pla, es pot destacar que ha disminuït el percentatge de dones de l'Amèrica del Sud respecte als homes del mateix continent (d'un 55,8% en 2007 a un 53% en 2012) i d'Àfrica (d'un 50,9% en 2007 a un 44% en 2012).

Població segons nacionalitat per continents i sexe 2012 Arenys de Mar

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades Idescat

Quant a les **nacionalitats**, si analitzem les 10 primeres presents a Arenys de Mar, destaquen Marroc, amb diferència, seguides per Itàlia i Colòmbia. Respecte a les dades del 2007 presentades a l'anterior PAMIG, Marroc segueix sent la primera nacionalitat, però al 2007 les altres nacionalitats més nombroses eren en ordre decreixent: Equador, Perú, Colòmbia, Itàlia i Bolívia. Llavors, destaca la disminució de la població d'Equador i Bolívia, que ja no formen part de les primeres 10 nacionalitats més nombroses d'Arenys de Mar.

10 nacionalitats estrangeres més nombroses 2012 – Arenys de Mar

Àmbit geogràfic	Homes	Dones	Total
Marroc	262	235	497

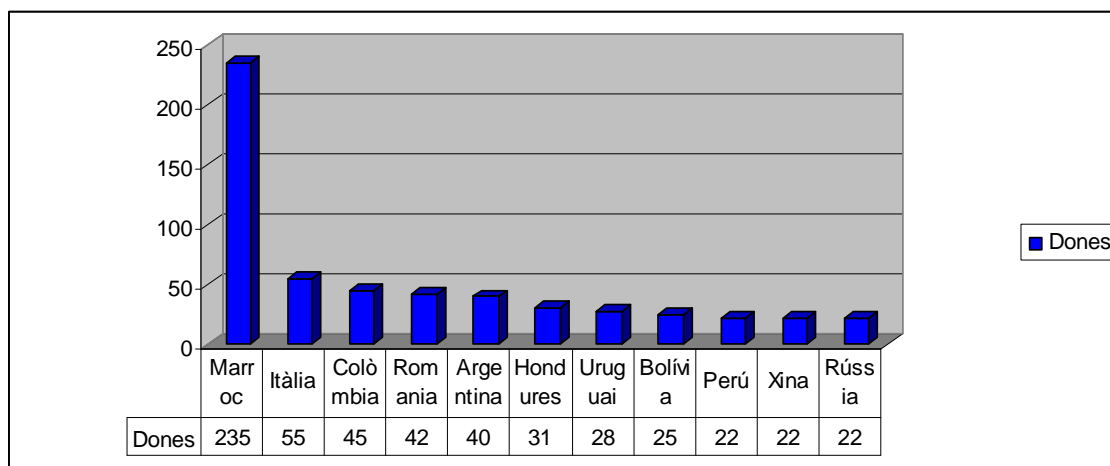
Itàlia	75	55	130
Colòmbia	45	45	90
Argentina	38	40	78
Romania	36	42	78
Senegal	49	20	69
Perú	27	22	49
Uruguai	21	28	49
Hondures	16	31	47
Xina	24	22	46

Font: dades Hermes – Diputació de Barcelona

Si considerem només les dones per separat, aquest és el gràfic de les 10 nacionalitats més nombroses.

10 nacionalitats estrangeres més nombroses - Dones

Arenys de Mar, 2012

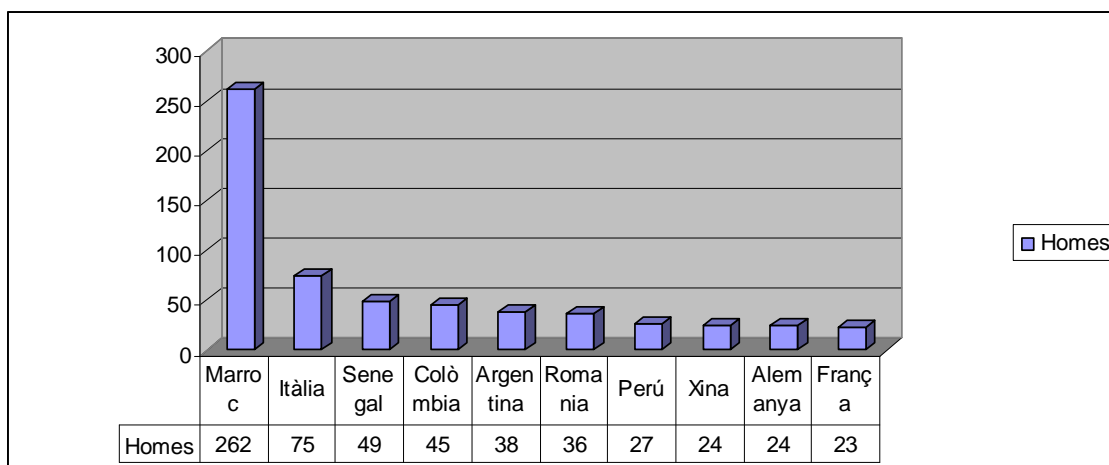

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades Hermes – Diputació de Barcelona

Si considerem exclusivament les dades dels homes, s'identifiquen algunes diferències. La tercera nacionalitat per a les dones és Colòmbia, i per als homes és Senegal (que, en el cas de les dones no és present entre les 10 nacionalitats més nombroses). A més a més, entre les dones la nacionalitat romanesa és més present, en canvi per als homes hi ha més persones de nacionalitat europea com l'alemanya i la francesa.

10 nacionalitats estrangeres més nombroses – Homes

Arenys de Mar, 2012

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades Hermes – Diputació de Barcelona

Estat civil i fecunditat

Segons l'últim informe de l'Idescat sobre els moviments naturals de la població, l'any 2011 el nombre de naixements registrats a Catalunya va ser d'un 3,8% menys que el 2010, continuant així la tendència decreixent de la natalitat que es va iniciar l'any 2009 (Institut d'Estadística de Catalunya, 2012b).

Segons el mateix informe a Arenys de Mar, el 2011, hi van haver 142 naixements (nascuts vius), dels quals 75 van ser nens i 67 nenes. Quant a defuncions, el 2011 n'hi va haver 167, 75 homes i 92 dones.

L'**Índex Sintètic de Fecunditat** és l'indicador que relaciona el nombre de naixements amb el volum de dones en edat reproductiva. En el cas d'Arenys de Mar aquest índex ha tingut una tendència variable els últims anys, des de 2008 al 2011; el 2008 i el 2011 ha estat menor que a la comarca del Maresme, i el 2009 i 2010, major.

Índex Sintètic de Fecunditat 2008-2011

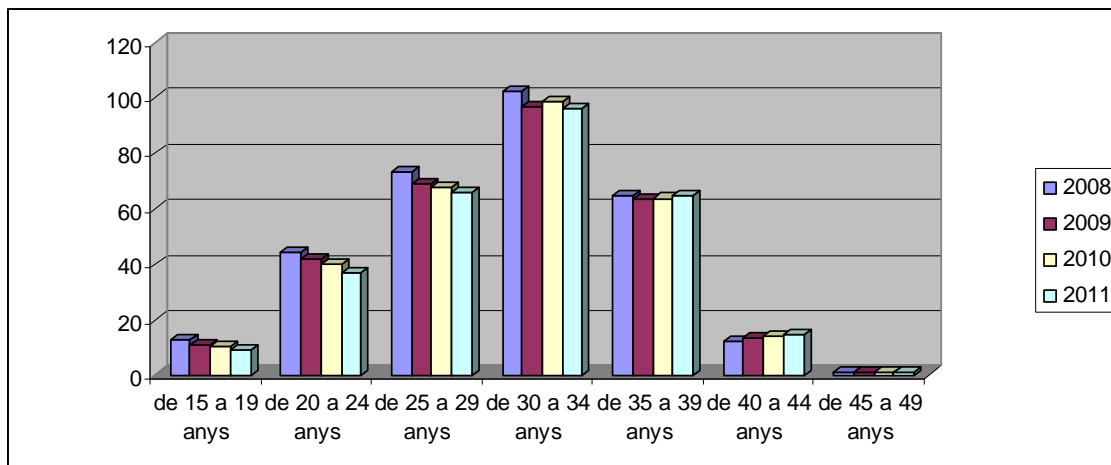
	2008	2009	2010	2011
Arenys de Mar	1,56	1,72	1,69	1,43
Maresme	1,72	1,66	1,63	1,57

Font: dades del programa HERMES – Diputació de Barcelona

L'edat mitjana de la maternitat a Catalunya se situa en 31,3 anys. La tendència dels últims anys és d'un augment progressiu de l'edat mitjana de la maternitat, des de 30,08 anys el 2007 fins a arribar als 31,3 anys el 2011.

Es poden analitzar, en l'àmbit de Catalunya, els canvis de la taxa de fecunditat segons els grups d'edat: respecte al 2008 l'any 2011 han augmentat les dones que tenen fills i filles en la franja d'edat de 35-39 anys i 40-44 anys.

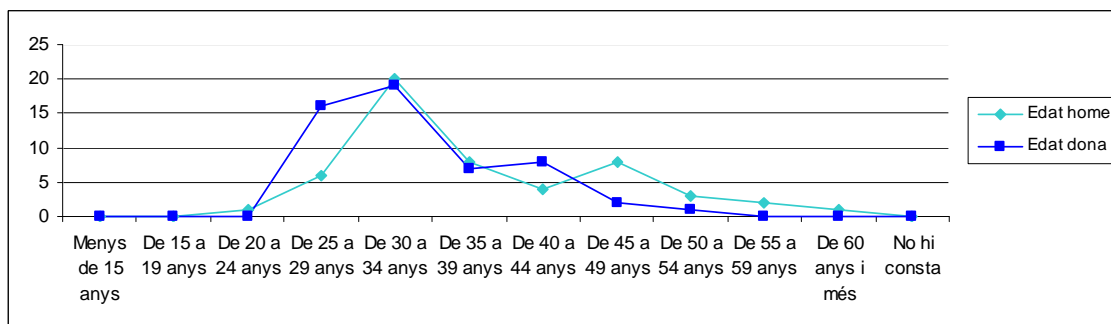
Taxa de fecunditat per grups d'edat. 2008-2011 Catalunya

Font: Idescat

Respecte als matrimonis, a Arenys de Mar el 2011 hi va haver 53 matrimonis de persones de diferent sexe. Desglossant aquesta dada per l'edat dels homes i de les dones, en la franja d'edat entre els 20 i 30 anys les dones es van casar més que els homes. Els homes, en canvi, són els que més es casen a partir dels 45 anys.

Matrimonis de persones de diferent sexe segons l'edat de l'home i de la dona 2011 - Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir dels dades Idescat

No hi ha dades desglossades en l'àmbit municipal dels matrimonis celebrats entre persones del mateix sexe. L'única informació disponible és en l'àmbit de Catalunya: el 2011 es van celebrar a tot Catalunya 949 matrimonis, 568 entre homes i 381 entre dones (Institut d'Estadística de Catalunya, 2012b).

En general, s'evidencia una tendència a la disminució del nombre de matrimonis de diferent sexe. Per exemple, a Catalunya el nombre de matrimonis celebrats el 2011 va ser de 25.832, xifra que representa una disminució del 5,4% respecte al 2010. Aquesta mateixa tendència es destaca al Maresme.

Matrimonis de diferent sexe 2007-2010

	2007	2008	2009	2010
Maresme	1.838	1.816	1.658	1.659
Catalunya	29.223	29.505	26.613	26.296

Font: Idescat

És interessant destacar que a Catalunya en 2011 els naixements fora del matrimoni van representar el 37% i que els matrimonis civils es consoliden com a forma majoritària de celebració, amb una representació del 77,8% del conjunt de matrimonis entre persones de diferent sexe (Institut d'Estadística de Catalunya, 2012b).

5.3 EDUCACIÓ I FORMACIÓ

La situació al municipi

Les últimes dades a disposició sobre el **nivell d'estudis finalitzats** de la població d'Arenys de Mar són del Cens de 2001, és a dir, dades molt datades. Lamentablement no hi ha a disposició altres dades fiables desglossades per sexe, i farem referència a les conclusions ja presentades al PAMIG anterior. Segons aquestes dades, l'any 2001 la població femenina "sense estudis" a Arenys de Mar representava el 12'9% de la població enfront al 9'2% de la població masculina. De la mateixa manera, el grup femení amb "estudis superiors" se situa en un 13.6%, mentre que el grup masculí en un 12.4%. És a dir, eren més les dones sense estudis, així com eren més les dones amb un nivell superior d'estudis.

Segons l'informe del Consell Comarcal del Maresme "Les realitats juvenils del Maresme 2010", en la dècada des de 2001 fins al 2010 el volum d'alumnes de l'**Ensenyament Secundari Obligatori (ESO)** a la comarca va créixer notablement, reflectint l'augment de la població.

Respecte a la composició de l'alumnat d'ESO d'Arenys de Mar, el mateix informe destaca que el 12,9% del alumnat és d'origen estranger, i d'aquest, un 23,7% és d'origen magrebí i el 58,1% d'Amèrica Central i del Sud. El percentatge d'alumnat d'origen estranger a Arenys de Mar és menor del percentatge del Maresme (14,51%) i de Catalunya (17,68%).

Si analitzem la **taxa de graduació a l'ESO** a Arenys de Mar per al curs 2008-2009, veiem que era del 88,55%, un percentatge inferior respecte a la taxa del 2005-2006 (89,04%). Aquesta taxa de graduació és més elevada que la mitjana comarcal, que era d'un 81,63% al 2008-2009. També la **taxa de graduació al batxillerat** és més alta a Arenys de Mar respecte al conjunt de la comarca, encara que solament d'un punt percentual (79,72% a Arenys de Mar i 78,17% del Maresme).

Respecte als **centres educatius** a Arenys de Mar, la taula que hi ha a continuació resumeix la situació actual al municipi per als diferents nivells educatius.

	Educació Infantil	Educació Primària	Secundària	Batxillerat	Cicle Formatiu de Grau

					Mitjà CFGM
Escola Bressol Municipal la Raureta (pública)					
Escola Sinera (pública)					
Barrufets (privada)					
Anglans (privada)					
Maricel (concertada)					
Col·legi La Presentació (concertada)					
Escola Joan Maragall (pública)					
Institut Els Tres Turons (públic)					
Aula de Formació d'Adults					

Considerant les dades desglossades per sexe, es presenten dues taules relatives a l'Institut Els Tres Turons i l'escola Sinera.

INSTITUT ELS TRES TURONS –

dades desglossades per sexe, curs 2012-2013

	Nois/Homes	Noies/Dones	Total	%Nois/Homes	%Noies/Dones
Alumnat	278	257	535	52%	48%
Professorat	28	25	53	53%	47%
Conserges	1	1	2	50%	50%
Administratives	0	2	2	0%	100%
Neteja	1	0	1	100%	0%

ESCOLA SINERA - escola primària

dades desglossades per sexe, curs 2012-2013

	Nens/Homes	Nenes/Dones	Total	%Nens/Homes	%Nenes/Dones
Alumnat	211	125	336	63%	37%
Professorat	4	20	24	17%	83%

Podem veure que a l'institut hi ha una presència equitativa de nenes/dones i nens/homes tant respecte a l'alumnat com al professorat. Les dades estan més esbiaixades per sexe quan s'analitzen les dades de l'escola primària, sobretot respecte al professorat que està altament feminitzat: el 83% són dones. Al mateix temps, la persona que s'encarrega de la neteja és un home, en contrast amb el rol de gènere que socialment s'atribueix a aquesta tasca. Les dues administratives són dones.

Més enllà dels números és important emfatitzar que la coeducació, tal com s'ha dit, no significa simplement ajuntar a l'aula nens i nenes evitant la segregació per sexe. La coeducació va molt més enllà, significa introduir una perspectiva de gènere a tot el treball que es desenvolupa al centre educatiu, amb la finalitat de contribuir a una educació en què es transmetin valors d'equitat, respecte i llibertat per a tothom: nenes i nens, homes i dones.

La importància de la coeducació

El marc legal actual estableix la necessitat de la coeducació. La **Llei orgànica d'educació (LOE) (2006)** incorpora les mesures educatives recollides a la Llei estatal de mesures de protecció integral contra la violència de gènere de 2004, assumint els principis de l'educació afectiva i el foment de la igualtat entre dones i homes. La **Llei orgànica per a la igualtat efectiva de dones i homes (2007)** determina que els centres educatius han de garantir la igualtat de tracte, evitant que, per comportaments sexistes o per estereotips socials associats, es produeixin desigualtats entre dones i homes (Roset Fabrega, 2008). A més a més, la **Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista** dedica un apartat a la coeducació, ja que es considera un element fonamental per la prevenció de la violència masclista promoure una educació "en igualtat de drets, sense estereotips sexistes i androcèntrics, ni actituds discriminatòries" (art. 12).

Llavors, una educació coeducativa o no sexista, implica, entre altres coses:

- reconèixer les desigualtats i discriminacions existents;
- contribuir a l'eliminació d'aquestes desigualtats que es reproduïxen entre l'alumnat;
- acceptar que, sigui intencionalment o no, es transmeten constantment valors i rols de gènere;
- revalorar els valors considerats socialment i culturalment "femenins";
- desenvolupar al màxim les capacitats i potencialitats de cada nena i nen;
- educar en la llibertat, qüestionant els rols i estereotips tradicionals i fomentant una visió crítica envers aquests;
- qüestionant la rígida estructura de gènere que encasella les persones en rols i valors predeterminats;
- ser conscients del gran potencial del professorat com a agent de canvi (Ocaña Carrasco, 2008)

El sistema educatiu té un rol fonamental en la promoció dels valors d'igualtat i té una gran potencialitat en la construcció de societats més justes i igualitàries. De fet, és durant els anys escolars, que els nens i les nenes aprenen els rols, les creences, els valors i els comportaments considerats socialment i culturalment "adequats" al propi gènere. La "socialització de gènere" fa que s'interioritzin els papers diferenciats de dones i homes a la societat i es construeixen les relacions de gènere. L'escola, com a "agent socialitzador" té un rol fonamental en aquest procés, juntament amb altres agents socialitzadors com: les famílies, els mitjans de comunicació i també els grups d'iguals.

Activitats desenvolupades al municipi

Des de fa ja alguns anys, al municipi es realitzen periòdicament activitats de promoció de la igualtat amb l'alumnat de diferents edats, i amb el present PAMIG la intenció és continuar posant un èmfasi especial en aquest àmbit tan estratègic. Segons l'avaluació realitzada per la Diputació de Barcelona l'any 2012, l'Ajuntament d'Arenys de Mar va posar en marxa nombroses activitats de promoció de la igualtat de gènere a les escoles, durant el període de vigència de l'anterior Pla d'igualtat 2008-2011 (prorrogat al 2012).

Segons l'avaluació, es van efectuar nombrosos tallers a les escoles, per promoure la igualtat i prevenir la violència de gènere. Aquí es presenten alguns exemples extrets de l'avaluació:

- 2009: "M'agrades igual". Sessió de contes il·lustrats sobre la igualtat per parlar amb l'alumnat de primària sobre la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes. Sessions realitzades al CEIP Sinera i al CEIP Joan Maragall.
- 2009: Participació de l'alumnat de l'IES Tres Turons en el programa "Talla amb els mals rotllos", taller de prevenció de les relacions abusives i de prevenció de les violències.
- 2009: Parlem sobre la coeducació. Mares i pares per la Igualtat: El paper dels pares i de les mares en la superació d'estereotips i d'actituds sexistes en col·laboració amb les escoles.
- Cada any, diverses activitats al voltant de dues dates centrals: el 8 de març, Dia de la Dona Treballadora i el 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència vers les Dones.

Mostres, concursos de dibuix coeducatiu:

2008: "Contes coeducatius a les escoles d'Arenys de Mar".

2008: I Mostra de dibuix coeducatiu d'Arenys de Mar. Les escoles Joan Maragall, Sinera i La Presentació van presentar una selecció dels dibuixos realitzats per l'alumnat del cicle de primària, que millor van representar la coeducació, la igualtat de gènere, la no-discriminació per raó de sexe i la no-violència en les relacions afectives.

2009 IIa Mostra de dibuix coeducatiu d'Arenys de Mar. Amb el lema "A la feina també som iguals", aquesta edició de la mostra es va centrar en la igualtat d'oportunitats en el mercat laboral. Hi van participar les escoles Joan Maragall, Sinera i La Presentació.

2011: Concurs i exposició de Dibuix coeducatiu: "El Joc de la Igualtat", amb la participació de les escoles de primària Sinera, Joan Maragall i La Presentació. Amb aquesta eina es va voler promoure la creativitat entorn dels valors coeducatius, la igualtat de gènere, la no-discriminació per raó de sexe i la no-violència en les relacions afectives.

A més a més, el 2013 es van realitzar uns tallers de prevenció de la violència de gènere a dos instituts: la Presentació i Els Tres Turrons. Aquests dos tallers es van concebre com a tallers pilots d'un programa municipal més ampli i de caràcter anual: programa *Prevenim la violència de gènere des de les aules*.

Al mateix temps, es va treballar amb mares i pares, altres agents fonamentals en la socialització de gènere, amb activitats com ara la realitzada el 2011: "Ser pares i mares avui dia. Un diàleg entre dones i homes."

També cal subratllar que al CEIP La Sinera i al Ceip Joan Maragall una persona membre del Consell Escolar és designada per vetllar per la coeducació i impulsar activitats que promouen la igualtat de gènere.

Formació per a persones adultes i espais joves

És important considerar que la formació no és només aquella que es realitza als centres educatius, sinó que també la concepció de formació i educació s'ha anat ampliant, tant pel que fa a edat (la formació continuada, durant tota la vida) i als espais (tant els espais formals com no formals).

Respecte a l'oferta d'Arenys de Mar, el municipi disposa des de l'any 1985, d'una **Aula de Formació de persones adultes**, amb l'objectiu de promoure el dret a l'educació en qualsevol moment de la vida. A l'aula s'ofereixen cursos de català i castellà per a persones nouvingudes, i la preparació per aconseguir el títol d'ESO, d'accés als Cicles Formatius de Grau Mitjà, etc.

També al municipi existeix des de fa molts anys l'**Escola de Música d'Arenys**, reconeguda oficialment, i que des de l'any 2000 és municipal.

Respecte a les persones joves, l'Ajuntament d'Arenys de Mar té des de 1992 un **Servei d'Informació Juvenil** que dona tota mena d'informació i assessorament sobre diversos temes: ensenyament reglat i no reglat, escola de persones adultes, ajudes d'accés a l'habitatge, salut, natura, excursions, rutes, viatgeteca o xarxa d'albergs. Des de 2005 els nois i les noies poden utilitzar l'**Espai Jove**, en què es desenvolupen activitats constants i periòdiques, i que facilita un equipament dotat de tot tipus de recursos.

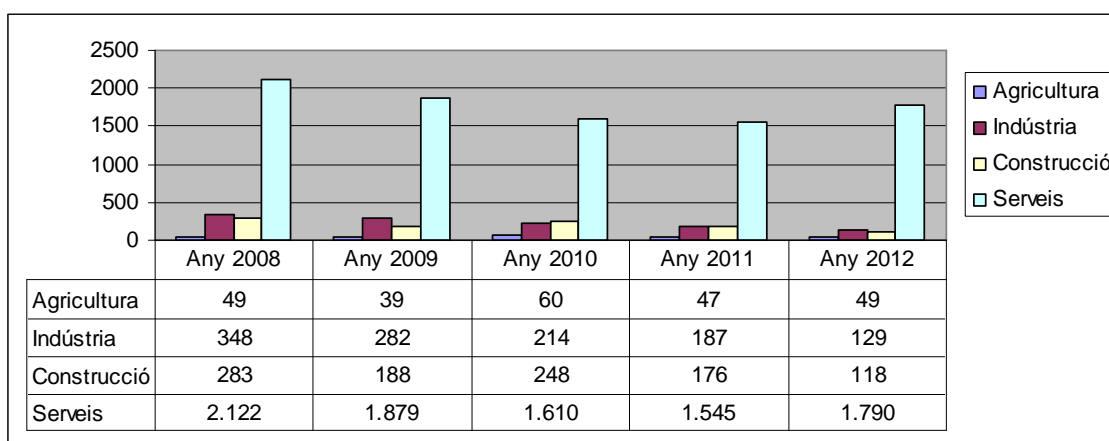
5.4. TREBALL REMUNERAT

Arenys per sectors econòmics

El **sector dels serveis** és el sector prioritari a Arenys de Mar. Segons les dades de l'últim trimestre de 2012, els serveis representen el 83% de l'activitat econòmica al municipi, i amb molta diferència els segueixen el sector de la construcció (9%) i de la indústria (8%). Si analitzem la variació interanual, el sector de la indústria és el sector que més ha disminuït el seu pes dintre de l'activitat econòmica total, amb una disminució anual del 13% respecte al 2011. Les construccions van disminuir un 9%. En total, la variació anual del 2011 al 2012 de l'activitat econòmica municipal és d'un -3,97% (Síntesi d'indicadors Arenys de Mar – Diputació de Barcelona).

Analitzant l'evolució de la contractació registrada per sectors econòmics, s'identifica la mateixa tendència: una tendència general a la disminució de la contractació, amb el sector dels serveis que segueix relativament estable, en comparació amb els altres sectors que s'han vist particularment afectats per la crisi dels últims anys.

Evolució contractació registrada 2008-2012 Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del programa Hermes – Diputació de Barcelona

Població activa per sexe i edat

El càlcul de la població activa estimada ens permet disposar d'un indicador que pren en consideració la població de 16 anys o més, que treballa o està disponible per treballar. És a dir, la població activa està formada per la població ocupada i la desocupada.

Segons les dades del 2012, la població activa estimada a Arenys de Mar és de 7.639 persones: 3.521 dones i 4.118 homes. Això significa que de la població activa, un 54% són homes i un 46% són dones.

Si es desglossa per franja d'edat resulta que la **població activa femenina representa menys d'un 50% de la població activa total per totes les franges d'edat.**

Població local activa estimada 2012 - Arenys de Mar

Edat	Homes	Dones	Total	% Homes	% Dones
De 16 a 19 anys	71	52	123	58%	42%
De 20 a 24 anys	267	238	505	53%	47%
De 25 a 29 anys	415	362	777	53%	47%
De 30 a 34 anys	536	473	1009	53%	47%
De 35 a 39 anys	666	552	1218	55%	45%
De 40 a 44 anys	597	515	1112	54%	46%
De 45 a 49 anys	550	457	1007	55%	45%
De 50 a 54 anys	467	425	892	52%	48%
De 55 a 59 anys	372	302	674	55%	45%
De 60 a 64 anys	177	145	322	55%	45%
TOTAL	4.118	3.521	7639	54%	46%

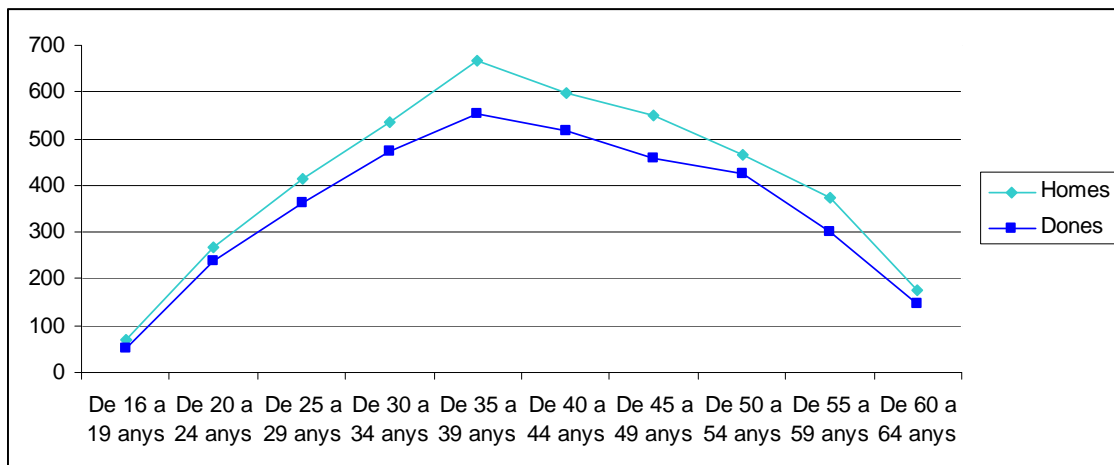
Font: programa Hermes – Diputació de Barcelona

Cal subratllar que no es considera “població activa” la que realitza un treball sense remunerar com, per exemple, la cura de la pròpia llar. Aquesta és la condició de moltes dones que **realitzen el treball domèstic i d’atenció** a les llars i que no són comptabilitzades com a persones “actives”.

A més a més cal considerar que hi ha moltes dones **que treballen en l’economia submergida**, sobretot en el sector de l’atenció a les persones. En molts casos en aquest sector hi treballen dones migrades. Aquestes dones també poden no figurar com a població activa.

Si es fixa l’atenció en el factor “edat”, es pot constatar que la trajectòria laboral de les dones té una evolució diferent respecte a la dels homes.

Població activa local estimada per sexe i franges d’edat 2012 – Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades Hermes - Diputació de Barcelona

Tal com mostra el gràfic anterior, les corbes de les dones i dels homes actius al mercat laboral comencen a separar-se a partir de la franja d’edat 25-29 anys i la distància màxima es dona a la franja de 35-39 anys, i segueix havent-hi una distància notable fins als 50 anys. És a dir, la responsabilitat principal de les dones de

les activitats de manteniment i gestió de la llar explica la diferència entre la població activa femenina i masculina, sobretot considerant la franja d'edat que coincideix amb l'edat reproductiva de les dones.

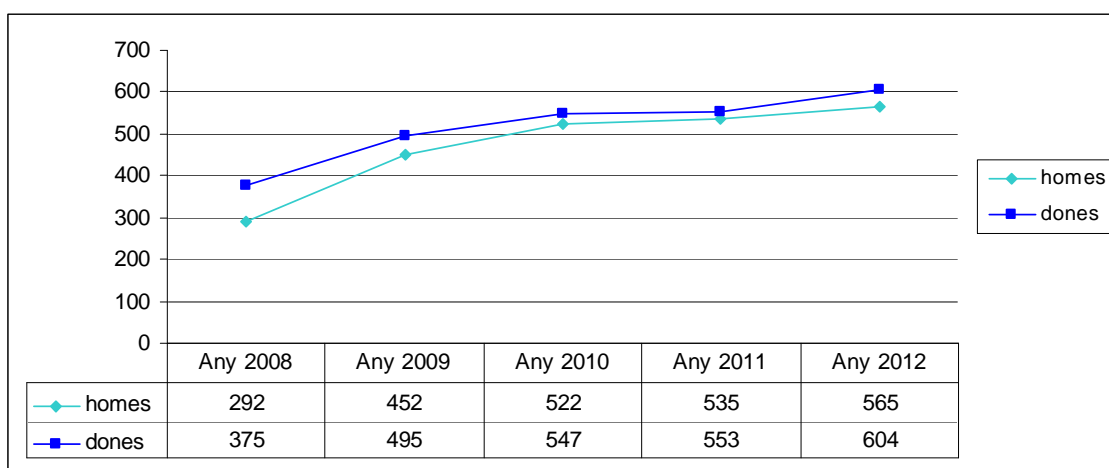
Atur per sexe, edat i origen

A l'abril de 2013 a Arenys de Mar es comptabilitzen 604 homes i 642 dones a l'atur, és a dir una població aturada total de 1.246 persones. **Les dones són més que els homes, representant el 52% de les persones a l'atur.**

Si calculem la variació de la població a l'atur des de 2008 fins a 2012 es possible veure que **aquesta població ha augmentat gairebé el doble**, passant de 667 persones al 2008 fins a 1.169 persones a l'any 2012.

Si comparem la situació de l'atur registrat per homes i dones visualitzant-les en unes corbes, **les dones a l'atur són més nombroses, i la seva corba des de 2008 a 2012 sempre ha estat per sobre de la dels homes.** No obstant això, des de 2009 les dues corbes s'han anat apropant, com a conseqüència de les dinàmiques de la crisi econòmica.

Evolució atur registrat 2008-2012 Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Diputació de Barcelona

En aquest sentit, és útil desglossar per sexe les dades sobre la **taxa d'atur** (calculada dividint la població desocupada per la població activa), i veure que la diferència entre la taxa d'atur masculina i femenina ha disminuït notablement des de l'any 2008 fins al 2012.

Si comparem les dades de la taxa d'atur presentades a l'últim PAMIG, amb les dades actuals es pot veure que, des de 2005 fins a 2008 la diferència entre la taxa d'atur femenina i masculina era aproximadament d'un 6%.

Taxa d'atur per sexe 2005-2008 – Arenys de Mar

	2005	2006	2007	2008

Taxa homes	6,59%	6,71%	6,54%	7,56%
Taxa dones	12,59%	12,19%	12,44%	13,55%

Font: PAMIG 2008-2011

Ara, si relacionem aquestes dades amb les dades des de 2009 a 2012 veiem com des de 2009 pugen ambdues taxes, però disminueix la distància entre elles. En aquest període la diferència entre la taxa d'atur de les dones i dels homes varia entre un 3%-3,50%.

Taxa d'atur per sexe 2009-2012 – Arenys de Mar

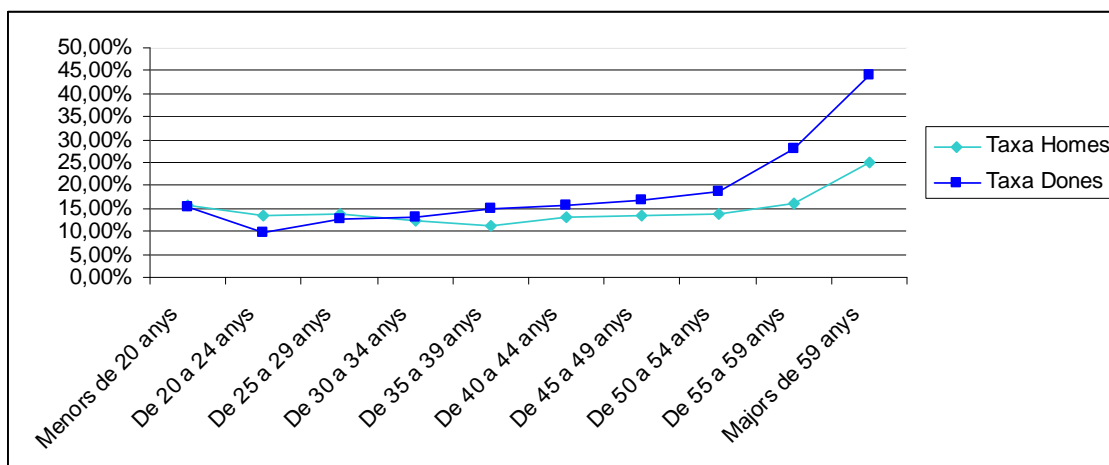
	2009	2010	2011	2012
Taxa homes	11,01%	12,73%	12,85%	13,72%
Taxa dones	14,67%	16,08%	15,76%	17,15%
Total	12,66%	14,26%	14,18%	15,30%

Font: programa Hermes – Diputació de Barcelona

Lamentablement, la distància entre les dues taxes disminueix no per una millora de la situació de les dones, sinó per un empitjorament de la situació dels homes. És a dir, **partint d'una situació de desigualtat estructural entre dones i homes al mercat del treball, els homes han patit un empitjorament notable arran de la crisi dels sectors de la construcció i de la indústria**. Actualment, amb les retallades cada vegada més àmplies als sectors dels serveis públics i privats, la població femenina patirà amb molta probabilitat una major pujada de la seva taxa d'atur.

És especialment útil des d'una perspectiva de gènere **comparar l'atur d'homes i dones en relació amb la seva edat**, per identificar com l'arribada de l'edat reproductiva condiona de forma desigual la seva permanència en el treball remunerat.

Taxa d'atur registrat per sexe i edats, 2012 – Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Diputació de Barcelona

Tal com s'ha identificat per la població activa, també en aquest cas **en les franges d'edat de 30 a 44 anys les dues corbes es distancien, i la taxa d'atur de les dones és més elevada**. Després dels 50 anys aquesta diferència augmenta de forma notable. En les franges més joves, els homes presenten taxes d'atur més altres, probablement a causa del fet que els homes abandonen abans els estudis i entren al mercat del treball en edats més joves.

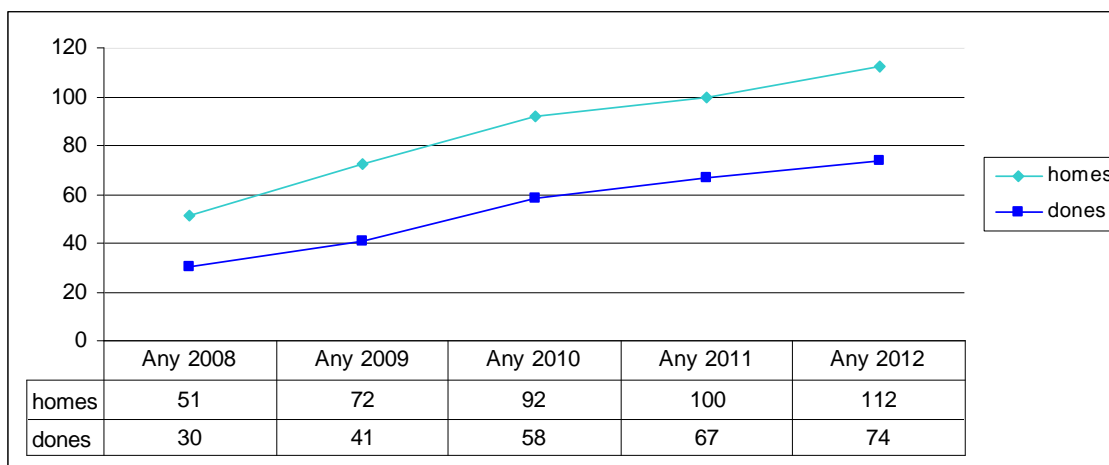
En general les persones joves estan vivint un augment progressiu de la taxa d'atur, i pateixen d'especial manera la crisi econòmica i la falta d'oportunitats del mercat del treball. També la franja d'edat de més de 50 anys està patint una taxa d'atur molt alta.

Si es considera **l'atur registrat de les persones estrangeres**, a l'abril 2013 a Arenys de Mar es comptabilitzen 192 persones estrangeres a l'atur, 112 homes i 80 dones. Això significa que el **58% de persones estrangeres a l'atur són homes i el 42% són dones**.

Si es calcula la variació de la població estrangera a l'atur des de 2008 fins a 2012 és possible veure que aquesta població ha augmentat molt més que en el cas de la població en general: de 81 persones al 2008 fins a 187 persones al 2012. Això correspon a **una pujada de més del doble del nombre de persones a l'atur**.

Si es desglossa aquesta dada per sexe, es veu que **les dones estrangeres resulten menys aturades que els homes, encara que per a ambdós sexes l'atur registrat ha augmentat**. Cal analitzar aquesta dada amb molta atenció, ja que tal com s'ha dit, és probable que **moltes dones estrangeres s'ocupin de la gestió de la llar, i per això no són considerades "població activa"** i no es compatibilitzen entre les persones que busquen feina. També cal afegir que moltes dones migrades estan ocupades en sectors que sovint es queden en l'economia submergida, com per exemple l'atenció a les persones grans i a la infància. Moltes d'aquestes dones poden llavors figurar entre la població aturada, encara que estiguin treballant.

Evolució atur registrat persones estrangeres 2008-2012 Arenys de Mar

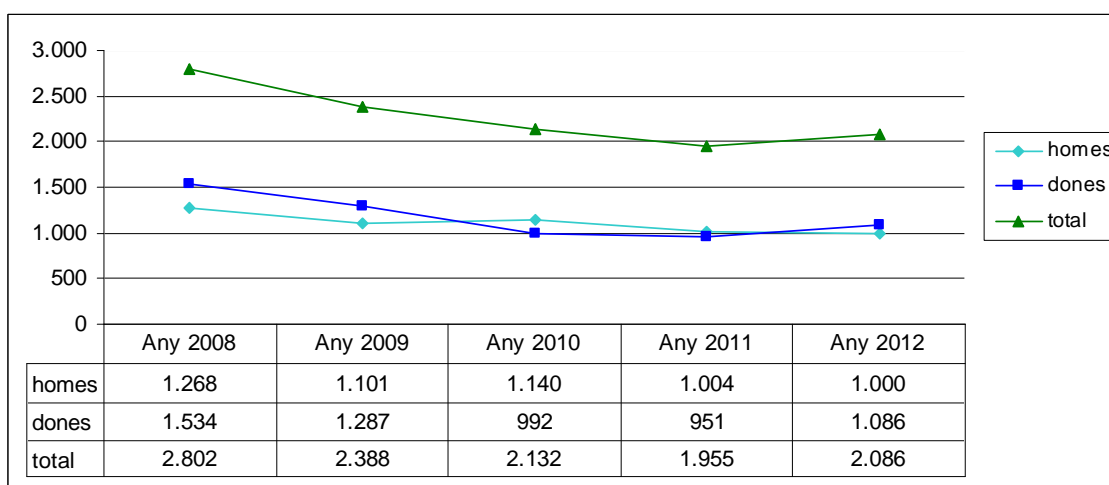
Font: elaboració pròpia a partir de les dades de la Diputació de Barcelona

La contractació per sexe, origen i tipus de contracte

La contractació ha anat disminuint, en el seu conjunt, respecte a l'any 2008. En dades absolutes, el 2008 hi havien 2.802 persones contractades en Arenys de Mar, i **el 2012 aquesta xifra havia baixat a 2.086, és a dir, un 0,25% menys.**

Si es desglossa per sexe la contractació registrada al municipi es nota que en general ha anat baixant, i que mentre que abans la contractació era majoritàriament femenina (el 55% de la contractació al 2008 era de dones), aquesta tendència ha anat canviant. Per exemple, als anys 2010 i 2011 la contractació masculina era més elevada en percentatge que la femenina. En canvi, l'any 2012 la contractació femenina representava el 52% de la contractació total.

Evolució contractació registrada 2008-2012 Arenys de Mar

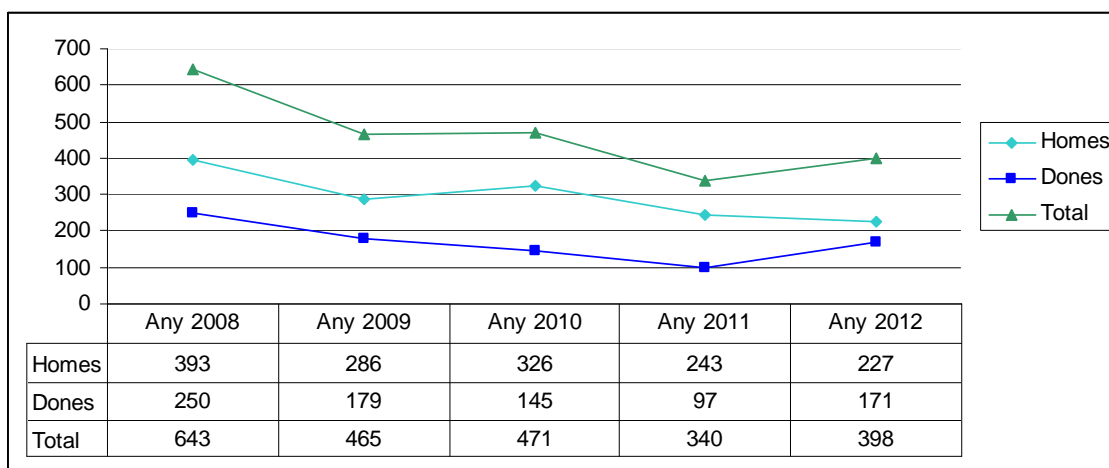
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball Generalitat de Catalunya

Si considerem exclusivament la població estrangera, se'n destaca que en el mateix període (de 2008 a 2012) **la contractació registrada ha disminuït un 0,38%, més que en el cas de la població en general.**

Si es desglossa per sexe, es pot veure que **la contractació de dones estrangeres és menor que la dels homes, i molt menor respecte a les dades de la població en general**. A l'any 2008 la contractació de dones estrangeres era un 39% de la contractació general de persones estrangeres. Al 2010 i al 2011 va resultar ser d'un 31% i 29% respectivament. En 2012 és un 43% (cal considerar que en la població total – estrangera i no - les dones són el 52% de la població contractada).

Evulció contractació registrada població estrangera

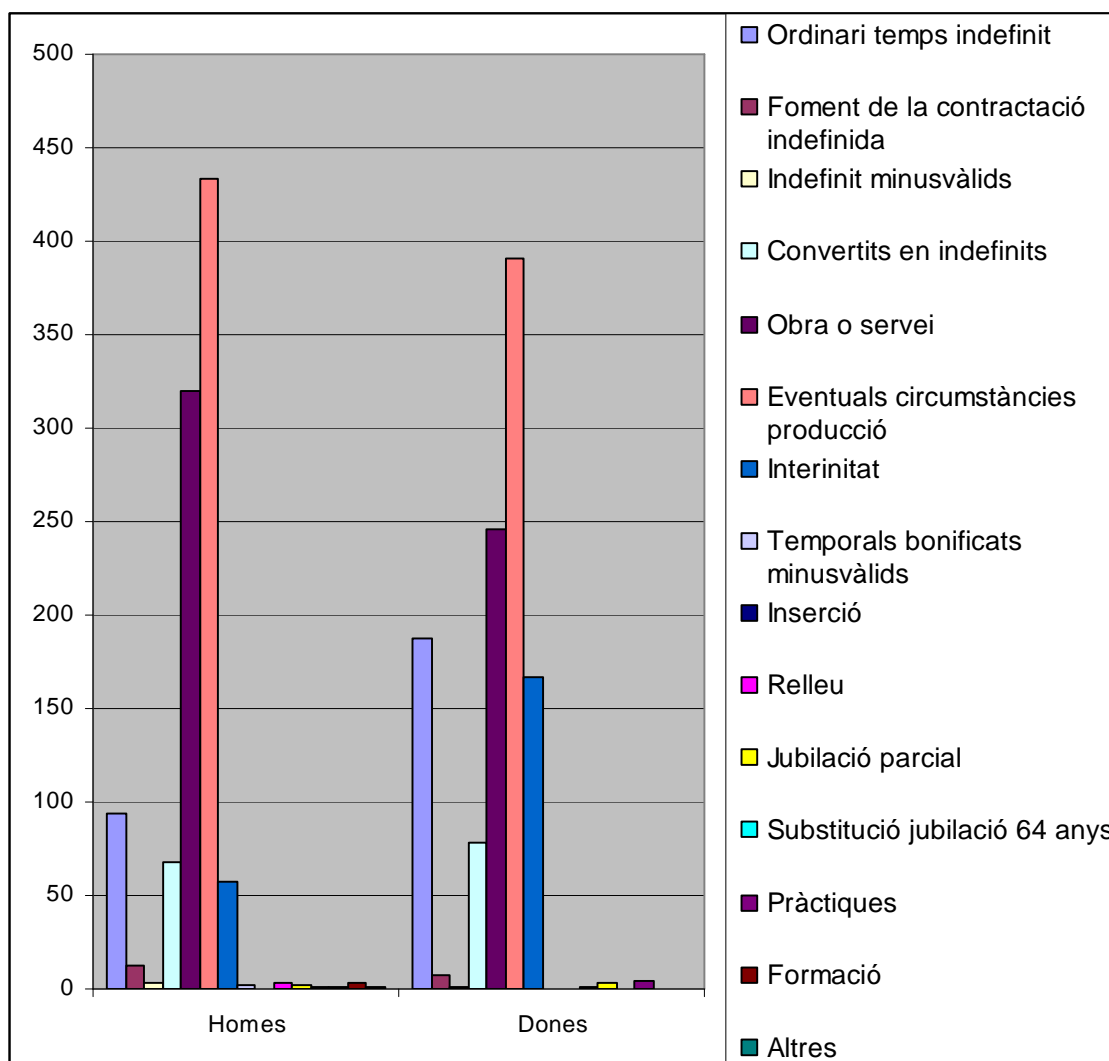
2008-2012 Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball Generalitat de Catalunya

Respecte al tipus de contracte, **la major part de la població té un contracte per "eventuals circumstàncies de producció" i "d'obra o servei"**. El primer sobretot és un tipus de contracte de caràcter estacional, típic en un municipi turístic com Arenys de Mar. Respecte al sexe, les dones tenen més contractes de tipus indefinit (probablement per la major presència al sector públic), però també tenen més contractes de tipus interins.

Tipus de Contracte i Sexe Any 2012 Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball Generalitat de Catalunya

Finalment, cal indicar que a l'enquesta realitzada al juny-setembre 2013 en la fase de recollida de dades del PAMIG 2013-2017, les persones participants van indicar que no consideren haver patit cap discriminació de gènere al seu lloc de treball (per més detalls sobre les dades de l'enquesta, vegeu l'annex).

Activitats desenvolupades al municipi

Amb la finalitat de seguir el compromís establert en el primer PAMIG, durant el període 2008-2011 es van realitzar unes quantes activitats sobre el mercat laboral i els drets de les dones.

Segons l'avaluació del 2012 de les activitats fetes, l'Ajuntament d'Arenys de Mar va efectuar algunes accions de sensibilització entorn a la llei estatal d'igualtat, aprovada al 2007 (Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes).

- 2008: Distribució a les empreses del municipi de les bases de la convocatòria per a la subvenció de plans d'igualtat de gènere del Departament de Treball de la Generalitat (2008).
- 2008-2009: Elaboració de díptics informatius "Nous drets laborals a la Llei d'igualtat 3/2007" pel personal de l'Ajuntament d'Arenys de Mar sobre els drets laborals i socials continguts en la Llei d'igualtat del 2007, amb la finalitat de facilitar la conciliació de la vida personal, familiar i laboral.
- 2009: Organització de la conferència "Conciliació de la vida personal, laboral i familiar" per informar la ciutadania dels drets laborals i socials continguts en la llei d'igualtat del 2007.
- 2011: Xerrada de sensibilització per la ciutadania "La gestió dels temps: ahir, avui i demà".

El Servei Local d'Ocupació

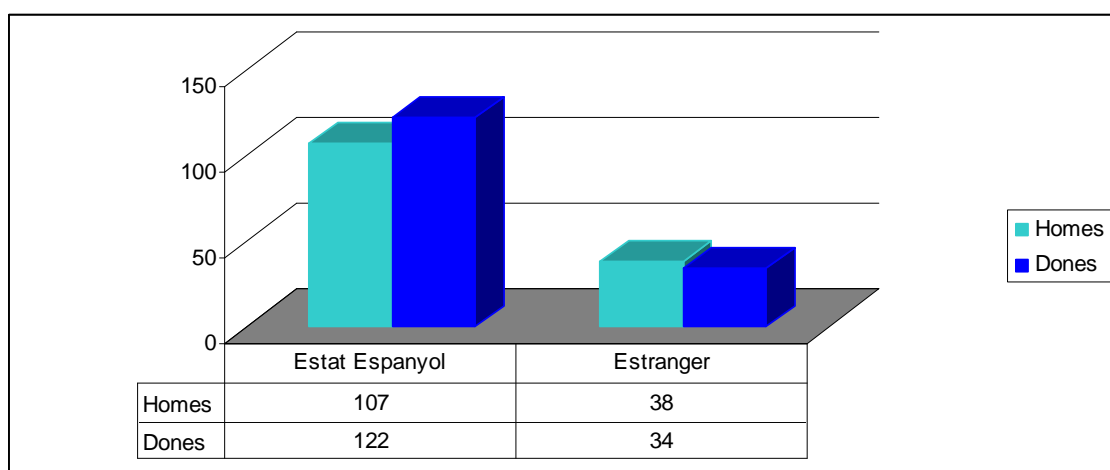
Les accions municipals destinades a la promoció i inserció laboral de les persones es concentren en el Servei Local d'Ocupació. Aquest és un servei municipal gratuït adreçat a les empreses que necessiten personal per cobrir llocs de treball vacants, i a la ciutadania d'Arenys de Mar que vulgui informació sobre el mercat laboral o rebre assessorament en la recerca de feina i l'elaboració del currículum.

Borsa de treball

La Borsa de treball municipal és gestionada des de l'any 2005 pel Servei Local d'Ocupació (SLO). L'any 2012 les dones apuntades a la borsa de treball han estat 156 i els homes 145.

Desglossant aquestes dades per nacionalitat, es veu que la població estrangera representa el 24% del total de les persones apuntades. Les dones estrangeres apuntades són solament l'11% del total. Les dones espanyoles són les més nombroses.

Borsa de treball municipal 2012, per nacionalitat i sexe – Arenys de Mar

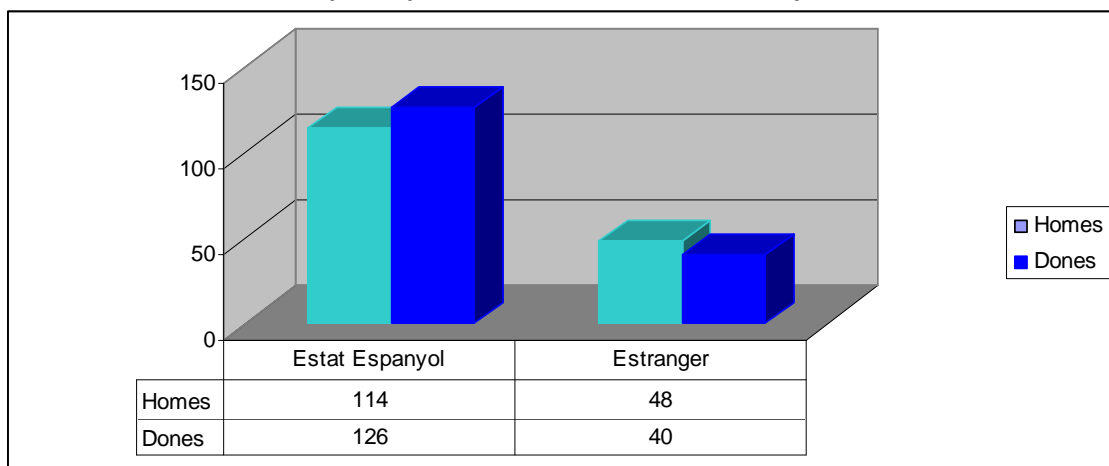
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Informe 2012 de la Regidoria de Promoció Local

Club de Feina

L'Ajuntament d'Arenys de Mar també disposa del Club de Feina, un espai de recerca autònoma de feina en que l'Ajuntament posa tot un seguit d'eines a l'abast d'aquelles persones que estan buscant feina. Aquest servei el poden utilitzar aquells usuaris i usuàries inscrites al servei de Borsa de Treball de l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

Respecte al nombre de persones inscrites al servei, també en aquest cas les dones de l'Estat espanyol són les més nombroses, en canvi les dones estrangeres són el col·lectiu menys present.

Nombre participants Club de Feina 2012 - Arenys de Mar

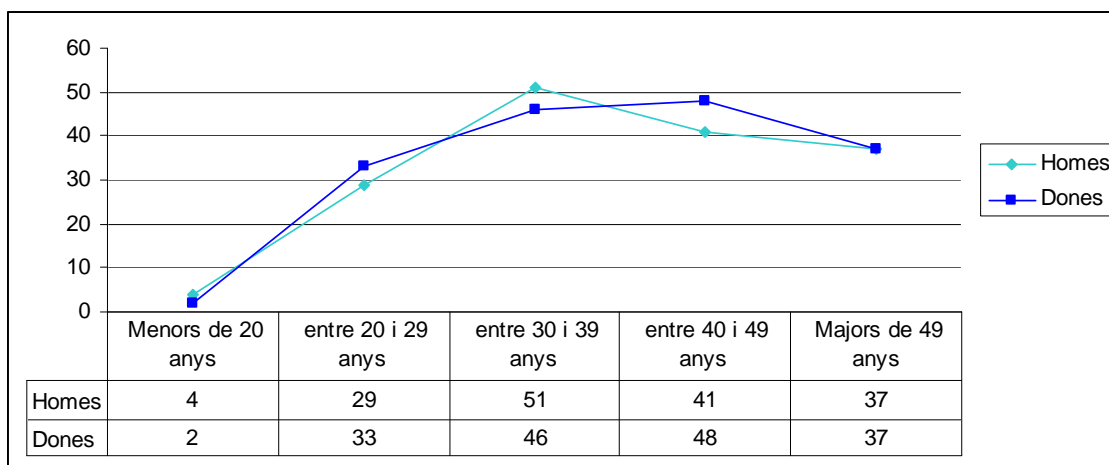

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Informe 2012 de la Regidoria de Promoció Local

Si es pren en consideració el nombre de vegades que les persones inscrites van assistir al Club de Feina, resulta que els homes estrangers són en proporció els que més hi assisteixen (204 assistències el 2012 per 48 inscrits), seguits pels homes espanyols (442 assistències per 114 inscrits). Les dones espanyoles, encara que són les més nombroses respecte al nombre d'inscrits, són les que menys assisteixen al Club de Feina en proporció al seu nombre (346 assistències per 126 inscrites), encara menys que les dones estrangeres (130 assistències per 40 inscrites).

La majoria de les persones apuntades al Club de Feina tenen entre 30 i 49 anys, amb una diferència de sexe important: a la franja d'edat 30-39 són més els homes, i a la franja d'edat 40-49 més les dones.

Nombre participants Club de Feina per edat i sexe 2012 – Arenys de Mar

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Informe 2012 de la Regidoria de Promoció Local

5.5. TREBALL DOMÈSTIC I DE CURA

Tot i els profunds canvis socioculturals dels últims decennis, les dones segueixen sent les principals responsables de les tasques de cura de les persones. És a dir, les dones han de “conciliar” una doble presència constant: la presència de la majoria d’elles al mercat laboral juntament amb la presència a la llar, desenvolupant les tasques domèstiques i de cura.

Això significa que **l'organització social de les cures** no es produeix de manera equitativa entre dones i homes, i que són unes tasques encara desenvolupades majoritàriament per dones.

Des del feminisme i els estudis de gènere s’ha conceptualitzat el conjunt de les tasques domèstiques i de cura com un veritable “treball”, sigui remunerat o no, en contrast amb la concepció generalitzada del treball que es limita a aquelles activitats que es desenvolupen al mercat laboral i es conceben com a “ocupació”. **Tot i la invisibilització del treball domèstic i de cura, la seva importància és central, ja que el sistema socioeconòmic no en pot prescindir per a la seva continuïtat i reproducció.**

Per demostrar aquesta rellevància, en els últims anys s’han identificat diverses eines de recerca que contribueixen a visibilitzar aquestes tasques socialment ocultes i no valorades econòmicament.

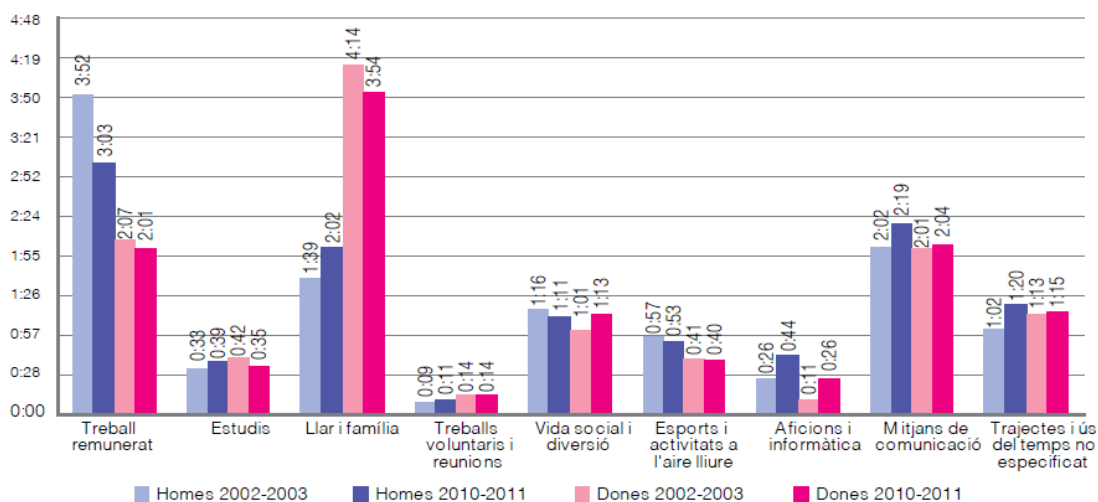
Per exemple, a Catalunya es va realitzar un estudi per comptabilitzar les aportacions dels treballs de la llar al PIB català. L’equip d’investigació liderat per Cristina Carrasco (UB) va calcular el **Compte Satèl·lit de la Producció Domèstica (CSPD)** de l’any 2001, en línia amb les recomanacions de l’EUROSTAT sobre el Sistema Europeu de Comptes nacionals i regionals. Segons aquest estudi, **el valor del treball familiar i domèstic representava el 40% del PIB de Catalunya de l’any 2001** (Carrasco i Serrano, 2007). D’aquesta manera s’amplien els comptes estatals i autonòmics, per incorporar activitats que no són considerades “productives” pel mercat remunerat, demostrant la seva centralitat per a la sostenibilitat del sistema.

Una altra d’aquestes eines, més recent és l’**Enquesta d’Usos del Temps**, que permet conèixer com la població assigna i distribueix el temps en les diverses activitats quotidianes, en el marc d’una enquesta desenvolupada en l’àmbit de la Unió Europea. Això és especialment important per analitzar la quantitat de

temps que la població a Catalunya dedica a realitzar treballs sobre els quals no es rep cap tipus de remuneració monetària, com és el treball domèstic i de cura (quan no és externalitzat i es remunera).

A Catalunya, fins a l'actualitat s'han efectuat dues enquestes d'aquest tipus: la primera que estudiava el període 2002-2003 i la segona el període 2010-2011. Els resultats d'aquesta última es van publicar al gener del 2012.

Activitats diàries en un dia mitjà per sexe i edició de l'enquesta. Catalunya 2002-2003 i 2010-2011

Font: Enquesta d'Usos del Temps 2010-2011, Idescat

L'enquesta permet evidenciar les diferències entre dones i homes en la distribució de les tasques diàries. Tant en l'edició de l'enquesta del 2002-2003 com en l'edició 2010-2011, **els homes destinen més temps al treball remunerat que les dones**. No obstant això, a la segona enquesta el temps dedicat al treball remunerat **ha disminuït per a ambdós sexes, però amb una disminució més elevada per als homes**, amb molta probabilitat per les dinàmiques produïdes per l'actual crisi econòmica.

El **temps destinat a la cura de la llar i a la família** és més elevat en les dones que no en els homes, amb una diferència de gairebé dues hores diàries. No obstant això, des de 2002-2003 fins a 2010-2011, segons l'enquesta **els homes han augmentat gairebé 20 minuts la dedicació a la llar i la família**.

És necessari considerar amb atenció també el **treball domèstic i de cura remunerat**, és a dir aquelles tasques que és possible "externalitzar" a altres persones: per la cura de les persones dependents, per les tasques domèstiques, etc. Segons les dades d'un estudi efectuat a nivell global per l'**Organització Internacional del Treball (OIT)**, l'Estat espanyol és el país d'Europa amb més persones empleades de la llar, seguit per Itàlia, tot i que des de la crisi el 2008 el nombre ha disminuït lleugerament. Aquesta mercantilització del treball domèstic i de cura és fruit en part de la manca d'un sistema suficientment ampli de serveis públics per a persones dependents.

A més a més, segons la OIT, el 90% de les persones treballadores domèstiques a l'Estat són dones i la majoria estrangeres, especialment d'origen llatinoamericà (International Labour Office, 2013).

Aquestes dades posen de manifest la rellevància que té el gènere com a principi organitzador de les migracions, ja que **els estereotips i els rols de gènere fan que el treball domèstic sigui el principal nínxol laboral per a les dones migrades, independentment del seu nivell educatiu i dels seus estudis.**

Fins al gener 2012 les persones treballadores de la llar estaven excloses del Règim General de la Seguretat Social, la qual cosa impedia a aquestes treballadores gaudir dels drets laborals mínims, i esdevenia una discriminació respecte a d'altres categories laborals. Actualment, les persones que treballen en el servei domèstic han estat incorporades al règim general de treballadors i treballadores, encara que aquest continua sent limitat, ja que segueix havent-hi discriminacions, com per exemple, el fet de no tenir dret a percebre l'atur.

Respecte als resultats de l'enquesta realitzada al juny-setembre 2013 en la fase de recollida de dades del PAMIG, resulta que a la pregunta "qui s'ocupa majoritàriament de les persones dependents de la teva família" (fills, filles, gent gran, etc.), el 47% va indicar que se n'ocupa la mare. El 14% de les persones enquestades van respondre que se n'ocupen les filles/fills (en el cas de la gent gran) i un 9% de les persones indiquen que és un personal extern. El 7% de les persones van indicar que és el pare que s'ocupa de les persones dependents de la família (per més detalls sobre les dades de l'enquesta, vegeu l'annex).

Serveis municipals d'atenció i cura

Tal com s'ha vist, és molt important conèixer la cobertura de les necessitats de cura de les persones, tant a la infància com a la vellesa. En una societat envellida com la majoria de les societats occidentals (vegeu les dades demogràfiques municipals) és de fonamental importància facilitar els serveis que permeten a la gent gran viure acompanyada i de manera digna, i a les famílies, poder fer front a les dificultats de les persones dependents.

I quan parlem de famílies, parlem sobretot, tal com s'ha vist al paràgrafs anteriors, de dones, que són les que s'encarreguen majoritàriament del treball de cura de les persones dependents. **En referència a les persones cuidadores, la variable sexe és la principal variable en la distribució d'aquestes tasques.** No obstant això, també la **procedència geogràfica** resulta ser molt important, ja que la majoria de les dones que cuiden persones dependents al mercat remunerat (moltes vegades en l'economia submergida) són dones d'origen estranger.

Segons les dades de l'Idescat del 2011, Arenys de Mar disposa de 527 places en **residències per a gent gran** (de més de 65 anys). Respecte als **centres de dia per a gent gran**, el municipi disposa de tres centres de dia amb 56 places.

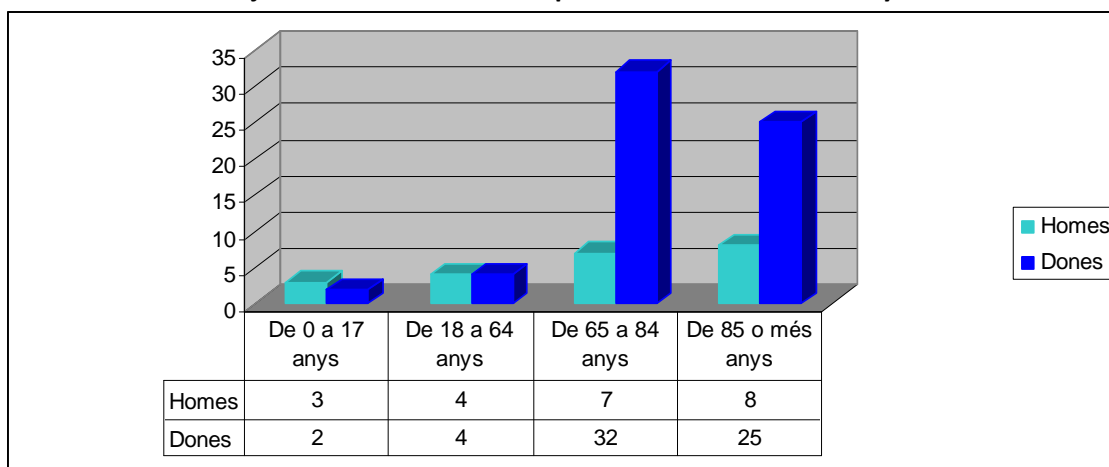
Els recursos que es faciliten a través de la Llei de dependència (gestionada pels Serveis Socials) són un altre servei que contribueix a la sostenibilitat de la cura. La Llei 39/2006 de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència ("Llei de dependència") defineix la dependència com "l'estat de caràcter permanent en què es troben les persones que (...) necessiten l'atenció d'una altra persona o altres persones o ajudes importants per a realitzar activitats bàsiques de la vida diària" (article 2.2).

Des de 2008 aquesta llei facilita una "cartera de serveis" a les persones en situació de dependència i a les seves famílies: assistència professional a la llar, assistència permanent en el cas de dependències greus (centres residencials) o ajudes a les famílies de les persones dependents. Aquests ajuts han sofert moltes retallades els últims anys i ara els recursos disponibles a través d'aquesta llei són realment escassos.

Entre els serveis que es faciliten des del municipi d'Arenys de Mar, és actiu un **Servei d'Atenció Domiciliària (SAD)** que dóna ajuda a la llar i suport social a aquelles persones o famílies amb manca d'autonomia personal. És un Servei adreçat a aquelles persones que requereixen una ajuda assistencial, educativa i/o preventiva en el suport personal i/o familiar per cobrir les necessitats bàsiques d'higiene, d'alimentació, de control de medicació, etc.

Segons les dades anuals, al 2012 s'han atès 85 persones, 22 homes i 63 dones, és a dir, **gairebé un 75% de les persones ateses són dones**. Això es vincula al fet que les dones són la majoria de la població gran i que en general tenen un nivell de qualitat de salut menor que els homes. De fet es pot veure amb les dades desglossades per edat que fins als 64 anys hi ha una equitat entre el nombre d'homes i de dones, i a partir dels 65 anys augmenta notablement en proporció el nombre de dones.

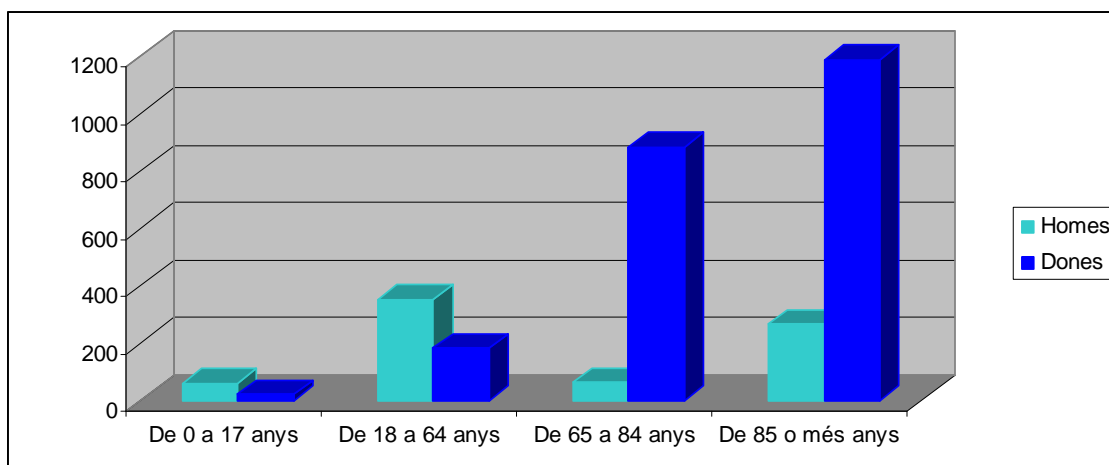
Servei d'ajuda a domicili - nombre persones ateses 2012 Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Arenys de Mar

Desglossant les dades relatives al nombre d'hores realitzades pel servei, es constata que a les franges de menor edat, els homes i els joves, encara que són igual a les dones per nombre, necessiten més hores d'atenció. Després dels 65 anys, les hores d'atenció cap a les dones augmenten notablement.

Servei d'ajuda a domicili - nombre d'hores anuals realitzades 2012 Arenys de Mar

Font: elaboració pròpia a partir de les dades de l'Ajuntament d'Arenys de Mar

Un altre servei que es brinda des de l'Ajuntament és el **Servei de Teleassistència**, a través del qual es realitza una atenció permanent i a distància per a aquelles persones de més de 80 anys que viuen soles i que necessiten ajuda externa en cas d'emergència. A Arenys de Mar es van atendre l'any 2012 en aquest servei 129 persones, 32 homes i 97 dones. També en aquest cas **les dones han estat un 75% de les persones usuàries**.

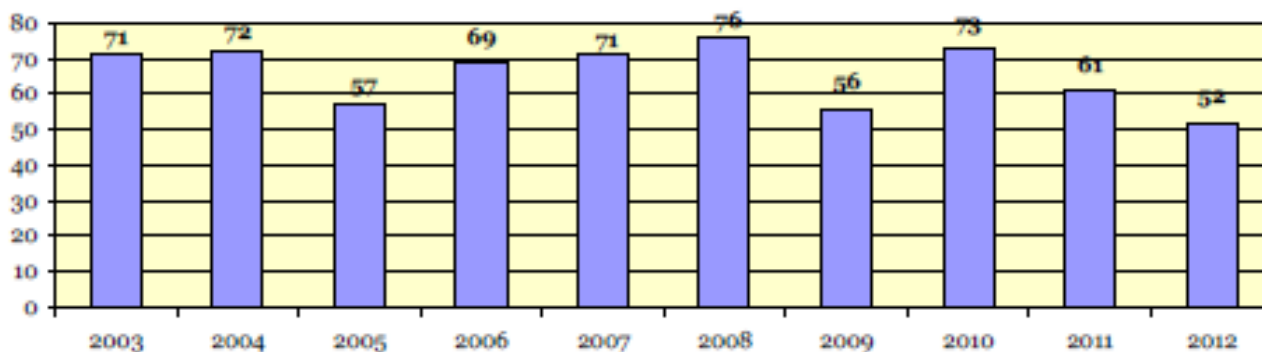
5.6 VIOLÈNCIA DE GÈNERE

“La violència de gènere ha deixat de ser un delictes socialment ocult per passar a produir un rebuig col·lectiu contra la seva manifestació, i ha deixat de ser comès amb impunitat gràcies a l'aprovació de tot un seguit de lleis estatals i autonòmiques contra la violència de gènere.” Amb aquesta frase contundent comença el Protocol de violència de gènere de l'Ajuntament d'Arenys de Mar, elaborat l'any 2009, i que representa una eina municipal fonamental en l'abordatge integral d'aquest problema social.

Problema social que es reflecteix en les dades estadístiques. L'any 2012 a l'Estat espanyol, van morir assassinades per violència de gènere 52 dones, per la mà de les seves parelles o ex-parelles. D'aquestes, només el 19% havien denunciat anteriorment el seu assassí.

Des de 2003, hi ha hagut un total de 658 víctimes mortals de violència de gènere.

Víctimes mortals per violència de gènere – Estat espanyol

Font: Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat

Si es mira l'àmbit geogràfic, una quarta part dels assassinats per violència de gènere a l'Estat, es van cometre a Catalunya (25%). També és important tenir en compte, que els casos d'assassinats per violència masclista, no són més que la punta de l'iceberg.

De l'enquesta realitzada a Arenys de Mar durant l'elaboració del PAMIG 2013-2017 resulta que el 66% de les persones participants a l'enquesta "han patit o coneixen alguna dona que pateix violència de gènere". La violència en la parella és el tipus de violència amb què les persones enquestades (67%) han entrat més en contacte (sigui directament o a través persones conegudes).⁴

El Protocol de violència de gènere

Des de 2009 el municipi ha avançat molt respecte a la prevenció, detecció, atenció i recuperació de les dones que pateixen violència, mitjançant l'elaboració d'un protocol específic sobre la violència masclista: el **Protocol de violència de gènere d'Arenys de Mar**.⁵

Els objectius del Protocol són:

1. Garantir la prevenció, l'atenció eficaç i personalitzada i la recuperació de les dones, i llurs fills i filles, noies i nenes que es troben en situació de risc o que són víctimes de la violència de gènere.
2. Establir els drets de les dones i de llurs fills i filles que es troben en situació de violència de gènere i els seus drets econòmics.
3. Establir una intervenció integral i coordinada contra la violència de gènere.
4. Adequar les mesures d'intervenció a les necessitats i demandes específiques de les dones.
5. Garantir l'especialització professional de les persones que intervenen en l'atenció, l'assistència, la protecció, la recuperació i la reparació de les dones que han patit violència de gènere.
6. Formar part de la Xarxa d'atenció i recuperació integral per a dones coordinada amb serveis supralocals, autonòmics i estatals.

⁴ Per a més detalls sobre les dades de l'enquesta, vegeu l'annex del document.

⁵ Abans d'aquest protocol, s'inclouïa expressament la "violència domestica" al Protocol d'atenció en situacions d'emergència socials de l'any 2006.

D'acord amb la Llei 5/2008 de 24 d'abril del *dret de les dones a eradicar la violència*, el Protocol abasta les formes i els àmbits establerts per llei:

Violència física:

Comprèn qualsevol acte o omisió de força contra el cos d'una dona, amb el resultat o el risc de produir-li una lesió física o un dany.

Violència psicològica:

Comprèn tota conducta o omisió intencional que produeixi en una dona una desvaloració o un patiment, per mitjà d'amenaques, d'humiliació, de vexacions, d'exigència, d'obediència o submissió, de coerció verbal, d'insults, d'aïllament o qualsevol altra limitació del seu àmbit de llibertat.

Violència sexual i abusos sexuals:

Comprèn qualsevol acte de naturalesa sexual no consentit per les dones, inclosa l'exhibició, l'observació i la imposició, per mitjà de violència, d'intimidació, de prevalença o de manipulació emocional, de relacions sexuals, amb independència que la persona agressora pugui tenir amb la dona o la menor una relació conjugal, de parella, afectiva o de parentiu.

Violència econòmica:

Consisteix en la privació intencionada i no justificada de recursos per al benestar físic o psicològic d'una dona i, si escau, de llurs filles o fills, i la limitació en la disposició dels recursos propis o compartits en l'àmbit familiar o de parella.

La violència és dóna a:

Àmbit de la parella:

La violència l'exerceix el/la cònjuge o la relació afectiva contra la dona. La violència pot ser de tipus físic, psicològic, violència sexual o violència econòmica.

Àmbit familiar:

La violència l'exerceix la persona membre de la família amb més poder cap a la dona i/o menors. La violència pot ser de tipus físic, psicològic, violència sexual o violència econòmica.

Àmbit social o comunitari:

La violència s'exerceix contra les dones, les noies i les nenes, mitjançant agressions sexuals, assetjament sexual, tràfic o explotació sexual, practicant-li la mutilació genital femenina, obligant-la a contraure un matrimoni forçat, o qualsevol altra forma de violència que atempti contra els seus drets sexuals i reproductius, o contra la seva llibertat, dignitat i integritat.

Àmbit laboral:

La violència l'exerceix una persona o un grup de l'empresa mitjançant un comportament d'assetjament sexual verbal o no verbal, psicològic o físic no desitjat per la dona i que atempta contra la seva dignitat o la dignitat de les dones creant un entorn intimidador, hostil, humiliant, ofensiu o molest. La violència pot donar-se dins o fora de l'horari del centre de treball. Es constitueix com un *assetjament per raó de sexe* quan la violència es produeix en l'accés a un treball remunerat o en la promoció, l'ocupació o la formació en l'empresa.

En línia amb aquestes definicions, el Protocol estableix uns "**circuits d'intervenció coordinada municipal contra la violència de gènere**" específics per a les situacions a tractar, que especifique els actors involucrats i els passos a fer en les diferents fases (prevenció, detecció, atenció i recuperació):

- circuit d'intervenció per a la violència en la parella;
- circuit d'intervenció per a la mutilació genital femenina;
- matrimoni forçat;

- explotació sexual;
- assetjament sexual a la feina.

És extremament important que hi hagi una adequada coordinació i coneixement entre els diferents serveis que s'activen en cas de violència, per evitar que la dona pateixi l'anomenada “**victimització secundària**”:

“Una dona en situació de violència torna a ser victimitzada quan recorre a la institució o professionals buscant ajuda i rep una resposta impregnada dels estereotips culturals sexistes i per tant inadequada, com per exemple, que es qüestioni la seva credibilitat i es busqui la seva culpabilitat com a víctima o traient importància al problema i fent-la retornar a la mateixa situació de violència sense les garanties de protecció necessàries, etc. Aquesta atenció agreuja la situació de violència i de les dones en risc. Fins i tot es pot posar la seva vida en perill per les represàlies que pot rebre per part de l'agressor un cop ha trencat el silenci sobre el maltractament.” (Protocol de violència de gènere d'Arenys de Mar, 2009)

Des de l'aprovació del Protocol, està activa la **Comissió Tècnica del Protocol de Violència de Gènere**, amb les funcions de seguiment i avaluació del Protocol i del circuit d'actuació municipal de violència de gènere. Es reuneix tres cops l'any i té les funcions d'elaboració i avaluació del protocol i circuit d'actuació municipal de violència de gènere, el seu seguiment, valoració i actualització. De les conclusions anuals, la Comissió tècnica n'informa els grups polítics municipals.⁶

A banda, hi ha també una **Comissió Consultiva del Protocol** que té l'objectiu d'assessorar i informar la Comissió Tècnica en l'avaluació i seguiment del Protocol i del circuit d'atenció. Es reuneix un cop l'any i té les funcions d'informar i d'assessorar la Comissió Tècnica en l'elaboració i avaluació del protocol i circuit d'actuació municipal de violència de gènere; de col·laborar en la sensibilització ciutadana; de mobilitzar els recursos i, per la seva proximitat i coneixement de les necessitats de les dones, coordinar-se amb els diferents serveis implicats en l'atenció de dones en situació de violència de gènere per a la detecció i per a la prevenció de casos.⁷

Els serveis i cossos que participen al Protocol i que s'activen en cas de detecció de la violència de gènere són molts, cadascun amb el seu propi protocol d'actuació específic, en coordinació amb els altres actors de la xarxa. Específicament, participen en el Protocol més enllà dels grups polítics municipals:

- els Serveis Socials Municipals;
- el Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD comarcal);
- la Policia Local;

⁶ Formen part de la Comissió Tècnica: La Jutgessa del Jutjat de Violència de 6a Instància d'Arenys de Mar, Policia Local, Mossos d'Esquadra, la direcció del Centre d'Atenció Primària, representants de l'Equip de Serveis Socials (la treballadora social, l'educadora social, la psicòloga municipal i, més endavant, la coordinadora de la Regidoria de Benestar Social i Família), tècnica d'Igualtat, representant del Col·legi d'Advocats de Barcelona, Delegació dels Jutjats, presidenta de l'Associació de Dones per la Igualtat.

⁷ Formen part de la Comissió Consultiva: Defensor del Ciutadà, Associació Cultural Catalano-Magrebí, Direcció de l'Institut, Direcció del CEIP Maragall, Direcció de l'Escola Sinera, Direcció del Col·legi La Presentació, Direcció de l'Aula de Formació d'Adults, AMPA CEIP Maragall, AMPA Col·legi La Presentació, AMPA Institut Els Tres Turons, tècnica de Joventut, tècnic/a de Comunicació, tècnica de Promoció Econòmica, Col·lectiu de Joves per l'Alliberament Sexual, Arenys Solidari, treballadora Social del CAP, metgessa Comissió Ètica del CAP, infermera del CAP, Càritas d'Arenys de Mar, metgessa forense del Jutjat de 6a Instància de Violència de Gènere d'Arenys de Mar, Direcció de Ràdio Arenys.

- Els Mossos d'Esquadra (amb un Grup d'Atenció Especialitzat);
- L'ABS Arenys de Mar;
- El Col·lectiu d'Advocats del Districte Judicial d'Arenys de Mar;
- La Fiscalia dels Jutjats d'Arenys de Mar;
- L'Associació de Dones per la Igualtat.

A més a més, segons el circuit d'atenció que s'activa, els actors que s'hi involucren són diferents: centres educatius, empreses, associacions de diferents tipus del municipi, etc.

Tal com s'ha explicat anteriorment, des del 2010 a Arenys de Mar està actiu el **Servei d'Informació i Atenció a les Dones** (SIAD) del Consell Comarcal del Maresme, on les dones poden rebre assessorament jurídic i psicològic. Encara que el servei dona un suport general sobre diferents temàtiques, no solament referent a la violència, l'any 2012 des d'aquest servei es van fer **337 consultes** (sobre 787) en l'àmbit de la violència masclista, i representa per tant una eina important de detecció de casos d'aquest tipus.

Finalment, és important subratllar que l'enquesta realitzada durant l'elaboració del present PAMIG indica que de les persones que hi han participat, el 61% té clars a quins serveis cal dirigir-se en cas de violència masclista. No obstant això, es considera rellevant el fet que el 29% de les persones participants indiquen que no ho saben, això pot significar la necessitat d'una major informació sobre els serveis disponibles al municipi.

Activitats desenvolupades al municipi

El treball de prevenció i sensibilització té una importància especial en l'àmbit municipal. L'avaluació del 2012 identifica algunes de les activitats realitzades.

- 2009: Elaboració de la “Guia de suport i serveis per a dones en situació de violència masclista” (castellà i català), com a eina per a les dones i noies joves sobre els diferents recursos municipals, comarcals i autonòmics de què disposen per afrontar una situació de violència masclista.
- 2009: Elaboració del tríptic de “Suport i serveis davant l'agressió i la discriminació de LGTBI” amb la col·laboració de l'entitat l'Armari, dins el programa de lluita contra la violència de gènere.
- Exposicions, video-fòrum, jornades i conferències sobre el tema, sobretot arran del 25 de novembre, Dia Internacional contra la Violència vers les Dones.
- Activitats de sensibilització als centres educatius amb mares i pares (veure l'apartat sobre educació).

5.7 PARTICIPACIÓ SOCIOCULTURAL I ESPORTIVA DE LES DONES

Arenys de Mar té un teixit associatiu prou extens que abasta 132 entitats i associacions molt diverses. La mateixa enquesta realitzada durant la fase de recollida de dades del PAMIG 2013-2017 mostra que hi ha

una àmplia i diversificada participació de la població a diferents espais associatius (veïnals, esportius, culturals, etc.).⁸

Les dones participen activament al teixit associatiu, ja sigui mitjançant entitats pròpies i que tracten temes relatius a la igualtat de gènere, ja sigui a través de la participació en entitats mixtes que abasten diferents temàtiques. Els espais de participació i associacionisme, on les dones es troben i comparteixen les pròpies experiències i els temes més diversos, han sigut des de sempre espais de canvi per excel·lència. El mateix moviment feminista i de reivindicació dels drets de les dones va néixer de la voluntat d'algunes dones (i alguns homes) d'unir-se i conquerir drets de ciutadania tan bàsics com, per exemple, el dret al vot.

A la província de Barcelona, les primeres associacions de dones apareixen a finals del segle XIX, sobretot en defensa d'un ensenyament laic i igualitari, com per exemple, la Societat Autònoma de Dones de Barcelona (1889-1892) impulsada per la Teresa Claramunt. Al mateix temps es van crear sindicats formats per dones, en sectors feminitzats com ara el tèxtil (exemple d'això va ser l'Associació Las Tres Classes de Vapor (1891) de la fàbrica tèxtil de Sabadell) (Ruiz García, 2007).

També el feminisme més recent, de l'anomenada segona onada (a partir dels anys '70 a Catalunya i a l'Estat espanyol), basava la seva acció en la creació de grups de dones en què es tractaven temes molt diversos, amb el famós lema "allò personal és polític".

La situació actual és diferent i el context ha canviat molt. No obstant això, continua sent extremament estratègic per a les dones tenir espais de participació, tant mixtes com no, on poder seguir vetllant per un progrés cada vegada més gran dels drets de les dones i, en definitiva, una societat més equitativa per a tothom. De fet, una voluntat important per part de l'Ajuntament d'Arenys de Mar és de promoure també les associacions que no són exclusivament de dones però que treballen sobre temàtiques relatives a la igualtat, així com associacions que s'ocupen de noves masculinitats.

A Catalunya hi ha actualment 1.177 associacions de dones, de les quals 645 són a la província de Barcelona (272 amb seu a la ciutat de Barcelona). A Arenys de Mar és possible identificar algunes organitzacions que tenen una especial rellevància al municipi quant a la participació de les dones, sigui perquè tracten temes relatius a la igualtat de gènere, sigui perquè són espais de participació especialment importants per a les dones.

- Associació de Dones per la Igualtat d'Arenys de Mar

És l'associació que, des del 2004, treballa al municipi les temàtiques relatives a la igualtat de gènere i els drets de les dones. Compta amb 110 sòcies i socis i és molt activa en l'organització d'activitats socials i culturals al municipi. Rep també un suport econòmic de la Regidoria d'Igualtat per realitzar el seu programa anual.

Han organitzar diferents exposicions, com per exemple les que van tenir lloc al Museu d'Arenys de Mar o al Museu Marès de la Punta, que es van centrar sobre temes importants com el tractament de la imatge de les dones per part de la publicitat "Benvingudes a la il·lusió: (la trampa de la publicitat)" o les condicions

⁸ Per a més detalls sobre les dades de l'enquesta, vegeu l'annex al document.

precàries de les dones treballadores “Submergides en la feina, el treball femení “en negre” dins el món del tèxtil”. També es va tractar el tema de l'esport, amb l'exposició “Del bombatxo al xandall”, amb un recorregut per l'esport i les dones des dels anys 40 fins avui (aquesta exposició també es va realitzar en col·laboració amb el Museu d'Arenys de Mar).

Més recentment, l'Associació de Dones per la Igualtat, participa periòdicament a Ràdio Arenys, portant cada vegada temes diferents d'interès per a les dones i les persones compromeses amb la igualtat de gènere. A més a més, organitza un ampli ventall d'activitats per a dones (algunes també obertes als homes), com ara els tallers de ioga i de benestar emocional.

Al municipi existeixen també altres espais que, malgrat que no tracten exclusivament les temàtiques vinculades als drets de les dones, són espais rellevants en relació amb la participació de les dones.

- Associació Cultural Catalana Magrebí

És una associació cultural mixta, amb una presidenta compromesa amb la igualtat i activa en el moviment de les dones del municipi. Per això l'associació té una gran importància com a enllaç entre cultures i és especialment important considerant que la població magrebina és la població extracomunitària més nombrosa a Arenys de Mar. L'associació té quasi 80 persones sòcies i realitza diversos projectes d'alfabetització i activitats culturals dirigides a les dones magrebines i a les seves nenes i nens.

- Associació de Puntaires Flor d'Alba

Aquesta associació té un important recorregut al municipi, ja que les puntes de coixí són un producte arenyenc tradicional i famós. Al 2011 van celebrar la XVII Trobada de Puntaires, amb la participació d'unes 470 puntaires. Malgrat que l'associació no tingui entre els seus objectius el treball pro-equitat, es considera un espai de dones important al municipi, que representa un moment de trobada periòdic per a moltes dones per compartir experiències, teixir xarxes i reflexionar sobre temàtiques comunes.

- Grup de Dones Anna Sáez, de la Confraria de Pescadors

És una branca de dones de l'entitat de pescadors. Organitzen diverses activitats, com per exemple la “musclada”. És un espai de dones consolidat i per això representa un espai de trobada periòdic on les dones poden compartir diferents temes i experiències.

- Associació contra la Fatiga Crònica d'Arenys de Mar

És una associació de nova creació que té l'objectiu de donar suport a les persones malaltes de Fatiga Crònica (així com de fibromiàlgia i de sensibilitat química múltiple) i les seves famílies. Tal com es pot veure a l'apartat sobre “salut”, aquests tipus de malalties afecten especialment les dones.

El Consell Municipal de les Dones i la Taula de Treball Dones d'Origen Estranger

En línia amb el Pla d'igualtat anterior, des de la Regidoria d'Igualtat es va impulsar la creació d'un òrgan de participació municipal: el Consell Municipal de les dones. Els consells de les dones són espais importants de

promoció de la participació de les dones, i estan presents en molts ajuntaments de Catalunya (a més d'existir un Consell Nacional de Dones de Catalunya, de l'Institut Català de les Dones).

En la sessió celebrada el dia 30 de març de 2011, el Ple de l'Ajuntament va acordar aprovar el Reglament de funcionament del Consell Municipal de les Dones d'Arenys de Mar, com a òrgan de participació ciutadana complementari de l'Ajuntament d'Arenys de Mar, amb caràcter consultiu.

El Reglament fixa els principals objectius del Consell Municipal de les Dones:

- a) Impulsar, col·laborar i participar en el desenvolupament del Pla d'Actuació municipal per la igualtat de gènere d'Arenys de Mar.
- b) Fomentar la participació i l'associacionisme de les dones d'Arenys de Mar.
- c) Constituir un espai de debat i anàlisi per a la canalització de les inquietuds i la diversitat de necessitats de les dones.
- d) Contribuir a la difusió d'iniciatives i propostes d'actuació des de la perspectiva i la transversalitat de gènere.
- e) Contribuir a fer efectiu el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a totes les entitats del municipi i en tots els àmbits de la vida política, econòmica, cultural, educativa i social d'Arenys de Mar.

Actualment, la composició del Consell Municipal de les Dones abasta un ventall ampli de persones que, en representació dels propis grups o entitats o a títol individual, són rellevants al municipi respecte a la promoció de la igualtat. En aquesta representació s'ha tingut en compte la pluralitat representativa de les dones, per edat, origen i disposició del territori d'Arenys de Mar. La composició del Ple és la següent:

- **President:** l'alcalde de l'Ajuntament d'Arenys de Mar
- **Vicepresidenta:** la regidora d'Igualtat
- **Secretària:** la tècnica responsable d'Igualtat
- **Grups polítics municipals:**
 - Grup municipal CIU
 - Grup municipal PPC
 - Grup municipal Bloc Municipal
 - Grup municipal ICV
 - Grup Municipal ERC
 - Grup municipal PSC
 - Grup municipal CUP
- **Associacions:**
 - Associació de Dones per la Igualtat d'Arenys de Mar
 - Associació Cultural Catalana Magrebina
 - Associació contra la Fatiga Crònica d'Arenys de Mar
- **AMPAs:**
 - AMPA Escola Sinera

- AMPA La Presentació

- Mitjans de Comunicació:

-Ràdio Arenys

- Veïnes del municipi, que hi participen a títol individual

La primera sessió del Consell Municipal de les Dones es va convocar el dia 13 de juny de 2013. L'ordre del dia d'aquesta primera sessió va ser entorn a diverses qüestions:

- donar la benvinguda a les participants i destacar la importància de la participació;
- informar de les accions que s'estan posant en marxa des de la Regidoria d'Igualtat;
- donar a conèixer el procés d'elaboració del Pla d'actuació municipal d'igualtat de gènere i obrir un espai dintre del Consell per proposar accions a prioritzar en l'àmbit de la igualtat;
- consensuar el Pla de treball del Consell, compartint les prioritats d'actuació que el Consell vol donar.

Respecte a la participació de les dones a l'àmbit supramunicipal és important destacar la creació de la **Taula de Treball de la Dona d'Origen Estranger del Consell Comarcal**, creada a partir d'un dels eixos de treball del Pla comarcal de polítiques de dones, aprovat el 2010. És una taula de treball en el si del Consell Comarcal en què participen professionals que treballen atenent dones d'origen estranger, dones d'origen estranger referents dels seus col·lectius i membres d'entitats de dones de la comarca.⁹ Es considera especialment important la creació d'aquests espais en què es poden tractar temes tan rellevants amb la presència directa de les dones que viuen en la seva pròpia pell aquestes discriminacions, és a dir, les dones migrades. El treball de la taula va permetre la publicació d'un document de síntesi en què es fan propostes concretes de treball amb la població immigrada, a partir de les necessitats identificades.¹⁰

La participació de les dones a l'esport: trencant prejudicis

⁹ Des de maig 2011 a gener 2012 el grup ha estat format per: 2 tècniques del servei de Nova Ciutadania, Dona i Joventut de l'Ajuntament de Mataró, 1 tècnica d'immigració dels ajuntaments de Calella, Pineda de Mar i Tordera, 1 tècnica del CIRDA del Masnou, 1 tècnica del SIAD de Premià de Mar, 1 tècnica d'igualtat de l'Ajuntament d'Arenys de Mar, 1 regidora d'igualtat de l'Ajuntament d'Arenys de Mar, 1 caporal i 1 agent del Grup Regional d'Atenció a la Víctima de la Unitat Regional de Proximitat i Atenció Ciutadana de la Regió Policial Metropolitana Nord de la Policia de la Generalitat - Mossos d'Esquadra Policial Metropolitana Nord de Mossos d'Esquadra, 1 tècnica de CC.OO., 1 mestra d'adults de l'Aula Cultural d'Arenys de Munt, 2 mestres d'adults de l'Escola d'Adults Maria Saus de Canet de Mar, 1 dona de l'associació catalana-marroquina d'Arenys de Mar, 1 dona de l'associació boliviana de Mataró, 1 dona d'origen bolivià de Malgrat de Mar, 1 dona de l'associació de dones d'Allella, 2 tècniques del servei de dona del Consell Comarcal del Maresme, 1 tècnica del servei d'atenció a les dependències del Consell Comarcal del Maresme i 2 tècnics del Pla Territorial de Ciutadania i Immigració del Consell Comarcal del Maresme.

¹⁰ Es pot consultar el document complet al següent enllaç (última revisió novembre 2013)

http://www.ccmasesme.cat/ARXIUS/2012/SIAD/Document_de_sintesi_taula_de_treball_Dones_d_origen_es_tranger.pdf

Per què és important considerar la participació de les dones a les pràctiques esportives municipals? Perquè l'esport és un altre dels àmbits en què són presents discriminacions i biaixos de gènere, que són importants considerar en formular les polítiques municipals.

Cal tenir en compte que avui dia la presència de les dones en manifestacions i activitats esportives és un fet habitual, però encara no fa gaires anys la pràctica esportiva de les dones era un fet molt residual i reservat a poques d'elles. També, perquè la pràctica de l'esport es construeix amb una forta connotació de gènere: si es mira el mateix origen de l'esport modern, el context en el qual sorgeixen les primeres pràctiques esportives que es relacionen més directament amb l'esport actual, és el context de les institucions educatives masculines de l'alta societat britànica (Institut Barcelona Esports, 2007). Tal com afirma l'estudi, en aquest context les activitats esportives:

“sorgeixen com a mitjà per adquirir la *homenia* i desenvolupar la *virilitat* i el *coratge* i fomentar aquelles qualitats que permetrien als seus estudiants, en el futur, governar i conduir convenientment les institucions i la societat britàniques.” (Institut Barcelona Esports, 2007: p.22).

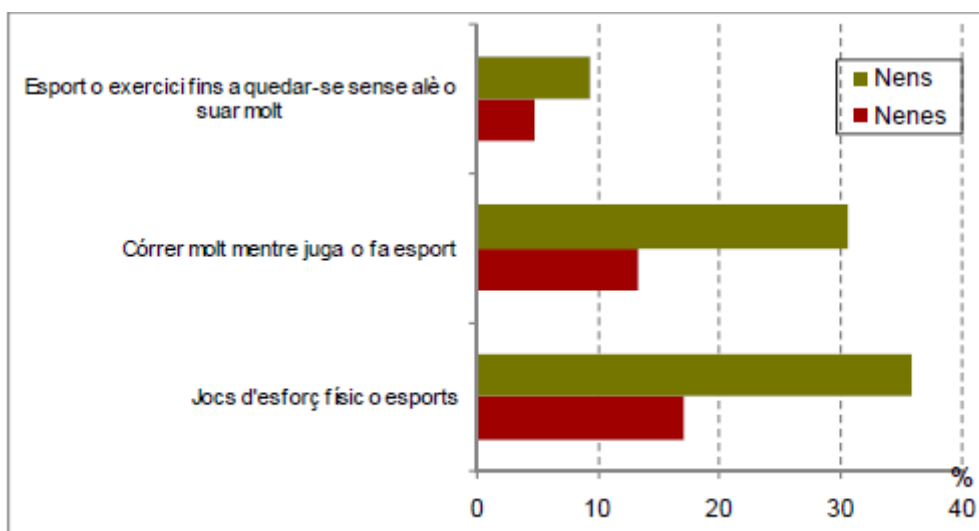
Des de l'inici, doncs, les dones van haver de trencar molts estereotips de gènere per poder avançar en el món de l'esport, construït com un espai exclusivament masculí. Tot això ha fet que la participació de les dones en el món de l'esport hagi estat menor i en àmbits considerats més “femenins” com la dansa, la gimnàstica, etc. De fet, la qüestió de les dones a l'esport concentra els prejudicis en tres grans temes: la feminitat, la maternitat i la sexualitat (Institut Barcelona Esports, 2007).

Des del punt de vista de la participació quantitativa, a Catalunya en general, les dones i les joves (a partir de 15 anys) practiquen menys esport respecte als seus coetanis i resulten ser més sedentàries, segons les dades de l'Enquesta de Salut a Catalunya 2012 del Departament de Salut de la Generalitat.

Considerant el sedentarisme de la població adulta, el 17,8% de la població de 18 a 74 anys és sedentària: el 16,4% dels homes i el 19,2% de les dones. Sobretot, el percentatge de dones sedentàries és superior al dels homes entre els 18 i els 44 anys i els 65 i els 74 anys. Quant a la població infantil, el 26,8% de la població de 6 a 14 anys ha participat cada dia o gairebé cada dia del mes en jocs d'esforç físic o esports, i el 22,0% no hi ha participat cap dia o gairebé cap. Segon les dades de l'enquesta, la freqüència d'aquestes activitats és molt més elevada en els nens que en les nenes (Departament de Salut, 2013).

Activitat física de la població de 6 a 14 anys per sexe

Catalunya - 2012

Font: Enquesta de salut de Catalunya 2012. Departament de Salut.

Al municipi d'Arenys de Mar, hi ha 19 associacions esportives entre la Llista d'Entitats del Municipi i un Consell Municipal d'Esports. A més a més el municipi compta amb diversos equipaments esportius, com ara pistes poliesportives, pistes de tennis, de petanca, piscines, pistes de futbol, etc. Segons les dades de la Diputació de Barcelona, l'any 2012 el municipi presentava 91 equipaments esportius de diversos tipus.

Equipaments Arenys de Mar - 2012

Equipament	Nombre
Pistes poliesportives a l'aire lliure (>400 m2)	8
Pistes de tennis (>400 m2)	13
Frontons (>200 m2)	1
Camps de futbol, rugbi, hoquei, etc. (>4.000 m2)	2
Pistes poliesportives en pavellons (>400 m2)	2
Espais esportius en sales (>50 m2)	9
Vasos de piscines a l'aire lliure (>50 m2)	19
Vasos de piscines cobertes (>50 m2)	2
Pistes d'atletisme (200, 300 i 400 metres de corda)	1
Altres espais convencionals (petanca, esquaix, etc.)	15
Altres tipus singulars (pistes d'esquí, camps de golf, etc.)	4
Altres espais petits (pistes petites, esplanades, etc.)	14
TOTAL	91

Font: Programa Hermes – Diputació de Barcelona

Gràcies al fet que la Regidoria d'Esports sistematitza la informació estadística sobre les persones usuàries desglossant-la per sexe, és possible conèixer el grau de participació de les dones/noies a algunes de les

activitats organitzades pel municipi. Segons aquestes dades, les dones/noies tenen una menor participació que els homes en els actes esportius organitzats:

Actes esportius que organitza la Regidoria d'Esports

Arenys de Mar 2012

	Nois/Homes	Noies/Dones	Total	%Nois/Homes	%Noies/Dones
Atletisme a la platja	81	45	126	64%	36%
Diada de l'esport	81	47	128	63%	37%
Milla Urbana	60	25	85	71%	29%
Cros dels Arenys	341	233	574	59%	41%

Dades Regidoria d'Esports

En canvi, les dones fan un ús major del Gimnàs municipal, ja que les dades indiquen que les usuàries dones són 141 (74%) i els homes 50 (26%).

5.8 SALUT INTEGRAL

Així com en els altres àmbits, també en el de la salut hi ha uns biaixos de gènere a vegades difícils de detectar, però presents amb tota la seva importància. La ciència mèdica durant molts anys ha posat al centre de la recerca l'home, donant per descomptat que estudiar l'home era com estudiar a tota la humanitat. Allò que es denomina "androcentrisme".

És als anys '90 quan és comença a denunciar l'absència de les dones a les investigacions mèdiques, posant un punt de partida a la visibilització de la **morbiditat diferencial de les dones**, definida com:

"El conjunt de malalties, motius de consulta o factors de risc que mereixen una atenció específica cap a les dones, ja sigui perquè només en elles es poden presentar aquests problemes o perquè aquests són molt més freqüents en el sexe femení." (Valls-Llobet, 2008)

Introduir aquesta perspectiva suposa un veritable canvi de paradigma ja que significa reconèixer que hi ha profundes diferències entre dones i homes respecte a les formes d'emmalaltir-se, les causes del dolor, la manifestació dels símptomes, la metabolització dels fàrmacs i la forma en què aquests actuen amb les menstruacions (Valls-Llobet, 2008).

Superar l'androcentrisme en l'abordatge de la salut significa considerar que dones i homes tenen diferències biològiques i físiques, així com diferents rols de gènere atribuïts culturalment i socialment que condicionen els seus hàbits quant a la salut. En aquest sentit, és important centrar l'atenció en els **factors de discriminació i de desigualtat** que pateixen les dones (en el mercat del treball, en l'ús del temps, en la participació social i política, etc.) tots, elements que afecten de manera important a la seva salut (Carrasco et al., 2006). Per exemple, la doctora Carme Valls-Llobet, una de les expertes més reconegudes a Catalunya

en el tema de gènere i salut, assenyala l'existència d'alguns factors psicosocials que afecten específicament les dones: sedentarisme, estrès produït per la doble o triple jornada, els factors vinculats al fet de ser molt sovint cuidadores principals de les persones dependents, etc. (Valls-Llobet, 2008).

Per tot això, és necessari un **enfocament integral**, que abasti la complexitat de la salut de les dones considerant els aspectes biològics, psicològics i socials i no centrant-se en les dones només al parlar de les qüestions relacionades amb la salut reproductiva.

Les dades confirmen la necessitat d'analitzar i atendre a les persones i les seves malalties des d'una perspectiva integral, que consideri els patrons desiguals de gènere.

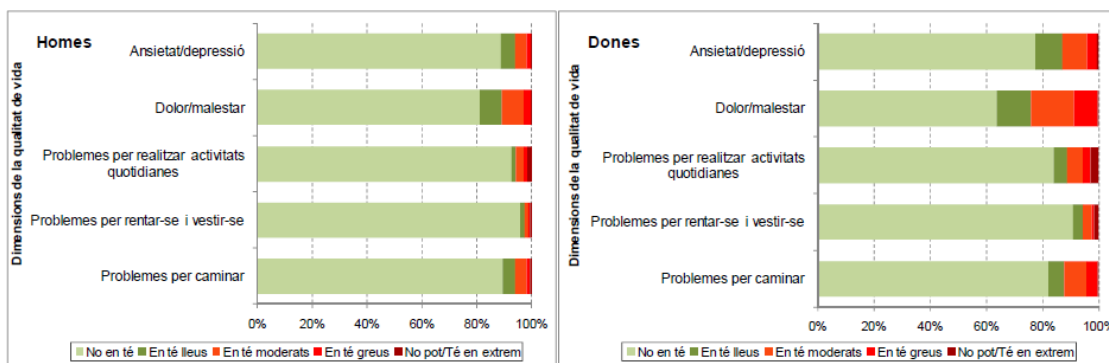
Segons l'última **Enquesta de Salut a Catalunya** del 2012, hi ha uns patrons per sexe ben diferenciats que cal tenir en compte per qualsevol intervenció en l'àmbit de la salut.

- **Les dones tenen una pitjor percepció de l'estat de salut.** Tot i que hagi anat augmentant la bona percepció del propi estat de salut per part de la població total (d'un 79% en 2010 a un 82% en 2012), segueixen sent menys les dones que tenen una bona percepció del propi estat de salut (78% de dones i 87% d'homes).
- **Les dones pateixen en major proporció malalties i dolors crònics.** Les dones enquestades declaren patir majorment malalties cròniques (35% de dones i 18% d'homes), i dolors i malestares permanents (40% de dones i 34% d'homes). Aquest tipus de malalties i dolors crònics, així com la fibromiàlgia, tenen un origen en la sobrecàrrega de treball (productiu i reproductiu) de les dones, que limita la capacitat per a protegir i promoure la seva salut física i mental, a més a més d'un sistema social de gènere que discrimina majorment a les dones en tots els àmbits socials.
- **Les dones representen més del doble (14%) respecte als homes (6%) de percentatge de població de 15 anys i més amb risc de patir trastorn mental.**
- **Els homes mostren comportaments menys saludables que les dones.** Els homes en general mostren una major prevalença de tabaquisme, de consum de risc d'alcohol, de consum de drogues, etc. Això també té a veure amb els rols de gènere i els estereotips vinculats a la masculinitat.
- Respecte al moviment i a l'esport, les **dones presenten un percentatge de sedentarisme superior als homes del mateix grup d'edat**, i en la població infantil de 6 a 14 anys, la freqüència de **la pràctica d'activitats esportives és més elevada entre els nens que entre les nenes.**
- **Les dones fan un ús més elevat dels serveis sanitaris i del consum de medicaments.** Gairebé el 70% de les dones enquestades ha pres algun medicament els darrers dos dies (un 51% en el cas dels homes). El 95% de les dones i el 87% dels homes ha visitat un professional de la salut els darrers 12 mesos.

Aquestes dades mostren que els patrons de conducta de dones i homes en relació amb la salut no són comportaments *naturals*, sinó que són patrons *socialment apresos*. Per això, doncs, els homes en general presenten **patrons de conducta generalment de major risc**, fruit de rols de gènere de masculinitat heterosexual vinculats a la competitivitat, al risc, a la força, a la falta d'auto cura, etc. (és, però, també important subratllar que cada vegada més les dones també adopten patrons de conductes de risc).

Així doncs, encara que l'esperança de vida en néixer és major per a les dones respecte als homes (79 anys pels homes i 85 per les dones – Idescat, dades 2011) és necessari centrar l'atenció també en la qualitat de vida. És a dir, abordar el tema de la salut des d'una perspectiva de salut integral, entesa no només com a l'absència de malalties sinó també com a estat general de benestar.

Dimensions de la qualitat de vida relacionada amb la salut en població de 15 anys i més, per sexe. Catalunya, 2012

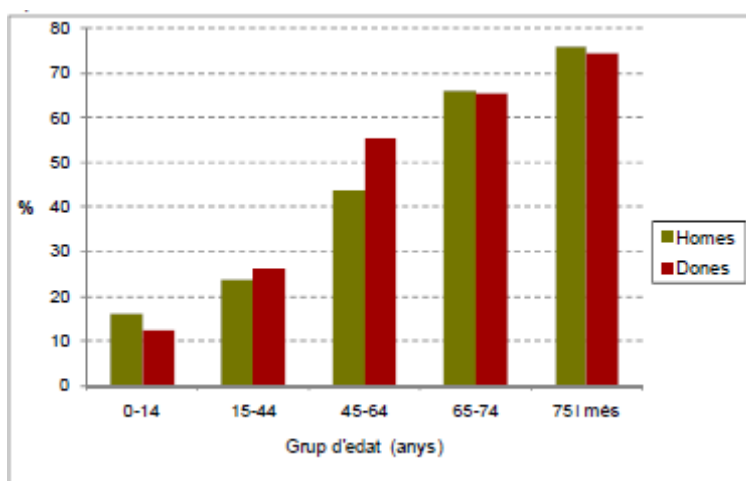

Font: Enquesta de salut de Catalunya 2012. Departament de Salut.

Font: Enquesta de Salut de Catalunya, Departament de Salut

Desglossant per edat les dades de l'Enquesta de Salut 2012, és possible veure com, per exemple, respecte al risc de patir alguna malaltia o problema de salut crònic, la diferència rellevant entre homes i dones és dona sobretot a la franja d'edat de 45-64 anys. És a dir, aquella franja en què moltes dones han de gestionar la doble presència (en el mercat laboral i a la llar), amb les conseqüències que això pot suposar per a l'estat de salut.

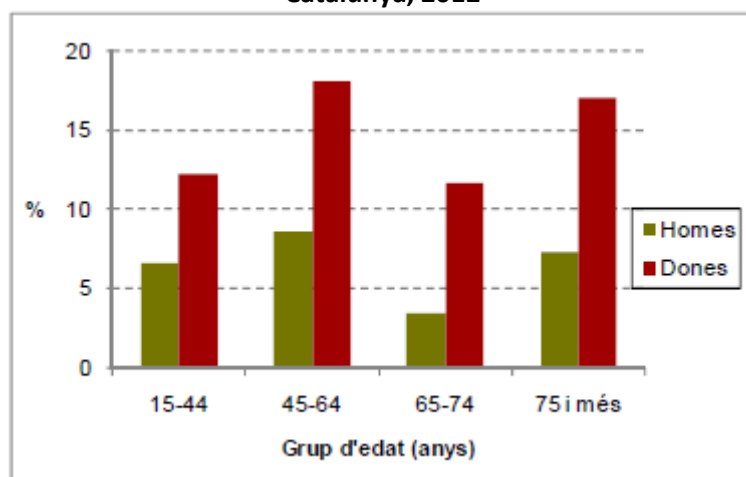
Població general que pateix alguna malaltia o problema de salut crònic, per grup d'edat i sexe. Catalunya, 2012

Font: Enquesta de Salut de Catalunya, Departament de Salut

En el cas dels trastorns mentals, en totes les franges d'edat les dones són més que els homes.

Població de 15 anys i més amb probabilitat de patir algun trastorn mental, per grup d'edat i sexe. Catalunya, 2012

Font: Enquesta de Salut de Catalunya, Departament de Salut

Serveis i accions desenvolupades al municipi

Arenys de Mar té un **Centre d'Atenció Primària (CAP)**, que forneix els següents serveis de caràcter sociosanitari:

- ⤴ Equip d'Atenció primària d' Arenys de Mar.
- ⤴ Servei d'Atenció Continuada de l'Equip d'Atenció Primària d'Arenys de Mar.

A Mataró es disposa també d'un servei d'**Atenció a la Salut sexual i reproductiva** (programa que abasta la Comarca del Maresme), en el qual es realitzen:

- ✦ Tarda jove.
- ✦ Control i seguiment de l'embaràs.
- ✦ Educació maternal.
- ✦ Atenció al puerperi.
- ✦ Planificació i Orientació Familiar.
- ✦ Atenció ginecològica.

L'Hospital de referència per a Arenys de Mar ha passat a ser l'Hospital de Mataró.

Respecte a les accions de sensibilització, a l'Ajuntament d'Arenys de Mar, des de 2008 (any d'aprovació de l'anterior pla d'igualtat), es van realitzar diverses accions en l'àmbit de la salut de les dones i la promoció de la perspectiva de gènere a la salut.

Respecte a la transversalització de la perspectiva de gènere en la salut, es destaca el taller de formació "**Salut i Gènere. Morbiditat Diferencial**" impartit per Carme Valls i Llobet al personal mèdic del Centre d'Atenció Primària d'Arenys de Mar. Aquest taller, organitzat per l'Ajuntament d'Arenys de Mar conjuntament amb l'Ajuntament d'Arenys de Munt, va abordar la temàtica del sistema sanitari i la perspectiva de gènere, de la mirada esbiaixada en la salut de les dones i els factors de risc segons el sexe. Hi van participar 28 persones, i la valoració va ser molt positiva.

També es van efectuar activitats de sensibilització cap a la ciutadania i tallers per tractar temes de salut especialment rellevants per a les dones. Tal com evidencia l'avaluació efectuada l'any 2012 per la Diputació de Barcelona, durant el període 2008-2012 es van realitzar diverses accions de sensibilització, sobretot en el marc del Dia d'Acció per la Salut de les Dones, el 28 de maig.

- Conferències sobre malalties que afecten les dones, com ara el càncer de mama o la fibromiàlgia.
- Tallers de salut per a dones (algunes també obertes a homes), per treballar amb dones grans (amb una fisioterapeuta), per reforçar la musculatura específica, per treballar amb dones que pateixen fibromiàlgia.

5.9 L'ESPAI URBÀ: LA VIDA QUOTIDIANA AL CENTRE

La Llei 3/2007, pilar legislatiu fonamental per a la promoció de la igualtat de gènere, dedica un article a les “Polítiques urbanes, d’ordenació territorial i habitatge” (art.31). El punt tres d’aquest article estableix:

“Les administracions públiques han de tenir en compte en el disseny de la ciutat, en les polítiques urbanes, en la definició i execució del planejament urbanístic, la perspectiva de gènere, utilitzant per fer-ho, especialment, mecanismes i instruments que fomentin i afavoreixin la participació ciutadana i la transparència.” (art. 31.3)

Aquesta necessitat d’incorporar una perspectiva de gènere a la planificació urbanística, és una qüestió que ja ve de molts anys. De fet, són els moviments de dones i feministes del segle XIX els primers moviments de l’era contemporània a posar al centre de la planificació urbanística les necessitats quotidianes i de sostenibilitat de la vida humana: aquells primers moviments, sobretot al món anglosaxó, reclamaven “cuines, menjadors, bugaderies i tasques de cura d’infants tot comunitari, per a alliberar les dones de les tasques domèstiques” (Bofill, 2007).

Les temàtiques centrals en parlar de ciutat amb una perspectiva de gènere es poden resumir en alguns elements, que són el nucli de les demandes de canvis dels diferents grups de dones i feministes que s’han ocupat de la configuració dels espais urbans al llarg del temps.

Posar la quotidianitat al centre: Des de la dècada dels '90 els estudis d’urbanisme i gènere miren de posar al centre de la planificació urbana el concepte de “vida quotidiana” és a dir, orientar la planificació cap a una millor sostenibilitat de les tasques que diàriament les persones realitzen a la vila, i que van més allà de l’exclusiu trasllat entre la llar i les oficines/llocs de treball remunerat. Llavors, posar al centre de la planificació urbanística la vida quotidiana significa contribuir a la construcció d’un teixit urbà que faciliti la vida comunitària, els desplaçaments, la conciliació de les diferents esferes de la vida, que inclouen totes aquelles tasques de cura que permeten mantenir en marxa l’actual sistema socioeconòmic i les persones que hi viuen. El repte de posar al centre la vida quotidiana pressuposa passar de la idea d’organitzar l’entorn per a poder aconseguir més productivitat (econòmica) a la voluntat de facilitar totes aquelles tasques que es desenvolupen quotidianament (i principalment per dones) al teixit urbà, donant-li un lloc central en la planificació.

Exemple per realitzar això: qüestionant la separació entre les zones dedicades a la “productivitat” del treball remunerat i les zones residencials (del treball “reproductiu”). Aquesta divisió, típica del model fordista de ciutat, es basava en una separació entre esferes de la vida, que ha sigut molt criticada pels estudis de gènere i urbanisme. Per facilitar la vida quotidiana de les persones, homes i dones, és necessari concebre espais en que sigui possible moure’s entre les diferents tasques que es realitzen, siguin al mercat laboral o a la llar.

Hi ha exemples a tot Europa d’aquests tipus de plantejament: per exemple, a l’Europa del Nord han posat una atenció especial en les noves urbanitzacions, amb la finalitat que els nous projectes facilitin els moviments entre els habitatges, els serveis, els equipaments i el treball remunerat (Bofill, 2007).

Reclamar la participació activa de les dones en el procés de planificació urbanística. Un altre element important quan es parla d’urbanisme i gènere és la reivindicació que s’ha fet des dels moviments de dones per guanyar un rol actiu en la planificació de les ciutats. Les dones reclamen drets de ciutadania, espais de

pràctica democràtica, canvis en els processos de planificació per a integrar les veus de les dones i la creació d'estructures institucionals perquè els governs municipals considerin la perspectiva de gènere de forma transversal.

Així, és possible incorporar una visió realment integral que parteixi de les necessitats concretes de les persones que viuen la ciutat. Tal com explica Zaida Muixí, de la Universitat Politècnica de Barcelona:

“La legislació urbanística divideix la problemàtica del territori segons escales, segregant problemes i necessitats que haurien de plantejar-se en conjunt. És imprescindible intervenir en aquesta divisió, ja que les relacions i activitats quotidianes no es troben segregades a la vida de les persones, especialment a la vida de les dones, sobre les què recau encara de manera majoritària la responsabilitat de fer encaixar esferes i temps diferents.” (Muxí Martínez, 2011: p.112).

Donar una atenció especial al tema de la percepció de la seguretat per part de les dones. En l'anàlisi d'un espai urbà des de la perspectiva de gènere, es considera també el factor de la seguretat, entesa no com la seguretat del “ciudadà comú” contra un enemic extern i criminal, sinó entesa com un dret humà universal, estrictament vinculat a la llibertat de circulació, d'expressió, de viure una vida sense violència (Freixanet Mateo, 2011).

Tal com expressa una de les primeres especialistes de gènere i arquitectura a Catalunya, Anna Bofill:

“Elles (les dones) no es troben de gust en determinats llocs, no passen per determinats carrers, no van a determinats barris, no utilitzen determinats mitjans de transport o no usen segons quins equipaments o serveis. Saben que estan excloses de determinades àrees de les ciutats especialment a certes hores. Tenen limitada la seva llibertat d'anar i tornar a/de molts indrets, per manca de seguretat. Aquesta sensació també la tenen les persones grans.” (Bofill, 2007: 30).

Com es trasllada tot això en accions concretes? A Catalunya existeix un grup de professionals que des de diferents àmbits treballen per pensar en diferents models de ciutat i de barri. Aquest grup, el **Col·lectiu Punt 6** va elaborar com a resultat del treball finançat per l'Institut Català de les Dones “Recomanacions per la implementació de la política de gènere a l'urbanisme”, un document que inclou sis punts importants a tenir en compte quan s'analitza l'espai urbà des de la perspectiva de gènere:

- ⤴ Analitzar el grau de participació de la ciutadania a la planificació de la ciutat.
- ⤴ Considerar la percepció de seguretat que tenen les dones a l'espai urbà. El document cita, entre els factors espacials que col·laboren a la percepció de seguretat: la visibilitat, claredat i alternativa de recorreguts, la varietat d'usos i activitats, i la presència de gent diversa.
- ⤴ Promoure l'espai públic com un espai de socialització de les persones i que afavoreix l'autonomia.
- ⤴ Considerar l'existència d'equipaments i comerços variats i suficients. És molt important la distribució al territori dels equipaments en relació amb els usos i a les xarxes de mobilitat, per garantir una millor qualitat de vida i organització dels temps.
- ⤴ La mobilitat de les persones. És important analitzar l'oferta de mitjans de transport intentant oferir la major diversitat possible d'opcions de mobilitat. Els transports públics han de donar resposta a la varietat d'horaris de les activitats de la vida quotidiana, que no es limiten a uns recorreguts lineals i uniformes (casa-feina/feina-casa).

- ▲ Promoure espais compartits entre els habitatges. Superar la divisió imposada entre l'espai públic i l'espai privat passa també per fomentar l'ús compartit de serveis i l'oferta d'activitats variades en les zones d'habitatge.¹¹

Accions desenvolupades al municipi

No obstant la presència entre els eixos d'accions de l'anterior PAMIG d'una línia estratègica per "Incloure la perspectiva de gènere en el disseny de ciutats i territoris" i l'avaluació del grau d'implementació del Pla efectuada l'any 2012, va detectar l'absència d'accions posades en marxa en aquest sentit.

Igualment, és important subratllar que l'última **memòria social del POUM** (octubre 2012) inclou un apartat sobre l'"avaluació de l'impacte espacial i de gènere". És considera especialment important que un element d'anàlisi com aquest s'inclouï als documents de planificació, seguiment i avaluació de les polítiques urbanístiques del municipi. No obstant això, el document no aprofundeix en els elements centrals de l'anàlisi de gènere que s'han esmentat abans, afirmant que:

"L'ordenació de l'espai urbà que es preveu en el POUM és neutre quant a la seva incidència en la situació originària de dones i homes, així com d'aquells col·lectius amb una problemàtica social específica, i quant a l'ús que se'n pugui fer. L'espai urbà i els equipaments públics estan concebuts per a la seva utilització pel conjunt de la ciutadania, indistintament del seu gènere i origen social." (POUM: p.38)

Al document s'afirma que s'han tingut en compte en la previsió d'habitatges protegits que se situessin a prop del nucli urbà i als principals equipaments i comerços del municipi i que no es concentrassin de forma excessiva "per tal d'afavorir la cohesió social".

Respecte a la **mobilitat**, el municipi compta amb diverses línies d'autobusos intermunicipals, diürnes i nocturnes, que inclouen Arenys de Mar com a punt de pas i parada en els seus itineraris. A més a més, des del 2009 l'itinerari urbà es va ampliar amb deu noves parades de bus del servei Arenys de Munt-Arenys de Mar.

Segons els resultats de l'enquesta realitzada durant l'elaboració del PAMIG 2013-2017, el 55% de les persones que hi han participat es mouen amb un mitjà privat (cotxe, moto, etc.); també n'hi ha un bon percentatge que va a peu o en bicicleta (27%) i en tren (16%). Els principals motius de desplaçament diari de les persones que van participar a l'enquesta són el treball, les qüestions relacionades amb la família (transport escolar, visites al CAP, etc) i el manteniment de la casa (també fer les compres).¹²

Respecte als desplaçaments, és especialment interessant des d'una perspectiva de gènere el projecte "**Camins Escolars**" que es va presentar al 2009 i que té l'objectiu de facilitar que l'alumnat pugui anar a peu als centres educatius amb seguretat i autonomia. El projecte es va elaborar a partir d'un estudi de camins escolars que va constatar que aproximadament un 60% de l'alumnat va a l'escola a peu i un altre 40 % ho fa

¹¹ Per consultar el fullet i els treballs del Col·lectiu Punt 6 (última revisió novembre 2013):

<http://punt6.files.wordpress.com/2011/03/folleto-dones1.pdf>

¹² Per a més detalls sobre les dades de l'enquesta, vegeu l'annex al document.

en vehicle privat. En aquest sentit l'estudi proposava diferents mesures encaminades a millorar els itineraris a peu, com són l'ampliació de voreres, la senyalització o actuacions d'accessibilitat amb la finalitat de promoure que els i les alumnes vagin a l'escola a peu. Al Pla de mandat 2012-2015 es preveu l'ampliació d'aquests camins escolars.¹³

Respecte a la **percepció de la seguretat**, no hi ha dades que recullin aquest tipus d'informació (ni en l'àmbit estatal ni autonòmic), tot i que hi hagi grups de dones (com el Col·lectiu Punt 6 a Catalunya) que centren part del seu treball a detectar aquesta percepció. Els resultats de l'enquesta realitzada a l'Ajuntament d'Arenys de Mar al juny-setembre 2013 mostra que el 71% de les persones participants van declarar que tenen una percepció de la seguretat al municipi "bona" (59%) o "molt bona" (12%). El 24% de les respostes defineix la seva percepció de la seguretat "regular" i el 5% la va declarar "dolenta". Entre les possibles millores, les enquestes indiquen una major il·luminació, una major presència policial en diferents zones i unes voreres més transitables (**per a més detalls sobre les dades de l'enquesta, vegeu l'annex al document**).

6. LÍNIES ESTRATÈGIQUES, OBJECTIUS ESPECÍFICS I PLA D'ACCIÓ

A partir de l'avaluació del PAMIG anterior realitzada al 2012 i de l'anàlisi de la realitat prèviament presentada en el PAMIG 2013-2017, es va decidir donar continuïtat a les línies estratègiques de l'anterior PAMIG. Llavors, es considera necessari seguir centrant l'atenció en set línies estratègiques, identificades pel període de vigència del PAMIG, és a dir el període 2014-2017:

Prevenir i abordar la violència de gènere.

Fomentar la coeducació i la producció cultural de les dones.

Promoure la igualtat de gènere al mercat laboral i al treball domèstic i de cura.

Impulsar la participació sociopolítica de les dones.

Promoure la salut de les dones i de l'esport femení.

Impulsar una perspectiva de gènere en el disseny de la ciutat i del territori.

Impulsar la igualtat de gènere de forma transversal al municipi d'Arenys de Mar.

A partir de les consultes realitzades amb el Consell Municipal de les Dones, l'avaluació de l'anterior PAMIG 2008-2011 i els resultats de l'enquesta a la ciutadania realitzada durant l'elaboració del present document, es decideix posar un especial èmfasi en les primeres tres línies: violència de gènere, coeducació i igualtat de gènere al mercat laboral i al treball de cura.

Les set línies estratègiques s'articulen en objectius específics i es concreten en propostes d'acció.

1. Prevenir i abordar la violència de gènere

¹³ El projecte s'ha elaborat a partir de l'estudi que l'empresa Intra ha portat a terme per encàrrec de la Diputació de Barcelona (última revisió novembre 2013):

http://xarxamobal.diba.cat/XGMSV/cat/actualitat/actualitat_noticia.asp?codi=80

Objectius:

- 1.1 Promoure estratègies de sensibilització social per a la prevenció de la violència de gènere, tenint en compte la diversitat i especificitat dels diferents col·lectius de dones i les diferents manifestacions d'aquesta violència.
- 1.2 Consolidar i ampliar els serveis d'atenció, protecció i recuperació a les dones sobreviscudes a la violència de gènere i als seus fills i filles, tenint en compte les diferents manifestacions d'aquesta violència. Donar a conèixer més bé els serveis a disposició.

2. Fomentar la coeducació i la producció cultural de les dones

Objectius:

- 2.1 Promoure la coeducació, amb un treball sistemàtic amb el conjunt d'actors del sistema educatiu (formadores, mares i pares, alumnat, etc).
- 2.2 Introduir la perspectiva de gènere i coeducativa en les ofertes de formació i culturals de persones adultes i de la ciutadania en general.
- 2.3. Donar suport i divulgar la creació cultural i artística de les dones i aquella que fomenti una visió no sexista de la societat.

3. Promoure la igualtat de gènere al mercat laboral i al treball domèstic i de cura

Objectius:

- 3.1 Ampliar el coneixement de la situació de la població en el mercat de treball i fer visibles les desigualtats de gènere en aquest àmbit.
- 3.2 Integrar la perspectiva de gènere en els serveis de promoció econòmica de l'Ajuntament i apostar per una atenció específica de l'Ajuntament cap a les desigualtats de gènere al mercat laboral.
- 3.3 Visibilitzar la importància del treball domèstic, de cura i de coresponsabilitat. Impulsar els recursos necessaris per tal de donar suport a les persones cuidadores i a les persones dependents.

4. Impulsar la participació sociopolítica de les dones

Objectius:

- 4.1 Fomentar la participació de les dones en els processos i instàncies de presa de decisions socials, polítiques i econòmiques del municipi.

4.2 Afavorir l'autonomia de les dones i enfortir-les en l'exercici dels seus drets, tenint en compte la diversitat i les especificitats dels diferents col·lectius.

4.3 Millorar els canals de comunicació entre l'Ajuntament i la ciutadania

5. Promoure la salut de les dones i de l'esport femení

Objectius:

5.1 Fomentar la sensibilització i la prevenció de la salut integral de les dones i els homes, amb una atenció especial als temes de salut sexual i reproductiva, tenint en compte la diversitat i les especificitats dels diferents col·lectius.

5.2 Millorar l'abordatge del sistema sanitari en les malalties i en els problemes de salut específica o més freqüent en les dones.

5.3 Promoure accions de sensibilització i iniciatives d'esport mixt o femení per fomentar la promoció de l'esport femení a tots els nivells i en tots els esports.

6. Impulsar una perspectiva de gènere en el disseny de la ciutat i del territori.

Objectius:

6.1 Adequar les infraestructures urbanístiques i els espais públics a les necessitats de la vida quotidiana de dones i homes, amb l'objectiu de facilitar la vida personal, familiar i laboral, millorant així la percepció de seguretat de les dones.

6.2 Donar una atenció específica a les veus i necessitats de les dones en les polítiques d'ordenació del territori.

7. Impulsar la igualtat de gènere de forma transversal al municipi d'Arenys de Mar

Objectius:

7.1 Consolidar la comunicació interna i externa sobre les accions que s'engatgen des de la Regidoria d'Igualtat i sobre temes rellevants per a aquestes temàtiques.

7.2 Promoure la formació continuada del personal de l'Ajuntament sobre les temàtiques relatives a la igualtat de gènere.

7.3 Promoure la incorporació de la perspectiva de gènere en la planificació, execució i avaluació de les polítiques locals.

7.4 Establir espais de coordinació periòdics per al seguiment i avaluació de les accions del Pla d'Igualtat Municipal.

Per a cada acció programada, la taula que es presenta a continuació identifica: l'objectiu en què s'emmarca, l'acció específica, els recursos implicats (en negreta la o les regidories que coordinen l'acció) i la població participant.

Eix 1. Prevenir i abordar la violència de gènere

OBJECTIUS	ACCIÓ	RECURSOS IMPLICATS	POBLACIÓ PARTICIPANT
<p>1.1 Promoure estratègies de sensibilització social per a la prevenció de la violència de gènere, tenint en compte la diversitat i especificitat de les dones i les diferents manifestacions d'aquesta violència</p>	<p>1.1.1. Posar en marxa formacions i sensibilitzacions periòdiques cap a la ciutadania sobre la violència de gènere en totes les seves formes i contextos (per exemple pel 25 de novembre, el 8 de març, etc).</p>	<p>Regidoria d'Igualtat Consell Municipal de les Dones Associació de Dones per la Igualtat Altres entitats o agents socials interessats</p>	<p>Població en general</p>
	<p>1.1.2 Tenir en compte en les accions de sensibilització del conjunt de situacions de violència (física i psicològica) previstes per al Protocol de Violència de Gènere:</p> <ul style="list-style-type: none"> - La violència en la parella; - Mutilació Genital Femenina; - Matrimoni forçat; - Explotació sexual; - Assetjament sexual a la feina. 	<p>Regidoria d'Igualtat Consell Municipal de les Dones Associació de Dones per la Igualtat Altres entitats o agents socials interessats</p>	<p>Població en general</p>
	<p>1.1.3 Atenció específica a la violència de gènere entre les persones joves. Prevenció de les relacions abusives als centres de secundària. Mitjançant tallers, xerrades, exposicions, obres de teatre. (Vegeu línia estratègica d'educació.)</p>	<p>Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Educació Regidoria de Joventut</p>	<p>Població jove Alumnat dels instituts del municipi</p>

		Centres educatius del municipi	
	1.1.4 Treballar les temàtiques relatives a les noves masculinitats mitjançant conferències, tallers i trobades.	Regidoria d'Igualtat Associacions que tracten els temes de masculinitats	Població en general. Homes i nois.
	1.1.5 Realitzar campanyes informatives i de prevenció de la violència de gènere i les relacions abusives des dels mitjans de comunicació municipals (Ràdio Arenys, A Tocar Ratlla, facebook, etc.).	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Comunicació	Població en general.
1.2 Consolidar i ampliar els serveis d'atenció, protecció i recuperació a les dones sobreviscudes a la violència de gènere i als seus fills i filles, tenint en compte les diferents manifestacions d'aquesta violència. Donar a conèixer més bé els serveis a disposició.	1.2.1 Consolidar i ampliar el treball de la Comissió de seguiment del Protocol contra la Violència de Gènere . Donar a conèixer el treball que desenvolupa i mantenir regularment la xarxa del Protocol.	Regidoria d'Igualtat Comissió Tècnica i Consultiva del Protocol Violència de Gènere	Població en general.
	1.2.2 Organitzar formacions periòdiques d'actualització per a tot el personal que intervé en el circuit d'atenció a les dones en situació de violència. Formacions adaptades al sector i al personal que hi participa.	Regidoria d'Igualtat Comissió Tècnica i Consultiva del Protocol Violència de Gènere	Personal de Serveis Socials Municipals i del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD); Policia Local i Mossos d'Esquadra; ABS Arenys de Mar.

	<p>1.2.3 Revisar i actualitzar la guia de recursos per a dones en situació de violència i tornar a difondre-la.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat</p>	<p>Població en general.</p> <p>Dones i joves que han viscut, viuen o estan en risc de viure situacions de violència de gènere.</p>
	<p>1.2.4 Reforçar l'atenció específica des dels diferents serveis cap a l'entorn de les dones en situació de violència (fills i filles, nebots/odes, germans/anes, etc.).</p>	<p>Regidoria d'Igualtat</p> <p>Regidoria de Salut</p> <p>Regidoria de Benestar Social i Família</p> <p>Regidoria d'Infància i Joventut</p> <p>Regidoria d'Educació</p>	<p>Persones de l'entorn de dones en situació de violència.</p>
	<p>1.2.6 Activar un servei de suport (psicològic i d'altre tipus) amb els agressors.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat</p> <p>Regidoria de Benestar Social</p> <p>Associacions i/o grups de suport</p>	<p>Homes agressors.</p>

Eix 2. Fomentar la coeducació i la producció cultural de les dones

OBJECTIUS	ACCIÓ	RECURSOS IMPLICATS	POBLACIÓ PARTICIPANT
<p>2.1 Promoure la coeducació, amb un treball sistemàtic amb el conjunt d'actors del sistema educatiu (formadores, mares i pares, alumnat, etc.).</p>	<p>2.1.1 Programa de formació i sensibilització sobre la coeducació i la prevenció de la violència de gènere adreçat a l'alumnat.</p> <p>a) Donar continuïtat als tallers pilots realitzats al 2013, amb la posada en marxa d'un programa municipal més ampli i de caràcter anual: el programa <i>Prevenim la Violència de Gènere des de les Aules</i>.</p> <p>b) Prioritzar tallers amb un important component de reforç emocional i que utilitzin eines creatives com per exemple obres de teatre i representació interactiva sobre la violència, mostres i exposicions.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat</p> <p>Regidoria d'Educació</p> <p>Regidoria d'Infància i Joventut</p> <p>Centres educatius del municipi</p> <p>Consell Escolar Municipal</p>	<p>Alumnat dels centres educatius del municipi</p>

	<p>2.1.2 Programa de formació sobre la coeducació i la violència de gènere (prevenció i gestió de conductes abusives) adreçat al professorat dels centres educatius de tots els nivells.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Educació Regidoria d'Infància i Joventut</p> <p>Consell Escolar Municipal</p> <p>Centres educatius del municipi a través dels i les referents de coeducació</p>	<p>Professorat dels centres educatius del municipi</p>
	<p>2.1.3 Programa de formació sobre la coeducació i la prevenció de la violència de gènere (prevenció i gestió de conductes abusives) adreçat a pares i mares i les AMPES de tots els nivells educatius.</p> <p>Per facilitar la participació, ajustar els horaris de la formació.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Educació Regidoria d'Infància i Joventut</p> <p>Consell Escolar Municipal</p> <p>Centres educatius del municipi a través dels i les referents de coeducació</p>	<p>Mares i pares de l'alumnat</p> <p>AMPES</p>

	<p>2.1.4 Promoure la integració de la coeducació en tots els programes anuals dels centres d'educació primària i secundària: establir mecanismes de coordinació continuada amb el professorat dels centres educatius per incorporar una perspectiva de gènere a l'oferta formativa (tallers amb el professorat, revisió del material escolar, currículum ocult, etc.)</p>	<p>Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Educació Regidoria d'Infància i Joventut</p> <p>Consell Escolar Municipal</p> <p>Centres educatius del municipi a través dels i les referents de coeducació.</p>	<p>Professorat dels centres educatius</p>
	<p>2.1.5 Fomentar el debat i la coordinació sobre els temes de coeducació dins el Consell Escolar Municipal.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Educació</p> <p>Consell Escolar Municipal</p>	<p>Població escolar en general</p>
<p>2.2 Introduir la perspectiva de gènere i coeducativa en les ofertes de formació a persones adultes i en les ofertes culturals per a tota la ciutadania en general.</p>	<p>2.2.1 Introduir el llenguatge no sexista en els cursos de català i elaborar una guia de llenguatge no sexista per a les parelles lingüístiques.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Educació Regidoria d'Infància i Joventut</p> <p>Aula de Formació d'Adults</p>	<p>Alumnat de l'escola d'adults</p> <p>Persones participants al programa de Voluntariat per la Llengua</p>

	<p>2.2.2 Promoure formacions en TICs per a dones del municipi (intentant arribar a la major varietat possible de dones).</p>	<p>Regidoria d'Igualtat</p> <p>Regidoria d'Educació</p> <p>Regidoria d'Infància i Joventut</p> <p>Aula de Formació d'Adults</p>	<p>Alumnes de l'Aula de Formació d'Adults</p>
	<p>2.2.3 Ampliar els fons documentals municipals amb material didàctic coeducatiu i sobre igualtat de gènere.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat</p> <p>Regidoria de Cultura</p> <p>Biblioteca Municipal Pare Fidel Fita</p> <p>Centres educatius del municipi</p>	<p>Població en general</p>
<p>2.3. Donar suport i divulgar la creació cultural i artística de les dones i aquella que fomenti una visió no sexista de la societat.</p>	<p>2.3.1 Promoure la difusió de les produccions artístiques de dones a través d'exposicions, concursos d'escriptura, producció audiovisual, etc. i donar-hi suport.</p>	<p>Regidoria d'Igualtat</p> <p>Regidoria de Cultura</p> <p>Associació de Dones per la Igualtat</p> <p>Museu d'Arenys de Mar</p> <p>Biblioteca Municipal Pare Fidel Fita</p> <p>Centres educatius del municipi</p> <p>Altres entitats/agents socials interessats</p>	<p>Població en general</p>

Eix 3: Promoure la igualtat de gènere al mercat laboral i al treball domèstic i de cura

OBJECTIUS	ACCIÓ	RECURSOS IMPLICATS	POBLACIÓ PARTICIPANT
3.1 Ampliar el coneixement de la situació de la població en el mercat de treball i fer visibles les desigualtats de gènere en aquest àmbit.	3.1.1. Posar en marxa formacions i sensibilitzacions periòdiques cap a la ciutadania sobre el mercat laboral d'Arenys de Mar i les desigualtats de gènere (tenint en compte la situació específica de les dones joves, de les dones grans, de les dones immigrades, etc.). Per exemple, organitzar xerrada sobre la precarietat de les condicions actuals, o sobre la reglamentació del treball de la llar.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica Regidoria d'Infància i Joventut Regidoria de Benestar Social Sindicats	Població en general Dones que viuen situacions d'especial precarietat a la feina
	3.1.2 Realitzar material informatiu per sensibilitzar el conjunt dels actors del mercat de treball (empreses, sindicats, ETT, etc.) sobre les desigualtats de gènere i les eines per a poder contribuir a superar-les.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica	Empreses del municipi Sindicats ETT
	3.1.3 Posar en marxa formacions amb les empreses del municipi i amb els sindicats sobre diferents aspectes relacionats amb la igualtat de gènere en el mercat de treball: selecció recursos humans, bretxa salarial, sostre de vidre, terra enganxifós, discriminacions indirectes, mesures	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica	Empreses del municipi Sindicats

	conciliació vital, la Llei 3/2007, la idoneïtat de treballar un Pla d'igualtat intern, que és obligatori per a empreses de més de 250 persones treballadores, etc.		
	3.1.4 Promoure acords o convenis de col·laboració entre centres de formació homologats per la Generalitat de Catalunya o empreses de formació ocupacional per realitzar cursos ocupacionals i de formació contínua per a dones i homes del municipi.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica	Homes i dones del municipi
	3.1.5 Establir contacte i treballar amb sindicats per tal que s'incorpori la perspectiva de gènere en les negociacions col·lectives en les empreses.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica	Sindicats
3.2 Integrar la perspectiva de gènere en els serveis de promoció econòmica de l'Ajuntament i apostar per una atenció específica de l'Ajuntament cap a les desigualtats de gènere en el mercat laboral.	3.2.1 Establir pautes per introduir i fer seguiment d'un Protocol d'assetjament sexual a la feina (prevenció, detecció i abordatge) per a les empreses de la borsa de treball i d'Arenys de Mar que encara no ho tenen.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica Servei d'Intermediació Laboral Sindicats	Empreses del municipi
	3.2.2 Establir pautes per introduir i fer seguiment d'un Protocol d'assetjament sexual a l'Ajuntament d'Arenys de Mar.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica Recursos Humans	Treballadores i treballadors de l'Ajuntament

		Sindicats	
	3.2.3 Establir una coordinació continuada entre Igualtat i el Servei d'Ocupació , per exemple amb intercanvi d'informació de forma anual. (Anàlisi de dades, etc.).	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Promoció Econòmica Servei d'Intermediació Laboral	Personal dels departaments involucrats
	3.2.4 Tenir en compte i valorar a l'hora d' externalitzar serveis que les empreses susceptibles de contractar promoguin la perspectiva de gènere en la seva política d'empresa (plans d'igualtat interns, paritat, mesures conciliació, etc.).	Regidoria d'Igualtat Administració General de l'ajuntament	Empreses externes contractades Població en general
3.3 Visibilitzar la importància del treball domèstic i de cura i de la coresponsabilitat. Impulsar els recursos necessaris per tal de donar suport a les persones cuidadores i a les persones dependents.	3.3.1 Organitzar xerrades o debats per a la ciutadania per visibilitzar la importància del treball domèstic i de cura i de la coresponsabilitat .	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Benestar Social Amb el suport de la Diputació i el CCM Assessoria jurídica de S.S.	Població en general Pares i mares
	3.3.2 Organitzar tallers d'apoderament per a les dones cuidadores (per exemple: informacions actualitzades sobre la Llei de dependència, dones que tenen al seu càrrec persones a cuidar, tallers	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Benestar Social Assessoria Jurídica de S.S.	Dones cuidadores

	per compartir i d'apoderament, etc.).		
	3.3.3 Mantenir i enfortir tots els serveis d'atenció a les persones com ara escoles bressols, centres de dia, serveis d'atenció a domicili, serveis de teleassistència, etc.	Regidoria de Benestar Social	Població en general Població dependent (gent gran, infància, persones amb diversitat funcional, etc.)
	3.3.4 Establir una coordinació continuada entre Igualtat i Benestar Social i Família, amb l'intercanvi periòdic d'informació. (Anàlisi de dades, de casuística, etc.).	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Benestar Social	Personal dels departaments involucrats

Eix. 4 Impulsar la participació sociopolítica de les dones.

OBJECTIUS	ACCIÓ	RECURSOS IMPLICATS	POBLACIÓ PARTICIPANT
4.1 Fomentar la participació de les dones en els processos i instàncies de presa de decisions socials, polítiques i econòmiques del municipi.	4.1.1 Consolidar el treball del Consell Municipal de les Dones. Donar continuïtat a les trobades i a l'espai de participació virtual intern.	Regidoria d'Igualtat Consell Municipal de les Dones	Dones que participen en el Consell Municipal de les Dones Població vinculada a les entitats/grups que participen en el Consell Municipal de les Dones
	4.1.2 Promoure la participació del moviment associatiu de les dones i els grups de dones pertanyents a moviments socials a tots els processos participatius de l'Ajuntament	Regidoria d'Igualtat Consell Municipal de les Dones	Associacions de dones o interessades a les temàtiques d'igualtat al municipi
	4.1.3 Visibilitzar i donar suport al treball de les associacions que promouen la igualtat de gènere al territori , a través de capacitacions, recursos, acompanyament i visibilització del seu treball. Donar especial atenció a la diversitat de les dones i de les seves necessitats (dones joves,	Regidoria d'Igualtat Consell Municipal de les Dones	Associacions de dones o interessades a les temàtiques d'igualtat al municipi

	immigrades, grans, lesbianes, amb diferents funcionalitats, amb malalties psíquiques, etc.).		
4.2 Afavorir l'autonomia de les dones i enfortir-les en l'exercici dels seus drets, tenint en compte la diversitat i les especificitats.	4.2.1. Participar en el seguiment i donar suport al treball del SIAD .	Regidoria d'Igualtat Regidoria Benestar Social i Família SIAD	Dones ateses al SIAD
	4.2.2 Posar una especial atenció a les dones immigrades, les dones grans i les dones de famílies monoparentals, i dones que pateixen malalties cròniques invisibilitzades (fatiga crònica, fibromiàlgia, sensibilitat química múltiple, etc.) així com a les dones amb malalties psíquiques.	Regidoria d'Igualtat Regidoria Benestar Social SIAD	Dones del municipi
	4.2.3 Revisar la guia sobre els drets i els serveis específics per a la comunitat LGTBI i tornar a difondre-la actualitzada.	Regidoria d'Igualtat	Població en general. Persones, grups o associacions LGTBI.
4.3 Millorar els canals de comunicació entre l'Ajuntament i la ciutadania	4.3.1 Consolidar i actualitzar constantment el web i utilitzar les xarxes socials .	Regidoria d'Igualtat	Població en general
	4.3.2 Activar un espai propi sobre els temes d'igualtat al municipi	Regidoria d'Igualtat	Població en general

		Regidoria d'Urbanisme Consell Municipal de les Dones Associació per la Igualtat	
--	--	--	--

Eix. 5 Promoure la salut de les dones i de l'esport femení

OBJECTIUS	ACCIÓ	RECURSOS IMPLICATS	POBLACIÓ PARTICIPANT
5.1 Fomentar la sensibilització i la prevenció de la salut integral de les dones i els homes, amb una atenció especial als temes de salut sexual i reproductiva i tenint en compte la diversitat i les especificitats.	5.1.1 Accions de sensibilització cap a la ciutadania sobre la salut de les dones , tenint en compte la seva diversitat (d'edat, d'origen, d'hàbits, etc.). Per exemple: promoció de l'activitat física, d'hàbits saludables, tallers d'apoderament per a dones, etc.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Salut Regidoria de Benestar Social i Família Associacions esportives	Població en general
	5.1.2 Tallers de sensibilització sobre salut sexual i reproductiva i elaboració de material informatiu sobre aquest tema.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Salut Regidoria de Benestar Social i Família	Noies i nois del municipi

		Regidoria d'Infància i Joventut (amb la col·laboració del servei d'Atenció a la Salut sexual i reproductiva de Mataró)	
5.2 Millorar l'abordatge del sistema sanitari en les malalties i els problemes de salut específica o més freqüent en les dones.	5.2.1. Donar continuïtat al programa de sensibilització i de proposta de formació al personal de salut (CAP) sobre gènere i salut.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Salut CAP	Personal del CAP
	5.2.2 Aprofundir l'atenció específica per promoure l'accés de les dones estrangeres als serveis de salut (per exemple amb la difusió d'informació sobre els serveis de salut, la possibilitat d'intèrpret en les visites, etc.).	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Salut CAP Associacions de persones i de dones immigrades/estrangeres	Dones i noies estrangeres usuàries dels serveis de salut
	5.2.3 Fomentar una recollida de dades desglossades per sexe que permetin fer seguiment sobre les i els usuaris (edat, sexe, causes de la consulta, etc.).	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Salut CAP	Personal dels departaments involucrats
	5.2.4 Promoure projectes específics destinats a visibilitzar malalties cròniques tipus: fatiga crònica, fibromiàlgia, sensibilitat química.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Salut	Dones, homes, joves i mainada

	múltiple, etc.	Regidoria d'Infància i Joventut CAP	
5.3 Promoure accions de sensibilització i iniciatives d'esport mixt o femení per fomentar la promoció de l'esport femení a tots els nivells i en tots els esports.	5.3.1 Consolidar les accions de sensibilització sobre l'esport femení.	Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Esports	Població en general, sobretot nois i noies
	5.3.2 Consolidar les iniciatives d'esport mixt o femení .	Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Esports	Població en general, sobretot nois i noies
	5.3.3 Consolidar i fomentar una recollida de dades desglossades per sexe que permetin fer seguiment sobre les i els usuaris dels equipaments esportius (edat, sexe, etc.).	Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Esports	Personal dels departaments involucrats

Eix 6. Impulsar una perspectiva de gènere en el disseny de la ciutat i del territori.

OBJECTIUS	ACCIÓ	RECURSOS IMPLICATS	POBLACIÓ PARTICIPANT
6.1 Adequar les infraestructures urbanístiques i els espais públics a les necessitats de la vida quotidiana de dones i homes, amb l'objectiu de facilitar la vida personal, familiar i laboral i millorar la percepció de seguretat de les dones.	6.1.1 Dotar de recursos (formació i informació) als i les professionals d'Urbanisme sobre com incorporar la perspectiva de gènere al planejament i disseny de la ciutat.	Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Urbanisme	Personal dels departaments involucrats
	6.1.2 Establir una coordinació continuada entre Igualtat i Urbanisme , per exemple amb intercanvi d'informació de forma anual. (Anàlisi de dades, etc.).	Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Urbanisme	Personal dels departaments involucrats
	6.1.3 Garantir el seguiment del Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM) des de la perspectiva de gènere, amb la introducció d'elements com: l'eliminació de barreres arquitectòniques; més il·luminació als carrers; visibilitat total en els parcs, desnivells existents al poble, etc.	Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Urbanisme	Personal dels departaments involucrats Població en general
6.2 Donar una atenció específica a les veus i necessitats de les dones a les	6.2.1. Organitzar xerrades, debats, tallers sobre l'actual ordenació urbanística i l'impacte de gènere que té (mobilitat, percepció de la	Regidoria d'Igualtat Regidoria d'Urbanisme	Dones del municipi

polítiques d'ordenació del territori	seguretat, ús dels espais públics, etc.), donant veu a les dones i posant l'accent en la vida quotidiana i el benestar de les persones.	Consell Municipal de les Dones	
	6.2.2 Facilitar l'accés a l'habitatge a les famílies monoparentals (sobretot dones soles amb fills/filles a càrrec).	Regidoria d'Igualtat Regidora de Benestar Social i Família Regidoria d'Urbanisme	Famílies monoparentals

Eix 7. Impulsar la transversalitat de gènere en el conjunt de les polítiques de l'Ajuntament

OBJECTIUS	ACCIÓ	RECURSOS IMPLICATS	POBLACIÓ PARTICIPANT
7.1 Consolidar la comunicació interna i externa sobre les accions que s'engatgen des de la Regidoria d'Igualtat i sobre temes rellevants per a aquestes temàtiques.	7.1.1 Elaborar un butlletí periòdic sobre les accions realitzades des d'Igualtat i amb material d'interès sobre les temàtiques més actuals a l'àmbit de gènere. Difondre-ho internament als departaments de l'Ajuntament i externament a la ciutadania.	Regidoria d'Igualtat	Personal dels departaments involucrats Població en general
	7.1.2 Utilitzar un llenguatge no androcèntric i sexista en tota la comunicació interna i externa de l'Ajuntament.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Comunicació Totes les regidories	Població en general
	7.1.3 Difondre una imatge plural de les dones d'Arenys de Mar a tots els butlletins i comunicacions de l'Ajuntament , amb una atenció especial en el trencament de tòpics i estereotips sobre les dones d'origen estranger.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Comunicació	Població en general
	7.1.4 Establir una comunicació continuada i consultes periòdiques entre els departaments	Regidoria d'Igualtat	Personal dels

	d'Igualtat i de Comunicació.	Regidoria de Comunicació	departaments involucrats
7.2 Promoure la formació continuada del personal de l'Ajuntament sobre les temàtiques relatives a la igualtat de gènere	7.2.1 Organitzar formacions i sensibilitzacions de gènere per al personal de l'Ajuntament en els diferents àmbits de les polítiques municipals.	Regidoria d'Igualtat	Personal dels departaments involucrats
	7.2.2 Promoure l'aplicació de la Guia de llenguatge no sexista a través de formacions i sensibilització per al personal de l'Ajuntament sobre el tema.	Regidoria d'Igualtat Regidoria de Comunicació	Personal dels departaments involucrats
	7.2.3 Activar i donar continuïtat al Servei d'Informació a la Mediació.	Regidoria d'Igualtat Centre de Mediació de Dret Privat de Catalunya	Dones i homes del municipi i comarca.
7.3 Promoure la incorporació de la perspectiva de gènere en la planificació, execució i avaluació de les polítiques locals.	7.3.1 Promoure la recollida i la utilització sempre que sigui possible de dades desglossades per sexe.	Regidoria d'Igualtat Tots els departaments	Personal dels departaments involucrats
	7.3.2 Establir una coordinació continuada i consultes periòdiques entre Igualtat i els departaments de l'Ajuntament.	Regidoria d'Igualtat Tots els departaments	Personal dels departaments involucrats

	7.3.3 Tenir en compte en la planificació, execució i avaluació de les polítiques públiques de l'Ajuntament la situació d'especial vulnerabilitat de: les dones immigrades, les famílies monoparentals, les dones grans amb menys recursos, les dones amb malalties psíquiques, etc.	Regidoria d'Igualtat Tots els departaments	Població en general
7.4 Establir espais de coordinació periòdics per al seguiment i avaluació de les accions del Pla d'igualtat municipal	7.4.1 Promoure una trobada tècnica i política periòdica un cop a l'any per fer una valoració i informar del que s'ha fet des d'Igualtat sobre la base del pla i el que s'ha fet amb els departaments.	Regidoria d'Igualtat Tots els departaments	Personal dels departaments involucrats
	7.4.2 Promoure el seguiment del PAMIG en col·laboració amb el Consell Municipal de les Dones .	Regidoria d'Igualtat Consell Municipal de les Dones	Dones que participen en el Consell Municipal de les Dones

7. TEMPORITZACIÓ I PRESSUPOST

Aquest apartat preveu un pressupost **estimat** d'allò que es creu que caldria per realitzar cada una de les actuacions anuals de manera idònia tenint en compte la conjuntura actual. Tanmateix aquest està supeditat a l'aprovació del pressupost que es realitza al final de cada exercici d'any.

ACCIONS	2013	2014	2015	2016	2017
	PRESSUPOST				
Eix 1. Prevenir i abordar la violència de gènere	≥ 5.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€
Eix 2. Fomentar la coeducació i la producció cultural de les dones	≥ 3.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€
Eix 3. Promoure la igualtat de gènere al mercat laboral i al treball domèstic i de cura		≥ 6.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€	≥ 5.000€
Eix 4. Impulsar la participació sociopolítica de les dones	≥1.000€	≥15.000€	≥5.000€	≥5.000€	≥5.000€
Eix 7. Impulsar la igualtat de gènere de forma transversal al municipi d'Arenys de Mar	≥3.500€	≥6.000€	≥5.000€	≥5.000€	≥5.000€

8. SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Tal com s'ha mencionat a la introducció d'aquest document, el PAMIG ha de concebre's com a una eina viva i oberta, que ha de servir a les regidories de l'Ajuntament (principalment la Regidoria d'Igualtat, però no exclusivament) per disposar d'un full de ruta que pugui orientar les accions municipals de promoció de la igualtat.

Per tot això, els processos de seguiment i avaluació del PAMIG es plantegen a partir d'alguns elements imprescindibles.

Continuïtat. És necessari que el seguiment del PAMIG sigui continuat, amb una programació anual de les accions concretes i el pressupost a disposició i una avaluació anual de les actuacions posades a la pràctica.

Transversalitat. Solament amb un treball transversal i una coordinació permanent entre els departaments és possible desenvolupar polítiques d'igualtat realment efectives i transformadores. Des de la Regidoria d'Igualtat es promocionaran i coordinaran trobades anuals de seguiment del PAMIG, a més a més de fomentar durant tot l'any les actuacions conjuntes programades. També, s'aprofitaran els canals de coordinació ja existent per poder treballar les línies estratègiques del Pla.

Participació. El Consell Municipal de les Dones, com a òrgan de participació de les dones recentment establert, representarà un interlocutor privilegiat en tot el procés de seguiment i avaluació del PAMIG. Per això, s'activaran mecanismes de consulta periòdica amb aquest òrgan, perquè pugui tenir un rol actiu tant en el seguiment com en l'avaluació del PAMIG. La participació d'un òrgan com el Consell Municipal de les Dones, amb la varietat d'entitats/grups/persones que hi participen permetrà, a la hora d'implementar el PAMIG, posar una atenció especial en les necessitats, coneixements, experiències i aportacions de les dones en la seva diversitat.

Concretament, les **eines de seguiment i avaluació** que s'implementaran són:

- Trobades tècniques i polítiques un cop a l'any amb tots els departaments de l'Ajuntament involucrats en el PAMIG per fer una valoració i informar sobre el que s'ha fet des de la Regidoria d'Igualtat sobre la base del Pla i el que s'ha fet amb els departaments. En aquestes trobades es realitzaran els acords previs de programació amb els departaments i es treballaran fitxes de seguiment si s'escau.
- Espai específic de consulta amb el Consell Municipal de les Dones per valorar periòdicament les accions posades en marxa i, eventualment, reorientar les accions següents.

Finalment, és important considerar que la promoció de la igualtat de gènere es basa en processos de conscienciació i sensibilització molt complexos. Per això, les accions implementades s'han d'avaluar sobre la base d'una informació tant quantitativa com qualitativa (dintre dels límits del mecanisme a disposició). En aquest sentit, és important que des de la Regidoria d'Igualtat es promulgui de forma constant una comunicació continua amb les i els arenyencs, per tenir sempre activa una escolta cap a les necessitats canviants de la població i les problemàtiques que vagin sorgint amb el temps.

9. BIBLIOGRAFIA

Fonts bibliogràfiques

Associació Iguala i Equip ADAGIO (2002). *Planificant. Propostes metodològiques d'elaboració de plans d'igualtat locals*. Col·lecció Guies Metodològiques: 5. Oficina Tècnica del Pla d'Igualtat de la Diputació de Barcelona.

Bodelón, Encarna i Giménez, Pilar (2008). *Desenvolupant els drets de les dones: àmbits d'intervenció de les polítiques de gènere*. Col·lecció Estudis, Sèrie Igualtat i Ciutadania. Diputació de Barcelona.

Bofill, Anna (2007). *Planejament urbanístic, espais urbans i espais interiors des de la perspectiva de les dones*. Quaderns de l'Institut; 6. Institut Català de les Dones, Generalitat de Catalunya. Barcelona.

Carrasco Bengoa, Cristina et al. (2006). *Estadístiques sota sospita: proposta de nous indicadors des de l'experiència femenina*. Eines; 7. Institut Català de les Dones, Generalitat de Catalunya. Barcelona.

Carrasco Bengoa, Cristina i Serrano Gutiérrez, Mònica (2007). *Compte satèl·lit de la producció domèstica (CSPD) de les llars de Catalunya 2001*. Col·lecció Estudis, 1. Generalitat de Catalunya, Institut Català de les Dones. Barcelona.

Col·lectiu Punt Sis. *Dones Públiques. Urbanisme i gènere*. Barcelona.

Departament de Salut (2013). *Enquesta de salut de Catalunya 2012. Informe dels principals resultats*. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

Freixanet Mateo, María (coord.) (2011). *No surtis sola. Espais públics segurs amb perspectiva de gènere*. Col·lecció Ciutat i Persones, Institut de Ciències Polítiques i Socials. Barcelona.

Institut Barcelona Esports coord. (2007). *Quadern Dones i Esport*. Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

Institut d'Estadística de Catalunya (2012a). *Enquesta de l'ús del temps 2010-2011: principals resultats*. Col·lecció: Estadística Social, Generalitat de Catalunya. Barcelona.

Institut d'Estadística de Catalunya (2012b). *Estadística Demogràfica. Moviment natural de la població 2011. Dades comarcals i municipals*. Generalitat de Catalunya, Barcelona.

International Labour Office (2013). *Domestic workers across the world: Global and regional statistics and the extent of legal protection*. International Labour Organization (ILO). Geneve.

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad (2013). *Víctimas mortales por violencia de género. Ficha Resumen*. Gobierno de España.

Muxí Martínez, Zaida et al. (2011). "¿Qué aporta la perspectiva de género al urbanismo?" en María Elia Gutiérrez Mozo (Coord.). *La arquitectura y el urbanismo con perspectiva de género*. Feminismos, Revista del Centro de Estudios sobre la Mujer de la Universidad de Alicante. n.17. p. 105-130.

Observatori del Desenvolupament Local del Maresme. Servei Comarcal de Joventut (2011). *Les realitats juvenils del Maresme 2010*. Consell Comarcal del Maresme.

Observatori del Sistema de Salut de Catalunya. Agència d'Informació, Avaluació i Qualitat en Salut. Servei Català de la Salut (2012). *Informe de Salut de Catalunya 2011*. Departament de Salut. Generalitat de Catalunya. Barcelona.

Ocaña Carrasco, Raquel (2008). *Mou-te per una educació en igualtat*. Campanya Mou-te per la igualtat. És de Justícia. Entreculturas, InteRed i Ayuda en Acció. Madrid.

Roset Fabrega, Montserrat et al. (2008). *Guia de coeducació per als centres educatius: pautes de reflexió i recursos per a l'elaboració d'un projecte de centre*. Institut Català de les Dones, Generalitat de Catalunya. Barcelona.

Ruiz García, Sonia (2007). "Participació de les dones" a Bodelón, E.; De La Fuente, M. (coords.). *Diccionari - Mapa de Recursos Dona i Àmbit Local*. Pub. Electrònica, Projecte CIP, ICPS. Barcelona.

Torns, Teresa et al. (2007). *Les Dones i el treball a Catalunya: mites i certeses*. Col·lecció Estudis, 2. Generalitat de Catalunya, Institut Català de les Dones. Barcelona.

Unitat de Suport a l'Atenció de Víctimes (2013). *Dades sobre violència masclista 2012*. Generalitat de Catalunya.

Valls-Llobet, Carme. (2008). *Salud comunitaria con perspectiva de género. La invisible salud de las mujeres para la medicina*. Comunidad. Barcelona.

Material Ajuntament d'Arenys de Mar i de la Comarca del Maresme

Pla d'actuació municipal d'igualtat de gènere – PAMIG (2008-2011).

Protocol de violència de gènere d'Arenys de Mar (2009).

Document de síntesi de la Taula de Treball Dones d'Origen Estranger del Consell Comarcal del Maresme (2011).

Evaluación del Plan de actuación municipal de igualdad de género. Ayuntamiento de Arenys de Mar (2012).

Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM). Memòria Social. Document d'aprovació definitiva (2012).

Estadística d'usuàries del Servei d'Informació i Atenció a les Dones - SIAD (2012).

Pla de mandat 2012-2015 de l'Ajuntament d'Arenys de Mar.

Informe 2012 de la Regidoria de Promoció Local (2013).

Acta de la reunió de valoració del Servei d'informació i Atenció a les Dones (SIAD) del Consell Comarcal del Maresme (gener 2013).

Pla local de joventut 2013-2017.

Base de dades consultades

Idescat:

- El municipi en xifres
- Estadística bàsica de Catalunya
- Banc d'estadístiques de municipis i comarques
- Indicadors de la Unió Europea

Programa HERMES de la Diputació de Barcelona

Normativa de referència

- *Àmbit internacional i europeu*

Convenció per a l'eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones (CEDAW), 1979.

Declaració de Beijing i Plataforma d'Acció, 1995.

Comunicació 96/67 de la Comissió Europea "Integrar la igualtat d'oportunitats entre dones i homes en el conjunt de les polítiques i accions comunitàries", 1996.

Pla d'Acció de la UE per a la Igualtat de gènere i l'autonomia de les dones, 2010-2015.

Consell de Municipis i Regions d'Europa, Carta europea per a la igualtat de dones i homes en la vida local, 2006.

- Estat espanyol

Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere.

Llei 39/2006 de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.

Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

- Àmbit autonòmic

Estatut d'autonomia de Catalunya, 2006.

Llei 13/1989, de 14 desembre, d'organització, procediment i règim jurídic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya.

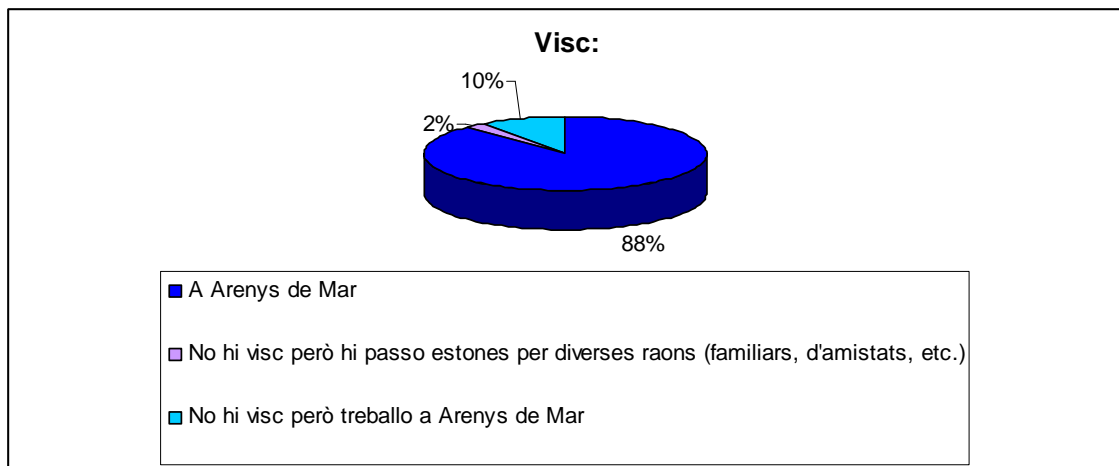
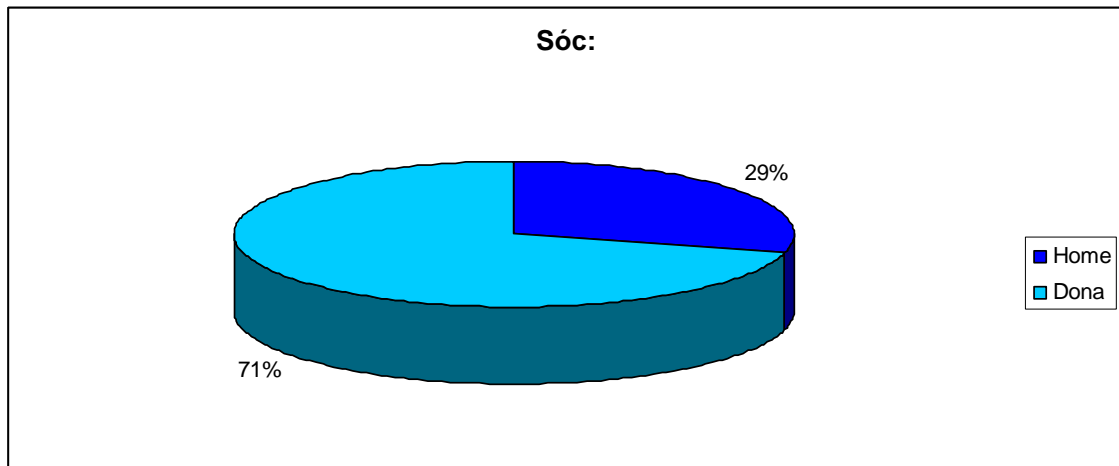
Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista.

Pla estratègic de polítiques de Dones del Govern de la Generalitat de Catalunya (2012-2015).

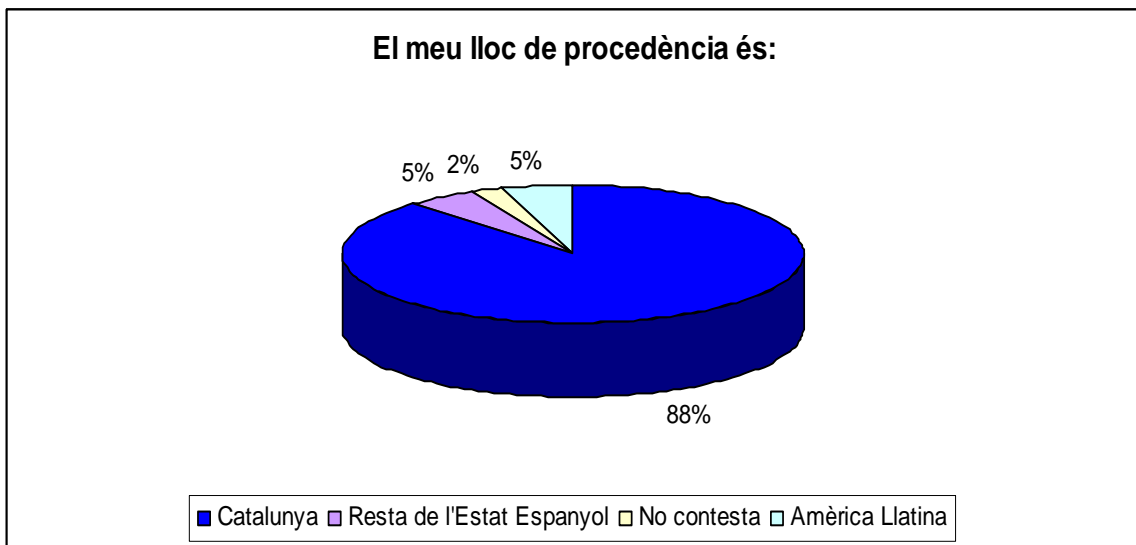
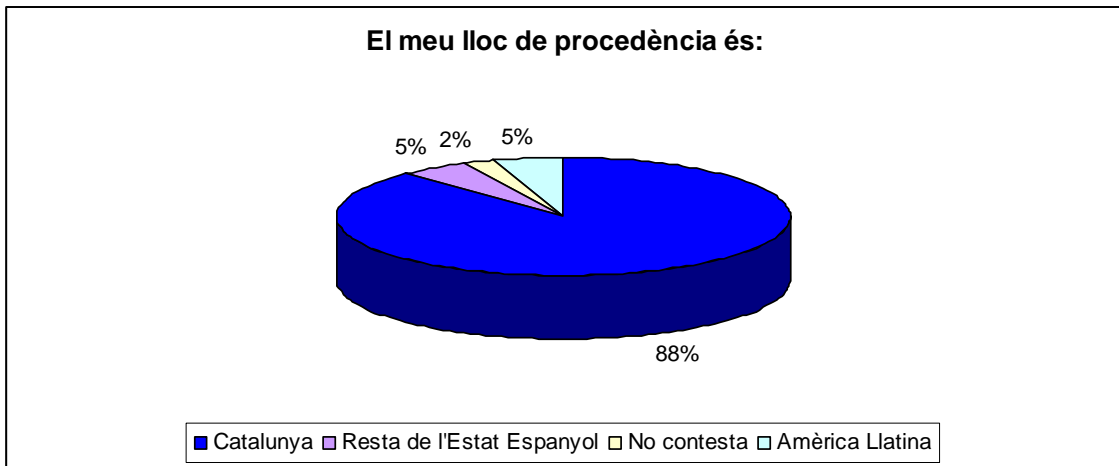
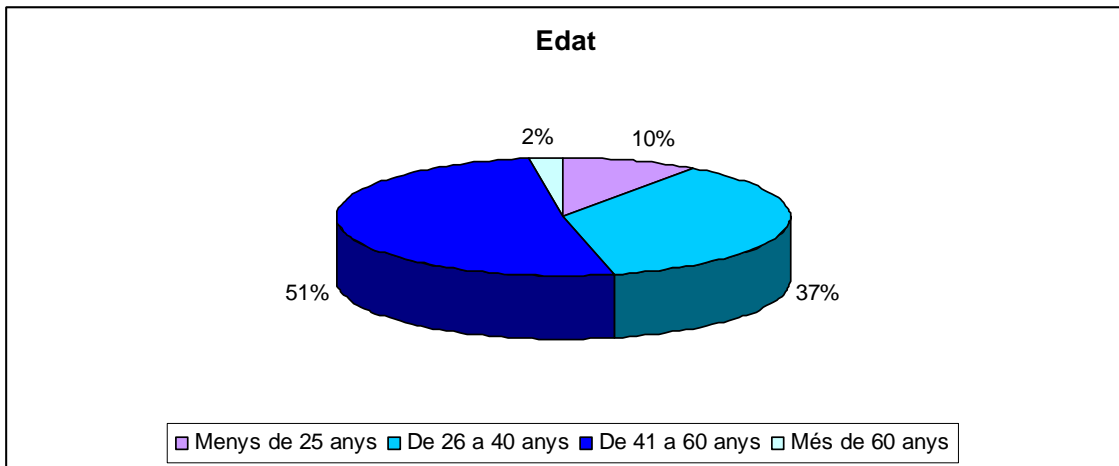
ANNEX

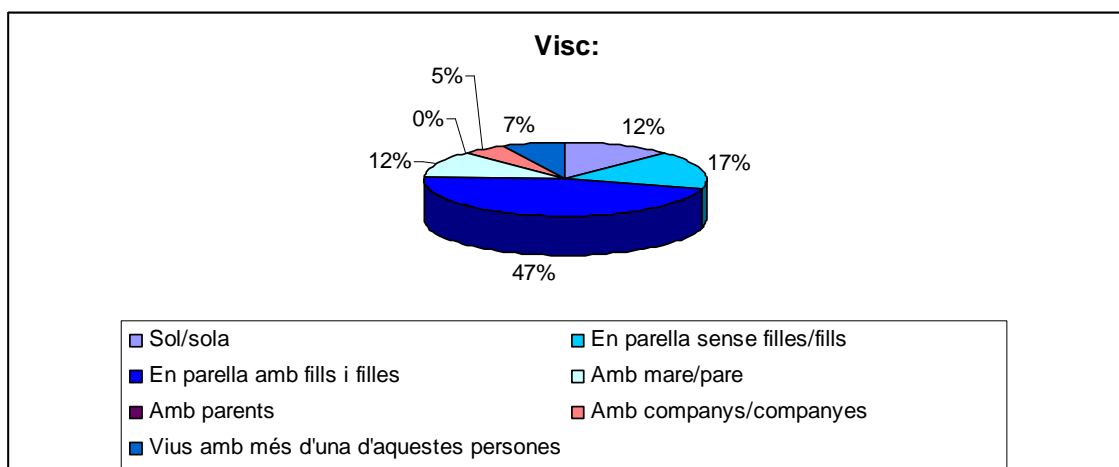
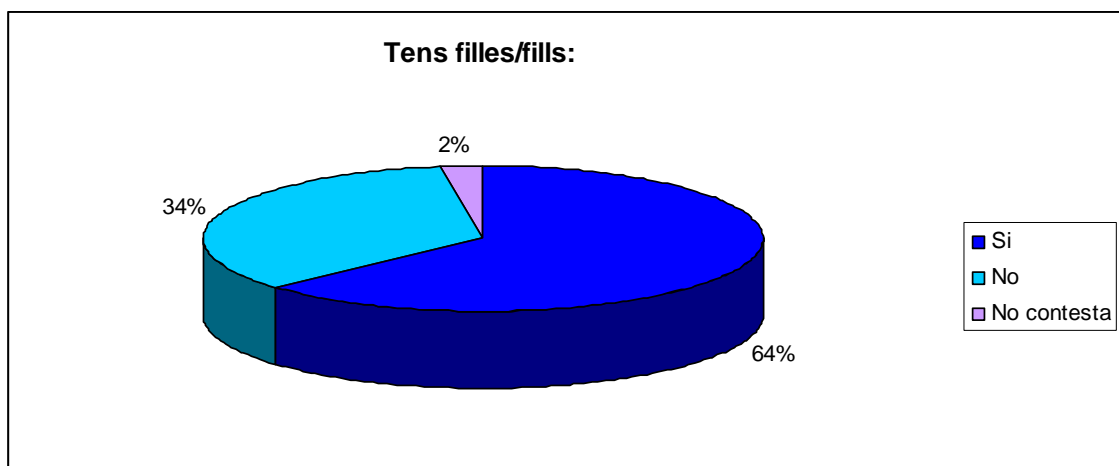
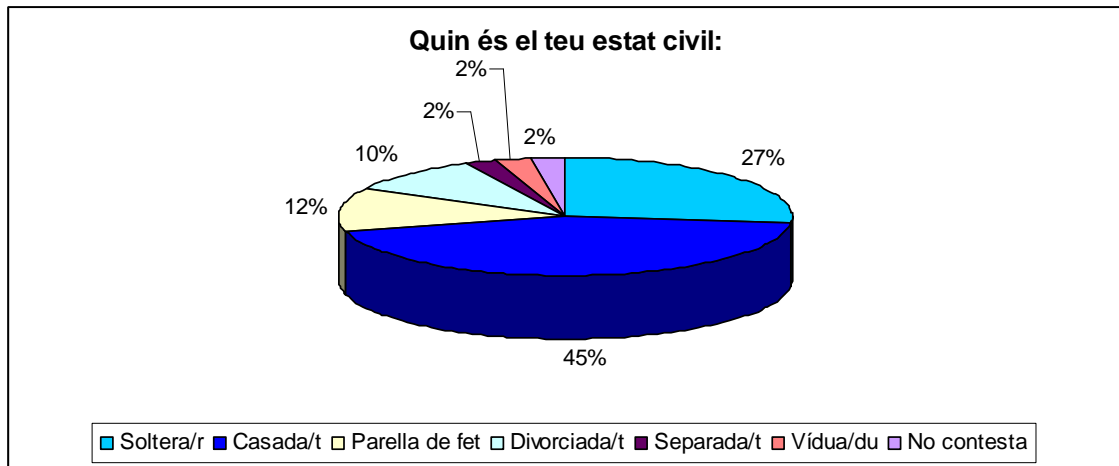
Resultats de l'Enquesta "Com treballem la Igualtat de Gènere al Municipi?"¹⁴

A. Dades identificatives de les persones participants

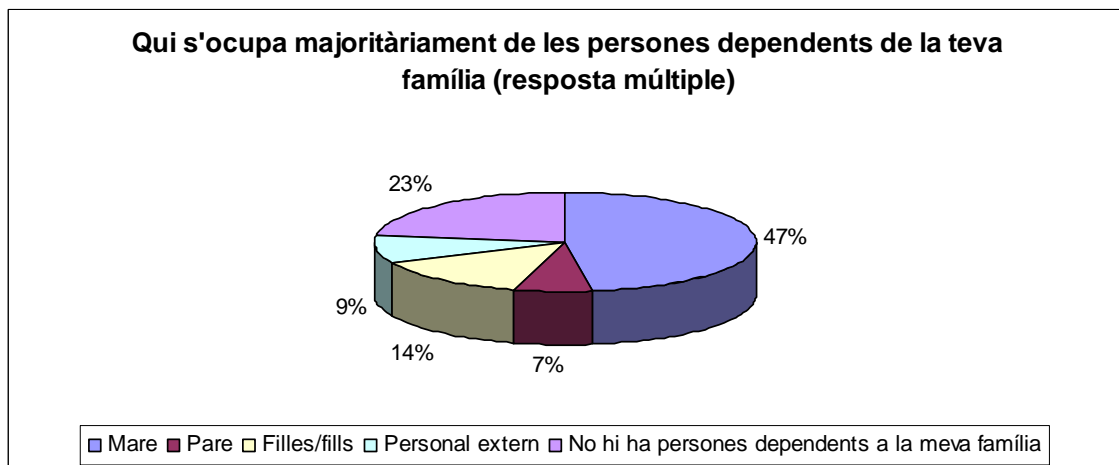

¹⁴ Període de votacions juny-setembre 2013. Votacions *online* i en paper a través de bústies. Nombre de persones participants: 41 (26 *online* i 15 amb votacions a través de les bústies municipals).

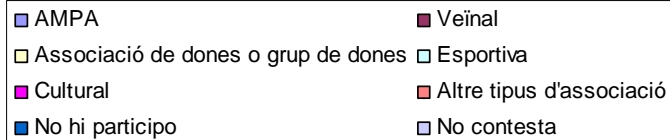
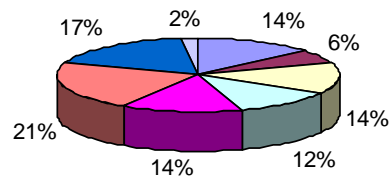

B. Recollida d'informació sobre els eixos d'anàlisi de la realitat

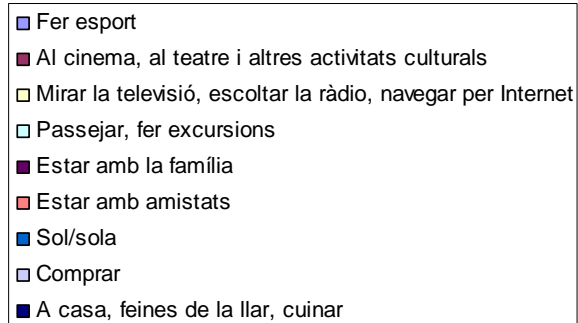
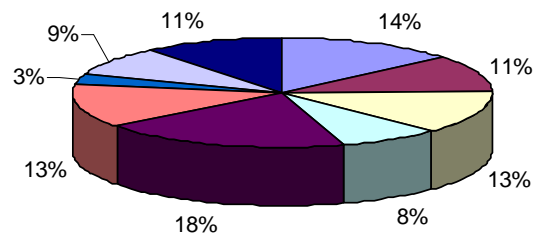

Participo en alguna associació del tipus (resposta múltiple):

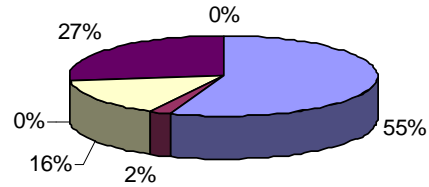

El meu temps lliure el dedico a (resposta múltiple):

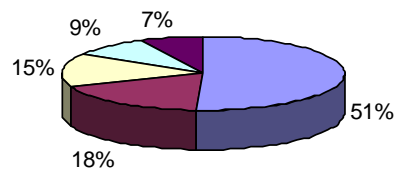

El principal mitjà o els mitjans de transport que utilitzo cada dia per desplaçar-me (resposta múltiple):

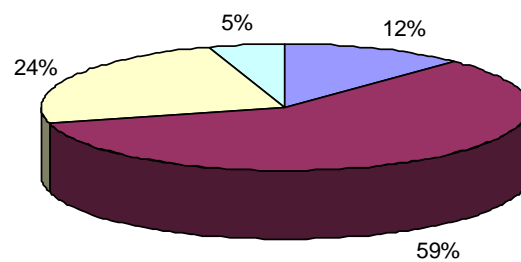
Privat: cotxe, moto	Pùblic: autobús	Pùblic: tren de rodalies
Taxi	No motoritzat: bicicleta, a peu	Altres

Els motius principals dels meus desplaçaments diaris són (resposta múltiple):

Laborals
Familiars: transport escolar, visita o acompanyament al CAP...
Per comprar i per al manteniment de la casa
Oci: practicar esport, passejar, activitats culturals.
Estudi / formació

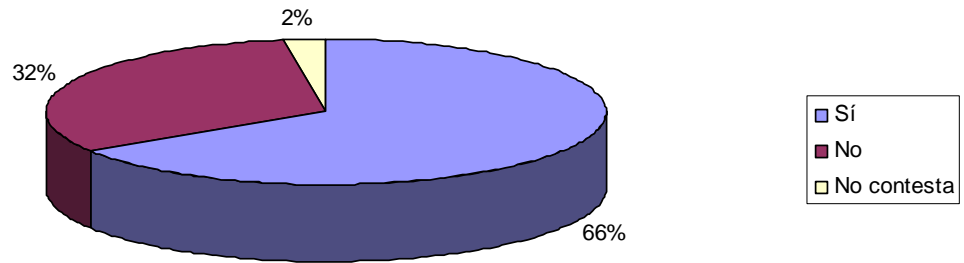
Quina percepció tens de la seguretat als espais públics d'Arenys de Mar?

Molt bona
Bona
Regular
Dolenta

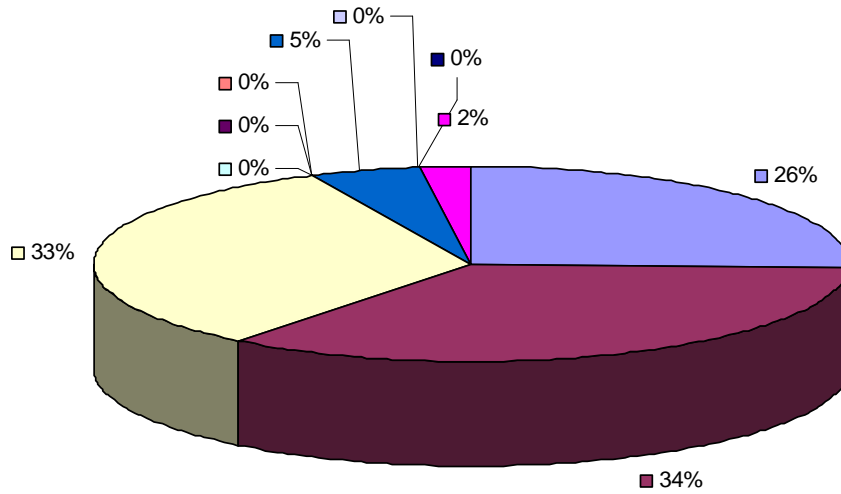

Has patit o coneixes alguna dona que pateixi violència de gènere?

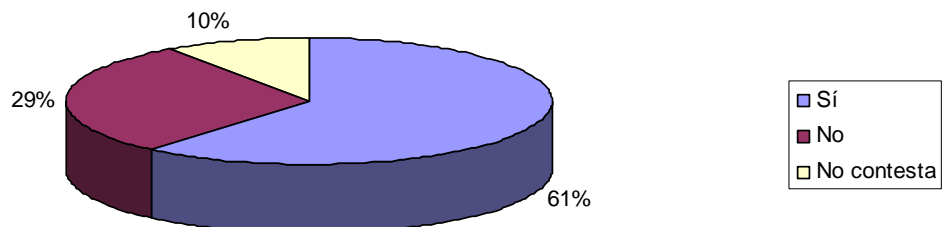

Quina d'aquestes violències (resposta múltiple)?

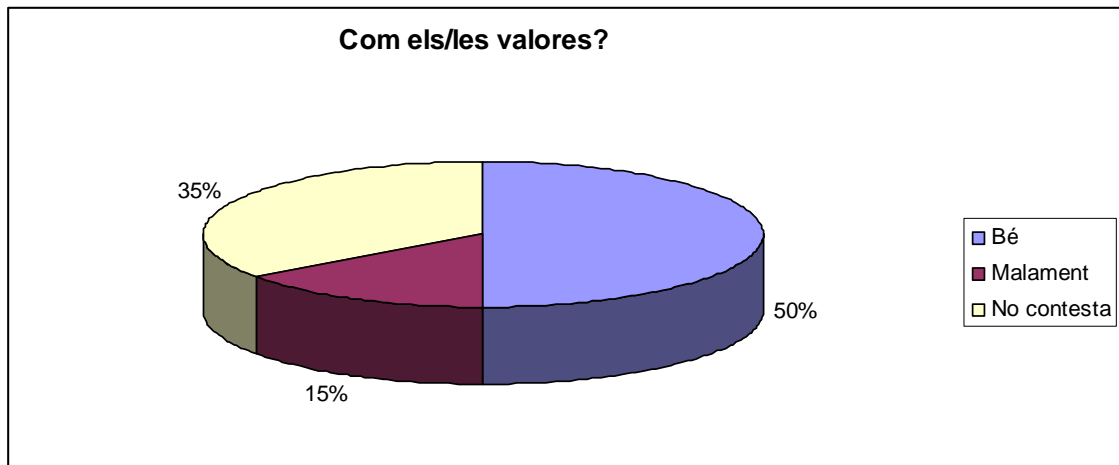
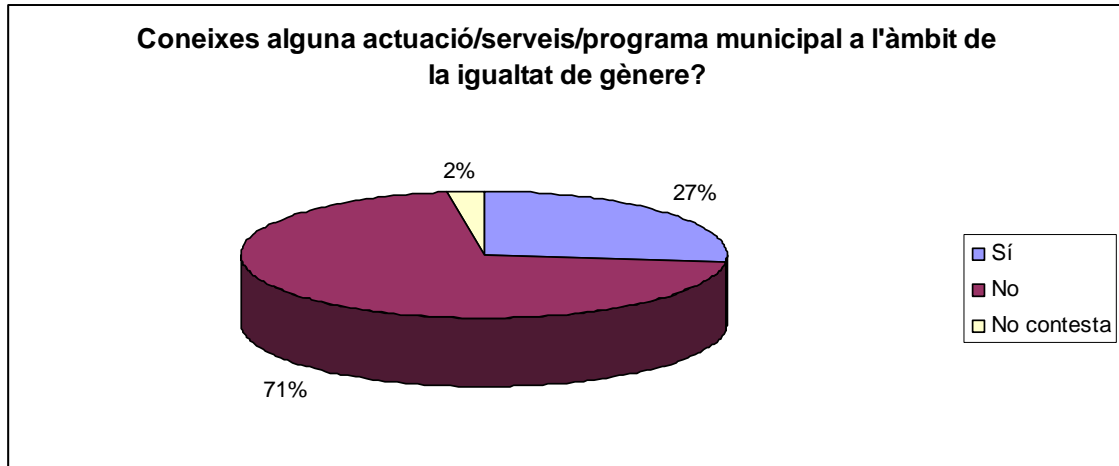

- No he patit ni conec cap dona que pateixi violència de gènere
- Violència per part de la seva parella o ex parella
- Violència psicològica per part de la seva parella o ex parella
- Violència sexual per part de la seva parella o ex parella
- Agressió sexual
- Mutilació Genital Femenina
- Matrimoni/s forçat/s
- Explotació sexual
- Assetjament sexual a la feina
- No contesta

En cas que pateixis o coneguis alguna dona que pateixi violència masculista, tens clar a quins serveis s'ha de dirigir?

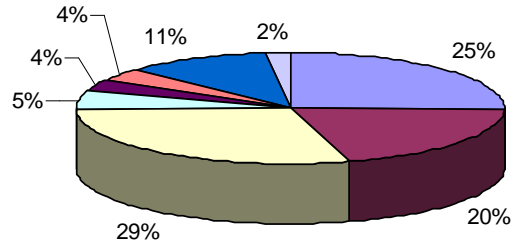

c. Accions en l'àmbit de la igualtat a l'Ajuntament d'Arenys de Mar

**Quins d'aquests àmbits s'haurien de prioritzar al proper Pla
d'Actuació Municipal d'Igualtat de Gènere 2013-2017 (resposta
múltiple)?**

- Prevenir i abordar la violència de gènere
- Fomentar la coeducació i la producció cultural de les dones
- Promoure la igualtat de gènere al mercat laboral i al treball domèstic i de cura
- Impulsar la participació sociopolítica de les dones
- Promoure la salut de les dones
- Incloure la perspectiva de gènere en el disseny i la gestió del territori i de la vila
- Impulsar la igualtat de gènere de forma transversal al municipi
- No contesta